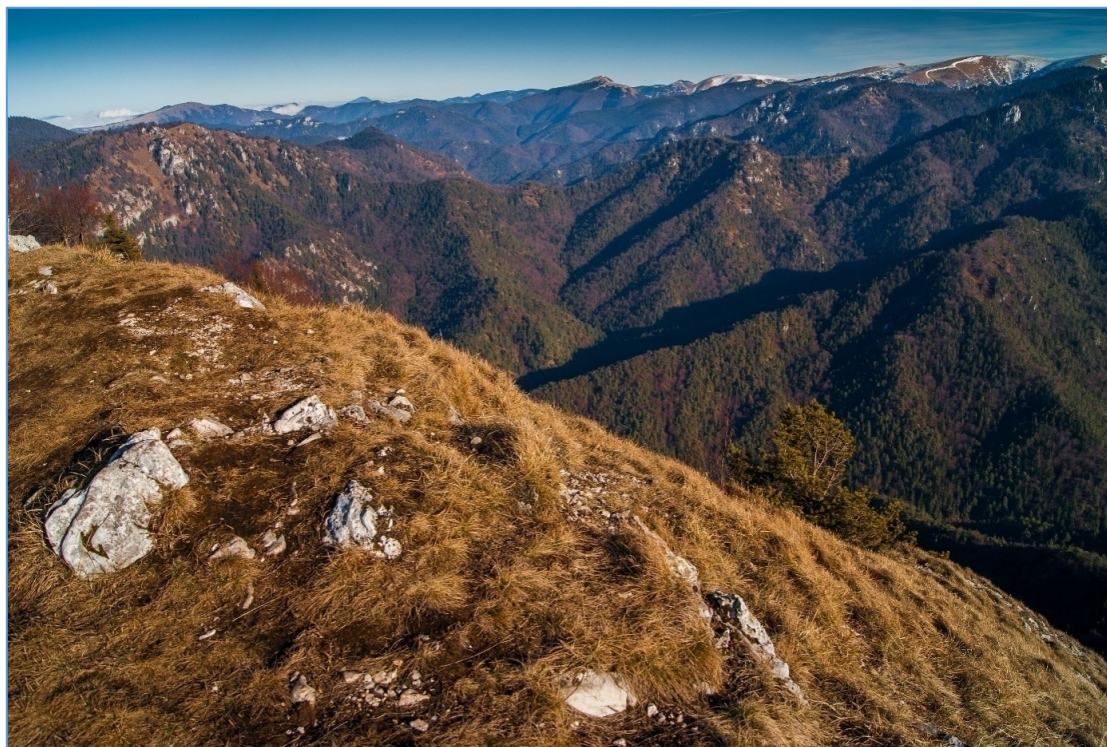

**Program starostlivosti
o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo
a o územia európskeho významu SKUEV0238 Veľká
Fatra a SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline
na roky 2025 - 2054**

máj 2025

OBSAH

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	3
1.1 <i>Názov a kategória chráneného územia.....</i>	<i>3</i>
1.2 <i>Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu.....</i>	<i>3</i>
1.3 <i>Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov.....</i>	<i>15</i>
1.4 <i>Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky) ...</i>	<i>15</i>
1.5 <i>Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma .....</i>	<i>21</i>
2. PREDMET OCHRANY.....	22
2.1 <i>Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany .....</i>	<i>22</i>
2.2 <i>Zhodnotenie stavu predmetu ochrany .....</i>	<i>32</i>
2.3 <i>Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany.....</i>	<i>33</i>
3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	40
3.1 <i>Stanovenie cieľov ochrany.....</i>	<i>40</i>
3.2 <i>Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia.....</i>	<i>43</i>
3.3 <i>Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie .....</i>	<i>56</i>
4. FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ.....	85
4.1 <i>Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania .....</i>	<i>85</i>
4.2 <i>Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti.....</i>	<i>99</i>
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ.....	105
6. PRÍLOHY	108

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Názov a kategória chráneného územia

Názov územia: **Národný park Veľká Fatra**, vyhlásený v r. 2002 v kategórii národný park (ďalej aj „NP“ alebo „NP Veľká Fatra“), prevyhlásený v r. 2023 nariadením vlády Slovenskej republiky, č. 427/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo. V projekte ochrany bolo, podľa § 19 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 543/2002 Z. z.**“ alebo „zákon“), navrhnuté vyhlásenie zón NP a zmena jeho hranice, ako aj zmena ochranného pásma NP Veľká Fatra (ďalej aj „OP NP“).

Mapa vymedzenia NP a jeho ochranného pásma je v prílohe č. 6.1.

1.2 Prekrýv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

Územie Veľkej Fatry je **legislatívne chránené od r. 1973**. Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 8/1974 Zb., ktorou sa vyhlasuje **chránená krajinná oblasť Veľká Fatra**, nadobudla účinnosť dňa 28. decembra 1973. Výmera tejto chránenej krajinskej oblasti (ďalej len „CHKO“) bola **60 610 ha**, výmera ochranného pásma 20 500 ha.

Vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty územia, ako i v súlade s ustanoveniami zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a v súlade s medzinárodnými kritériami pre kategorizáciu chránených území, došlo **v r. 2002 k prekategORIZOVANIU CHKO na NP**. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 140/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, nadobudlo účinnosť 01. apríla 2002. Výmera územia NP sa oproti výmere CHKO znížila na **40 371,3433 ha**, výmera ochranného pásma sa ustanovila na 26 132,5817 ha.

Nariadením vlády Slovenskej republiky, č. 427/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo došlo **k 1. januáru 2024 k zonácii NP**. Podiel území s 5. stupňom ochrany (zóna A) je 16 374,2674 ha (40,05 %), so 4. stupňom (podzóny B1 a B2) 5 276,9232 ha (12,9 %), s 3. stupňom ochrany (zóna C) 19 182,0661 ha (46,91 %) a s 2. stupňom ochrany (zóna D) 55,8761 ha (0,14 %) z celkovej výmery NP 25 307,31 ha. Podrobnosti sú v časti 1.5.

NP Veľká Fatra sa prekrýva s **20 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území** (v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.) a to 2 národnými prírodnými rezerváciami, 14 prírodnými rezerváciami, 1 národnou prírodnou pamiatkou a 3 prírodnými pamiatkami. Celková výmera týchto chránených území predstavuje 2 384,06 ha (vrátane výmery vyhlásených ochranných pásiem jednotlivých maloplošných chránených území – prehľad je uvedený v tabuľke č. 1).

Značná časť NP Veľká Fatra je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000**, ktorej cieľom je zabezpečiť priaznivý stav biotopov európskeho významu a druhov rastlín a druhov živočíchov európskeho významu, vrátane druhov vtáctva, pre ktoré boli tieto lokality vymedzené. Tento záväzok vyplýva priamo z EÚ legislatívy. Do NP alebo jeho ochranného pásma zasahuje Chránené vtáčie územie (ďalej len „CHVÚ“) Veľká Fatra (SKCHVU033) a nasledovné **územia európskeho významu** (ďalej len „ÚEV“):

- SKUEV0238 Veľká Fatra - prekrýv na výmere 7 568,560 ha v OP NP Veľká Fatra (2. stupeň ochrany) a 38 836,905 ha v NP (3., 4. a 5. stupeň ochrany);

- SKUEV0164 Revúca - prekryv na výmere 22,721 ha v OP NP a 9,143 ha v NP Veľká Fatra (2. 3. a 4. stupeň ochrany);
- SKUEV0253 Váh – prekryv na výmere 62,138 ha v OP NP Veľká Fatra (4. stupeň ochrany);
- SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline – prekryv na výmere 25,346 ha v OP NP (2. stupeň ochrany).

SKUEV0238 Veľká Fatra, SKUEV0164 Revúca a SKUEV0253 Váh boli zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení neskorších predpisov a do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne. Toto rozhodnutie Komisie bolo ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami. V súčasnosti je účinné vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/427 z 02. februára 2024, ktorým sa prijíma sedemnásť aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne. Zaradenie SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline do národného zoznamu ÚEV schválila vláda Slovenskej republiky 13. júla 2022. Všetky vyššie uvedené ÚEV sú uvedené v nariadení vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu (a ktorým bol vyššie uvedený výnos zrušený). ÚEV boli vymedzené na ochranu biotopov európskeho významu a druhov európskeho významu.

CHVÚ Veľká Fatra (SKCHVU033 Veľká Fatra) bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 194/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Veľká Fatra. CHVÚ Veľká Fatra sa prekryva na výmere 4 682,9695 ha s OP NP (2. stupeň ochrany) a na výmere 39 739,5354 ha s NP (3. – 5. stupeň ochrany).

Ochranné pásmo NP Veľká Fatra sa po zonácii prekryva s **13 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území** (v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.) alebo ich časťami a zasahujú do neho ochranné pásma ďalších 3 území národnej sústavy chránených území. Prekryv je s 2 národnými prírodnými rezerváciami, 3 prírodnými rezerváciami, 1 chráneným areálom a 7 prírodnými pamiatkami (prehľad je uvedený v tabuľke č. 2). Prekryva sa s ochrannými pásmami 12 území národnej sústavy chránených území. Podiel území v OP NP Veľká Fatra s 5. stupňom ochrany je 0,91 % (231,53 ha), so 4. stupňom ochrany je 0,37 % (92,67 ha), s 3. stupňom ochrany 1,42 % (359,13), zvyšných 97,3 % (24 623,99 ha) je v 2. stupni ochrany.

Do ochranného pásma zasahujú nasledovné ÚEV: SKUEV0238 Veľká Fatra, SKUEV0164 Revúca, SKUEV0253 Váh, SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline a rovnako CHVÚ Veľká Fatra.

Súčasťou NP Veľká Fatra a jeho ochranného pásma je aj Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolíneč, ktorá na základe uznesenia vlády SSR č. 21 z 26. januára 1977 a po 17. zasadnutí Výboru svetového dedičstva Dohovoru o ochrane svetového a kultúrneho dedičstva v Cartagene bola zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO pod identifikačným číslom 622rev. Táto pamiatková rezervácia má vyhlásené ochranné pásmo, rozhodnutím Pamiatkového úradu Slovenskej republiky č. PU-07/1520-11/7509 zo dňa 30. októbra 2007. Lokalita pamiatkovej rezervácie s ochranným pásmom podlieha záujmom chránených zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Mapy prekryvu s chráneným vtáčím územím, územiami európskeho významu a chránenými územiami národnej sústavy sú v prílohách č. 6.2.1, 6.2.2 a 6.2.3.

Tab. č. 1 Prehľad chránených území národnej sústavy, ktoré sú súčasťou NP Veľká Fatra (stav k 1.1.2022)

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Biela skala	Prírodná rezervácia	5	185,07	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	Ukážka zachovalého komplexu lesných spoločenstiev 5.-7. lesného vegetačného stupňa i nelesných spoločenstiev Veľkej Fatry. Vysokú hodnotu majú povrchové i podzemné krasové javy.	827
Hradené jazero Blatné ¹	Prírodná pamiatka	4	4,29	Nariadenie ONV č. 1/1990 z 25.9.1990, schválené uznesením pléna č. 14/1990 z 25.9.1990	Výnimočný typ jazera. Príčinou jeho vzniku bol mechanický pohyb svahu - skalné rútenie, v dôsledku čoho bolo prehradené údolie a vzniklo jazero. Vo svete je tento jav bežný, u nás je známy len z doliny Blatnej	262
	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky	3	116			
Borišov ¹	Národná prírodná rezervácia	5	449,74	Úprava MK SSR č. 3239/1981-32 z 30.6.1981	Ojedinele zachovalý, urbanizačne podstatne nezasiahnutý záver jednej z najtypickejších dolín turčianskej časti Veľkej Fatry. V NPR sa nachádza Suchá jaskyňa.	217
Čierny kameň ¹	Národná prírodná rezervácia	5	34,40	Rozhodnutie Komisie SNR pre ŠaK č. 30 z 21.8.1964, Úprava č. 58 906/64-osv/10	Pásmo lesa vytvárajú pralesovité porasty smreka obyčajného s vtrúseným javorom horským a jarabinou mukuňovou, v najnižších polohách s bukom lesným. Lesný podrast charakterizuje bohatá účasť vysokých papradín a rastlín smrekového a kosodrevinového vegetačného stupňa.	238
	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie	4	4,25			
Dekretov porast ¹	Chránený areál	4	6,22	Všeobecne záväzná vyhláška KÚ v B.Bystrici č. 24/1999 z 11.8.1999	Ukážka z mála ešte jestvujúcich porastov založených významným lesníckym priekopníkom 19. storočia Jozefom Dekretom - Matejoviem. Najcennejšie v tomto vekove i štrukturálne rôznorodé porasty sú staré exempláre smrekovca, jedle smreka a buka.	1070
Dekretova jaskyňa	Prírodná pamiatka	Neaplikuje sa		Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 7/2012 z	jaskyňa	1220

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
				25. apríla 2012 - účinnosť od 1.6.2012 - verejnosti voľne prístupná jaskyňa		
Háj pred Teplou dolinou ¹	Chránený areál	4	0,20	Uznesenie Rady ONV v Liptovskom Mikuláši č.162/75 z 26.9.1975	Háj bol vysadený 28.10.1928 pri 10.výročí vyhlásenia Česko - Slovenskej republiky do tvaru štvorca. Tu bolo počas SNP umiestnené posledné palebné postavenie delostreleckej batérie kpt. Mičušíka. Ostreľovali ju nemeckí letci v posledný deň odporu, 27.10.1944.	373
Jánošíkova kolkáreň	Národná prírodná rezervácia	5	243,37	Rozhodnutie Komisie SNR pre ŠaK č. 30 z 21.8.1964, Úprava Komisie SNR pre ŠaK č. 58 906/64-osv./12/ŠaK 56002/1964-osv., Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z.o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	Komplex zachovalých pôvodných fytocenóz najvyšších polôh Veľkej Fatry. Javorové a jarabinové smrečiny pralesovitého charakteru s <i>Picea excelsa</i> , v najvyšších polohách prirodzené riedke porasty s nízko zavetvenými kmeňmi. Výskumný objekt pre lesné hospodárstvo.	278
Jelenská jaskyňa	Prírodná pamiatka		2,68	Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 5/2012 z 25. apríla 2012 - ochr. pásmo - ú. od 1.6.2012 Úprava Ministerstva kultúry SSR č.2775/1973-OP z 24.4.1973	jaskyňa	1219
	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky					
Kornietová ¹	Národná prírodná rezervácia	5	84,05	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.2775/1973-OP z 24.4.1973	Prírodné lesné porasty pralesovitého charakteru na vápencovom a žulovom podklade cenné z hľadiska ochrany prírody i pre potreby lesníckeho výskumu.	313
Krásno ¹	Chránený areál	4	127,91	Všeobecne záväzná vyhláška KÚ v Banskej Bystrici č. 6/1996 z 20.12.1996	Významné tokanisko a hniezdisko hlucháňa hôrneho vo Veľkej Fatre.	1018
Kundračka ¹	Národná prírodná rezervácia	5	115,79	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 2773/1973-OP z 24.4.1973	Prírodné lesné spoločenstvá na vápencoch a dolomitoch Ľubochňanskej doliny cenné z hľadiska ochrany prírody i pre potreby lesníckeho výskumu	326
Madačov ¹	Národná prírodná rezervácia	5	330,64	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 51/1984-32 z 30.4.1984	Zachovalé biocenózy jedľovo-bukového, smrekovo-bukovo-jedľového a smrekového vegetačného stupňa s výskytom tisú obyčajného cenné na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	340

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Majerova skala ¹	Prírodná pamiatka	5	8,84	Rozhodnutie Okresného úradu ŽP č. v1/3/183/94-Js z 28.11.1994	Výrazný skalný útvar predstavujúci trosku chočského príkrovu v tektonickom nadloží krížňanskej série, s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny.	785
Mažarná	Prírodná pamiatka	Neaplikuje sa		Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 4/2009 z 15.12.2009 – účinnosť od 15.1.2010	jaskyňa	1180
Padva ¹	Národná prírodná rezervácia	5	325,46	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.1500/1972-OP z 6.3.1972	Zachovalé spoločenstvá zmiešaných pralesovitých porastov so skupinami vápencových bráľ, s krasovými javmi, pozoruhodným výskytom tisu, kosodreviny a význačných živočíšnych druhov s využitím na vedecko - výskumné, vlastivedné a turistické ciele.	371
Perlová jaskyňa	Národná prírodná pamiatka	Neaplikuje sa		Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č.292/2001 Z. z., ktorou sa vyhlasujú národné prírodné pamiatky	jaskyňa	1358
Pralesy Slovenska - Čierny kameň	Prírodná rezervácia	5	140,95	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410)	1290
Pralesy Slovenska - Drobkov	Prírodná rezervácia	5	326,02	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), Kr 10 Kosodrevina (4070), Al 3 Alpínske a subalpínske vápnomilné trávno-bylinné porasty (6170), Sk 1 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210).	1296
Pralesy Slovenska - Jánošíkova kolkáreň	Prírodná rezervácia	5	48,94	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z.z, ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410).	1303
Pralesy Slovenska - Japeň	Prírodná rezervácia	5	175,63	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Al 5 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa (6430).	1304

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Pralesy Slovenska Jarabinská –	Prírodná rezervácia	5	78,80	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140).	1305
Pralesy Slovenska Maďarovo -	Prírodná rezervácia	5	38,68	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotop európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130).	1316
Pralesy Slovenska Magurka –	Prírodná rezervácia	5	10,01	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotop európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130).	1318
Pralesy Slovenska Malá Smrekovica -	Prírodná rezervácia	5	72,50	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410).	1319
Pralesy Slovenska Ostredok –	Prírodná rezervácia	5	27,16	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140).	1325
Pralesy Slovenska Raková –	Prírodná rezervácia	5	150,00	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150).	1328
Pralesy Slovenska Rovne –	Prírodná rezervácia	5	26,89	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140).	1330

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Pralesy Slovenska - Skalná Alpa	Prírodná rezervácia	5	314,75	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0).	1333
Pralesy Slovenska - Tanečnica	Prírodná rezervácia	5	18,06	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 427/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasujú niektoré prírodné rezervácie ako Pralesy Slovenska	Biotopy európskeho významu: Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140).	1345
Prielom Teplého potoka ¹	Prírodná pamiatka	5	20,94	Uznesenie pléna ONV v Liptovskom Mikuláši č.18/1984 zo 17.8.1984	Vzácný geomorfologický útvar vytvorený eróznou činnosťou Teplého potoka v mohutných vápencových vrstvách mezozoika. Dĺžka prielomu je cca 180 m, šírka 20-40 m, hĺbka 10-20 m.	392
Rakšianske rašelinisko ¹	Národná prírodná rezervácia	4	5,53	Nariadenie ONV v Liptovskom Mikuláši č.4/1984 zo 17.8.1984	Vlhkomilné a slatinné spoločenstvá Turčianskej kotliny s výskytom ojedinelých a chránených druhov rastlín.	400
Revúca ¹	Chránený areál	4	22,722	Všeobecne záväzná vyhláška Krajského Úradu v Žiline č. 1/2002 z 15.4.2002, ktorou sa vyhlasuje chránený areál Revúca	Zachovalá podhorská riečka s aluviálnymi močiarimi, slatinnými lúkami a brehovými porastami, na ktorej sa vďaka čistej vode a prirodzenému korytu udržal ohrozený druh našej fauny – vydra riečna.	1115
Rumbáre ¹	Národná prírodná rezervácia	5	51,59	VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 5. stupeň ochrany	Prirodzené lesné spoločenstvá na vápenci a žule vyšších polôh Veľkej Fatry cenné z hľadiska ochrany prírody i pre potreby lesníckeho výskumu.	410
Skalná Alpa	Národná prírodná rezervácia	5	524,55	Všeobecne záväzná právna vyhláška Krajského Úradu v Žiline č. 1/2002 z 15.4.2002,	Komplex zachovalých spoločenstiev lesov montánneho stupňa i kosodreviny subalpínskeho stupňa. CHÚ je využité ako vedecko-výskumný objekt pre potreby lesného hospodárstva.	418
Smrekovica ¹	Prírodná rezervácia	5	234,75		Ekosystém prirodzených smrekových lesov s biotopmi európskeho významu Smrekové lesy čučoriedkové (9410) a Smrekové lesy	1207

¹ Zrušené nariadením vlády Slovenskej republiky č. 427/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo prírodnej rezervácie	4	59,64	Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 1/2012 z 3. apríla 2012	vysokobylinné (9410) so zachovalou štruktúrou pralesovitého charakteru a prirodzených procesov v nich prebiehajúcí	
Suchý vrch ¹	Prírodná rezervácia	5	288,74	Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky z 30. júna 1988 č. 1161/1988-32	Ekosystém prirodzených lesov s biotopmi európskeho významu prevažne so zachovalou štruktúrou pralesovitého charakteru, ich dynamického vývoja a prirodzených procesov v nich prebiehajúcich, ako aj prirodzených a sekundárnych nelesných biotopov európskeho významu a biotopov národného významu a druhov európskeho významu a druhov národného významu, ktoré sú na ne viazané.	436
Tlstá ¹	Národná prírodná rezervácia	5	3 066,04	Úprava Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 3238/1981 – 32 zo dňa 30.6.1981	Vedecky mimoriadne hodnotné územie dolomiticko-vápencovej časti Veľkej Fatry s výraznými krasovými formami, so zachovalými spoločenstvami dubovo-bukového až smrekového vegetačného stupňa, pestrou vysokohorskou i teplomilnou skalnou vegetáciou, so slatinnými lúkami a chránenými druhmi rastlín a živočíchov.	453
Veľká Skalná ¹	Národná prírodná rezervácia	5	645,23	Výnos Ministerstva kultúry SSR č.1161/1988-32 z 30.6.1988	Zachovalé lesné spoločenstvá montánneho až subalpínskeho vegetačného stupňa s bohatstvom rastlinných druhov, fragmentálnym výskytom suchomilných a teplomilných rastlinných druhov a ukázkami typických krasových foriem s výskytom prirodzených biotopov vzácných živočíchov	469

Tab. č. 2 Prehľad chránených území národnej sústavy, ktoré sú súčasťou ochranného pásma NP Veľká Fatra (stav k 1.1.2022)

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Bukovinka	Prírodná pamiatka	4	1,80	Uzn. rady ONV v L. Mikuláši č. 106/1980 z 27.6.1980, Rozhodnutie odb. kultúry č. Kult.791/80-Č z 27.11.1980 VZV KÚ v Žiline č.3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň	Geologické a geomorfologické výtvor neustálej tvorby recentných travertínov s výskytom botanicky významných druhov rastlín; potrebné je zachovať pôvodný ráz a štruktúru lokality pre vedecké a kultúrno výchovné účely.	454
	Ochranné pásmo	3	4,03	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Dogerské skaly	Prírodná pamiatka	4	0,17	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 482/1986-32 z 31.1.1986 VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany	Značná prírodovedecká hodnota, vzácna študijná ukážka odkryvu jurského súvrstvia rádiolaritového vývoja. Umožňuje štúdium profilu, zloženia a zafarbenia dogerských vrstiev na prístupnom mieste.	242
	Ochranné pásmo	3	2,02	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Harmanecká tisina	Národná prírodná rezervácia	5	20,04	Úprava MK SSR č. 1554/1983-32 z 31.3.1983	Zachovalý karpatský lesa v rôznych vývojových štádiách s ohľadom na výskyt terciérneho reliktu - tisa obyčajného, ako aj krasových foriem georeliéfu. Vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele, štúdium dynamiky vývoja lesa, ako aj ochrana prírody.	255
Jazierske travertíny	Prírodná pamiatka	4	2,22	Výnos Ministerstva kultúry SSR č.1165/1988-32 z 30.6.1988 VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany	Zriedkavá geomorfologická forma travertínovej terasy o hrúbke asi 30 m s menšími teraskami dnes už zaniknutých jazierok; význam z hľadiska ochrany prírody i pre vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	287
	Ochranné pásmo	3	5,29	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Katova skala	Prírodná rezervácia	5	46,69	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.6157/1982-32 z 30.9.1982		300

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo	3	49,21	Ochranné pásmo prírodnej rezervácie zo zákona (100 m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	Geomorfologicky výrazný skalný komplex s krasovými javmi a so zachovalými pôvodnými spoločenstvami rastlín a živočíchov; na vedeckovýskumné a študijné ciele.	
Korbeľka	Prírodná rezervácia	5	86,16	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.2774/1973-OP z 24.4.1973	Prírodné lesné porasty pohoria Veľkej Fatry s ukážkami striedania lesných spoločenstiev podmienených rozdielnosťou reliéfu.	312
Krkavá skala	Prírodná pamiatka	4	0,26	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1165/1988-32 z 30.6.1988. VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany	Významný geomorfologický výtvor, cenný pre ochranu prírody i pre vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	325
	Ochranné pásmo	3	2,36	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Lysec	Národná prírodná rezervácia	5	70,04	Úprava Ministerstva kultúry SSR č.52/1984-32 z 30.4.1984	Zachovalé biocenózy jedľovo-bukového, smrekovo-bukovo-jedľového a smrekového vegetačného stupňa Veľkej Fatry; cenné z hľadiska ochrany prírody a na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	337
Matejkovský kamenný prúd	Prírodná pamiatka	5	8,60	Uznesenie plenárneho zasadnutia ONV v Liptovskom Mikuláši č.25/1986 z 22.12.1986. Nariadenie ONV v Liptovskom Mikuláši č.2/1986 z 22.12.1986	Ukážka prirodzeného vývoja a príkladu pôvodnosti kvádrovitej odlučnosti granitov, recentného mrazového zvetrávania; cenné pre ochranu prírody i pre vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	350
Mošovské aleje	Chránený areál	4		Uznesenie školskej a kultúrnej komisie Okresného národného výboru v Martine č. 6/69 z 13.2.1969	Systém stromových alejí popri hlavných a poľných cestách v intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajine. Vhodný študijný objekt pre modelovanie veľkých komplexov poľnohospodárskej krajiny zameraných na intenzívne poľné hospodárstvo.	997
	Ochranné pásmo	3	272,92			
Rakšianske rašelinisko	Ochranné pásmo	3	9,26	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie zo zákona (100 m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
Revúca ¹	Chránený areál	4	21,70	Všeobecne záväzná vyhláška Krajského Úradu v Žiline č. 1/2002 z 15.4.2002, ktorou sa vyhlasuje chránený areál Revúca	Zachovalá podhorská riečka s aluviálnymi močiarimi, slatinnými lúkami a brehovými porastami, na ktorej sa vďaka čistej vode a prirodzenému korytu udržal ohrozený druh našej fauny – vydra riečna.	1115
Rojkovská travertínová kopa	Prírodná pamiatka	4	0,01	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 68/1984-32 z 30.4.1984	Vyhlásená na ochranu travertínovej kopy - zriedkavej geomorfologickej formy s jazierkom na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.	406
	Ochranné pásmo	3	0,28	VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany		
Rojkovské rašelinisko	Prírodná rezervácia	4	2,88	Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č.83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany	Zriedkavý prípad prelinania slatinných, rašeliniskových a vrchoviskových biocenóz na malej rozlohe. Pestrá mozaika spoločenstiev, možno tu sledovať ich sukcesiu. Rôzne vzácne druhy fauny. Výskumné a kultúrno-náučné využitie.	429
	Ochranné pásmo	3	6,31	Ochranné pásmo prírodnej rezervácie zo zákona (100 m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Šútovská epigenéza	Ochranné pásmo	3	1,28	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Váh	Územie európskeho významu	4	62,14	Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu		SKUEV02 53
Veľká Skalná	Ochranné pásmo	3	1,66	Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie zo zákona (100 m) podľa § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny		
Vlčia skala	Prírodná pamiatka	4	1,49	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1165/1988-32 z 30.6.1988 VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany	Travertínové súvrstvie v podobe výraznej terasy strmo padajúcej do doliny Trlenského potoka, ktorá poskytuje možnosť štúdia vzniku travertínov a stratigrafie kvartéru; významné z hľadiska	475

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Predmet ochrany	Číslo v štátnom zozname
	Ochranné pásmo	3	4,51	Ochranné pásmo prírodnej pamiatky zo zákona (60 m) podľa § 17 ods. 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny	ochrany prírody i na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno výchovné ciele.	

1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

NP Veľká Fatra z hľadiska cieľového stavu zodpovedá manažmentovej kategórii chránených území podľa **IUCN. Národný park – kategória II**. Tá je definovaná ako rozsiahle prírodné alebo prírode blízke územie, určené na ochranu veľkoplošných ekologických procesov spolu s množstvom druhov a ekosystémov charakteristických pre dané územie, ktoré zároveň dávajú možnosť pre uplatnenie duchovných, vedeckých, vzdelávacích, rekreačných zámerov, či pre návštevnosť, ktoré sú zlučiteľné s cieľmi ochrany územia. Predmetom ochrany v zmysle uvedenej definície sú v prípade NP Veľká Fatra ekosystémy listnatých, zmiešaných a ihličnatých lesov, skalných biotopov a mokradí. Rekreačia a oddych v tomto území budú založené predovšetkým na zážitku z vnímania prírody. Poznávanie prírody a krajiny ako súčasť programov pre návštevníkov a rekreačia sú hlavnou úlohou manažmentu takéhoto chráneného územia.

1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

Tab. č. 3 Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území NP Veľká Fatra (stav k 1.1.2022)

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský	506	Martin	512052	Belá - Dulice	802328	Belá
						813575	Dulice
				512079	Blatnica	803103	Blatnica
				512257	Folkušová	814369	Folkušová
				512478	Necpaly	839400	Necpaly
				545961	Turčianske Jaseno	817988	Turčianske Jaseno
		508	Ružomberok	510637	Liptovská Osada	832430	Liptovská Osada
				510718	Liptovské Revúce	832596	Liptovské Revúce
				510807	Lubochňa	833509	Lubochňa
				510998	Ružomberok	853801	Ružomberok
		509	Turčianske Teplice	512460	Mošovce	838578	Mošovce
				512559	Rakša	851582	Rakša
6	Banskobystrický	601	Banská Bystrica	508551	Dolný Harmanec	812251	Dolný Harmanec
				508802	Motyčky	838659	Motyčky
				509019	Staré Hory	858447	Staré Hory
				557269	Turecká	858455	Turecká

Tab. č. 4 Súpis dotknutých územnosprávnych jednotiek na území OP NP Veľká Fatra (stav k 1.1.2022)

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský	503	Dolný Kubín	509744	Kraľovany	828220	Kraľovany
		506	Martin	512052	Belá - Dulice	802328	Belá
						813575	Dulice
				512079	Blatnica	803103	Blatnica
				512257	Folkušová	814369	Folkušová
				512389	Krpeľany	829412	Krpeľany
				512478	Necpaly	839400	Necpaly
				512486	Nolčovo	841218	Nolčovo
				512508	Podhradie	826154	Konské
						847381	Podhradie nad Váhom
				512583	Sklabiňa	855812	Sklabiňa
				512591	Sklabinský Podzámok	855847	Sklabinský Podzámok
				512656	Šútovo	862347	Šútovo
				512681	Turany	865788	Turany
				512702	Turčianska Štiavnička	865851	Turčianska Štiavnička
				545961	Turčianske Jaseno	817988	Turčianske Jaseno
				512818	Záborie	871672	Záborie
		508	Ružomberok	510441	Hubová	820075	Hubová
				510637	Liptovská Osada	832430	Liptovská Osada
				510807	Ľubochňa	833509	Ľubochňa
				510998	Ružomberok	853801	Ružomberok
				511030	Stankovany	857823	Stankovany
		509	Turčianske Teplice	512141	Čremošné	809951	Čremošné
				512265	Háj	815381	Háj
				512460	Mošovce	838578	Mošovce
				512559	Rakša	851582	Rakša
				512729	Turčianske Teplice	865877	Turčianky Michal
6	Banskobystrický	601	Banská Bystrica	508551	Dolný Harmanec	812251	Dolný Harmanec
				508594	Harmanec	815799	Harmanec
				509019	Staré Hory	858447	Staré Hory

NP Veľká Fatra sa rozprestiera na **10 lesných celkoch** (ďalej len „LC“ alebo „LHC“), ochranné pásmo na 9 LC, resp. LHC. Podrobnosti sú v tabuľkách č. 5a a č. 5b.

Tab. č. 5a Užívatelia jednotiek priestorového rozdelenia lesa (JPRL) v NP Veľká Fatra

Lesný celok	Platnosť PSL	Vlastník/užívateľ	NP (ha)
LC Necpaly	2016 - 2025	PS Urbariát Belá	780,59
LC Necpaly	2016 - 2025	RRJ, s.r.o	812,49
LC Necpaly	2016 - 2025	Urbárske PS Necpaly	118,15
LC Necpaly	2016 - 2025	Franklin a spol.	198,92
LC Necpaly	2016 - 2025	ITALKOMERCE, s.r.o.	35,69
LC Necpaly	2016 - 2025	LPS Košťany nad Turcom	135,41
LC Necpaly	2016 - 2025	Obec Necpaly	7,76
LC Necpaly	2016 - 2025	PS vlastníkov súkr.lesov a lúk v lese Necpaly	185,83
LC Necpaly	2016 - 2025	Šebo Ján	2,69
LC Necpaly	2016 - 2025	Špírková Zuzana	1,21
LC Necpaly	2016 - 2025	Turieč Group, s.r.o.	235,99
LC Necpaly	2016 - 2025	US Žabokreky, p.s.	92,46
LC Necpaly	2016 - 2025	VIA SLOVAKIA, s.r.o.	2215,94
LC Necpaly	2016 - 2025	Paulíny Viliam	2,9
LC Necpaly	2016 - 2025	Správa NP Veľká Fatra	1513,94
LC Necpaly	2016 - 2025	Lesy SR, OZ Sever	468
LC Blatnica	2020 - 2029	ULPS Blatnica	1180,19
LC Blatnica	2020 - 2029	LaPS komposesorát Folkušová	130,24
LC Blatnica	2020 - 2029	Ing. Machníková Danica	11,16
LC Blatnica	2020 - 2029	Obec Blatnica	1,51
LC Blatnica	2020 - 2029	Dräxlerová Stanislava	19,18
LC Blatnica	2020 - 2029	Združenie vlastníkov súkr.lesov Folkušová	193,11
LC Blatnica	2020 - 2029	UPS Ďanová	126,14
LC Blatnica	2020 - 2029	UPS Laskár	52,1
LC Blatnica	2020 - 2029	UPS Necpaly	2,06
LC Blatnica	2020 - 2029	US Žabokreky	3,33
LC Blatnica	2020 - 2029	SSpráva NP Veľká Fatra	5276,54
LC Blatnica	2020 - 2029	Lesy SR, OZ Sever	17
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	DEVANA, s.r.o.	935,7
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Balko Jozef a spol.	1,1
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Grauzel Ivan	10,04
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Grauzel Ján	5,31
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Bc. Grauzel Ján	8,7
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Kamien Jaroslav	11,53
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Košík Dušan	1,29
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	LPS Michal-Nedozor	49,47
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	LPS Rakša-Nedozor	22,73
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Pišková Tatiana	1,18
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	PD Mošovce	0,48
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	P/SV Hodža a Ursíny	210,3
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Rakús Dušan a spol.	2,22
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	STAVEKO-SK, a.s.	20,11

LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Valocká Božena,CsC	3,32
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	MUDr. Vaňová Zuzana	0,81
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Urbár Mošovce	807,89
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Spolok urbaristov Čremošné	66,28
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Správa NP Veľká Fatra	950,30
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Lesy SR, š.p., OZ Sever	400
LC Staré Hory	2019 - 2028	Poz. Spoločenstvo Turecká	16,01
LC Staré Hory	2019 - 2028	Ing. Roman Benedek	0,38
LC Staré Hory	2019 - 2028	Správa NP Veľká Fatra	1844,43
LC Staré Hory	2019 - 2028	Lesy SR, š.p., OZ Poľana	2,24
ML RK a iní	2018 – 2027	ML Ružomberok, s.r.o.	307,84
LC Rakytov	2018 – 2027	Združenie vlastníkov les.poz.Lipt.Revúce	125,55
LC Rakytov	2018 – 2027	PS urbáriatu Lipt.Revúce	99,49
LC Rakytov	2018 – 2027	Správa NP Veľká Fatra	3578,41
LC Ľubochňa	2021 - 2030	Správa NP Veľká Fatra	1088,8
LC Čierňavy	2021 - 2030	Urbár, PS Sklabiňa	7,91
LC Čierňavy	2021 - 2030	Správa NP Veľká Fatra	4107,13
LC Hubová + Čierňavy + Ľubochňa	2021 - 2030	Správa NP Veľká Fatra	5190,89
LC ML BB – Harmanec + LC B. Bystrica	2019 - 2028	ML B. Bystrica	2158,55
		Spolu	35 856,92

Tab. č. 5b Užívatelia JPRL v ochrannom pásme NP Veľká Fatra

Lesný celok	Platnosť PSL	Vlastník/užívateľ	OPNP (ha)
LC Kantor	2022 - 2031	Urbár Martin, p.s.	955,15
LC Kantor	2022 - 2031	Urbár, poz.spol.Sklabiňa	410,13
LC Kantor	2022 - 2031	Dušan Bella	590,66
LC Kantor	2022 - 2031	SBU Podhradie	210,46
LC Kantor	2022 - 2031	Komposesorát PS Záborie	212,88
LC Kantor	2022 - 2031	Lesné družstvo Krpeľany, nájomca	151,87
LC Kantor	2022 - 2031	Lesné družstvo Krpeľany	696,21
LC Kantor	2022 - 2031	Urbárska spoločnosť Turč.Štiavnička	165,2
LC Kantor	2022 - 2031	Urbárske les.a poz.spol.Dražkovce	38,31
LC Kantor	2022 - 2031	UPS Sklabinský Podzámok	36,09
LC Kantor	2022 - 2031	UaPPS Nolčovo	944,96
LC Kantor	2022 - 2031	Mazáň Milan	4,24
LC Kantor	2022 - 2031	RRJ, s.r.o.	72,67
LC Kantor	2022 - 2031	Mgr. Ilgo Ján	16,19
LC Kantor	2022 - 2031	LD Turč. Jaseno	115,04
LC Kantor	2022 - 2031	Majerčík Milan a Brodenec Ján	5,89
LC Kantor	2022 - 2031	Staňová Marta	12,43
LC Kantor	2022 - 2031	Turiec Group, s.r.o.	7,18
LC Kantor	2022 - 2031	Jesenský Ján	7,46

LC Kantor	2022 - 2031	Jesenský Ján	1,58
LC Kantor	2022 - 2031	Obec Turč. Jaseno	0,48
LC Kantor	2022 - 2031	Jablonská Iveta	0,52
LC Kantor	2022 - 2031	Párička Ľubomír	0,81
LC Kantor	2022 - 2031	Turanec Jozef	0,56
LC Kantor	2022 - 2031	Martvoň Štefan	0,55
LC Kantor	2022 - 2031	Tomková Zita	26,51
LC Kantor	2022 - 2031	Zelník Ján	0,82
LC Kantor	2022 - 2031	Majerčík Jozef	1,12
LC Kantor	2022 - 2031	Lesy SR, OZ Sever	1351,95
LC Necpaly	2016 - 2025	Les.družstvo Turč.Jaseno	1157,95
LC Necpaly	2016 - 2025	Komposesorát Horné Jaseno	18,59
LC Necpaly	2016 - 2025	Krišpinský Pavol	0,53
LC Necpaly	2016 - 2025	Turiec Group, s.r.o.	124,98
LC Necpaly	2016 - 2025	Búľovský Jaroslav	6,93
LC Necpaly	2016 - 2025	Mgr. Hollá Eva	9,7
LC Necpaly	2016 - 2025	Kováčik Vladimír	9,72
LC Necpaly	2016 - 2025	Stanček Miroslav	5,2
LC Necpaly	2016 - 2025	Hlinka Ján	2,04
LC Necpaly	2016 - 2025	JASED, s.r.o.	4,54
LC Necpaly	2016 - 2025	Vojtko Jozef	0,5
LC Necpaly	2016 - 2025	Lesy SR, OZ Sever	71,62
LC Blatnica	2020 - 2029	PD Gader Blatnica	5,23
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	DEVANA, s.r.o.	491,22
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Balko Jozef a spol.	5,86
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Bc. Grauzel Ján	0,93
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	PD Mošovce	61,96
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	PSV Hodža a Ursíny	36,19
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	MUDr. Vaňová Zuzana	0,94
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Fánči Ján	0,98
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Urbár Mošovce	220,51
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	UPS Nedožor	43,03
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	PSBU Vieska	181,35
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	ML Kremnica, s.r.o.	42,85
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Lesné spoločenstvo Čremošné	44,13
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Urbár Turčiansky Michal	30,13
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	WH Danubius, s.r.o.	21,45
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Sýkora Ján	0,09
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Messinx, s.r.o.	1,02
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Ryba Peter	0,71
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Humenská Anna	0,12
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Šimo Dušan	0,12
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Miškóci Marián	2,14
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Tesák Jaroslav	3,01
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Čierny Ján a spol.	0,5

LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ballo Ivan	3,59
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Karabel Peter	0,89
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Piecka Miroslav	1,55
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Reťkovský Ján	4,51
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Mokrán Peter	0,45
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Ing. Ballo Miloš	0,48
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Feriančík Ján	2,23
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Hrča Jaroslav	0,96
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Lojka Milan	2,42
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Reťkovský Stanislav	1,45
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Riljak M. a Bahurinská	1,12
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Kuric Milan	2,14
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Urbár PS Dolná Štubňa	103,02
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Taraš Juraj	0,29
LC Turčianske Teplice	2020 - 2029	Lesy SR, š.p., OZ Sever	381,28
LC Staré Hory	2019 – 2028	Lesy SR, š.p., OZ Poľana	513,4
LC ML RK a iní	2018 - 2027	ML Ružomberok, s.r.o.	3268,23
LC ML RK a iní	2018 - 2027	Hubová Jaroslava	2,94
LC ML RK a iní	2018 - 2027	IDEAL CONCEPT, s.r.o.	4,68
LC ML RK a iní	2018 - 2027	Kováčová Anna	3,48
LC Hubová	2021 - 2030	PS-urbár Stankovany	114,77
LC Hubová	2021 - 2030	Urbár Hubová,p.s.	344,02
LC Hubová	2021 - 2030	Obecné lesy Stankovany	29,63
LC Hubová	2021 - 2030	Ing. Galan Alojz	1,9
LC Hubová	2021 - 2030	Nechajová Eva	23,35
LC Hubová	2021 - 2030	PS Urbár Švošov	115,51
LC Hubová	2021 - 2030	Obecný urbáriat PS Lisková	146,05
LC Hubová	2021 - 2030	Spol. lúk, pasienkov a lesov Švošov	140,32
LC Hubová	2021 - 2030	Beretová Anna	2,07
LC Hubová	2021 - 2030	Burošová Jana	4,03
LC Hubová	2021 - 2030	GOMBÁŠ, o.z.	4,21
LC Hubová	2021 - 2030	Frolo Vladimír a spol.	0,55
LC Hubová	2021 - 2030	Ing. Okál Juraj	3,62
LC Hubová	2021 - 2030	Plšková Kristína	1,95
LC Hubová	2021 - 2030	ML Ružomberok	1608,75
LC Hubová	2021 - 2030	Lesy SR, š.p., OZ Tatry	474,09
LC Párnica	2016 – 2025	Spoloč. Urbáriatu-PS Kľačany	227,17
LC Párnica	2016 – 2025	Jednotl.vlastníci v k.ú. Kľačany	99,56
LC ML BB – Harmanec + LC B.Bystrica	2019 - 2028	ML B.Bystrica	991,45
		Spolu	17 276,8

1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Výmera NP Veľká Fatra je 40 889,1328 ha, ochranné pásmo NP má výmeru 25 307,3196 ha.

Projekt ochrany NP Veľká Fatra vypracovala Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine (ďalej aj „Správa NP Veľká Fatra“) za účelom vymedzenia zón v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. a spresnenia hraníc. Výmera NP Veľká Fatra sa upravila z dôvodu rozšírenia územia v k. ú. Ružomberok, zníženia výmery v k.ú. Dolný Harmanec, k.ú. Liptovské Revúce, k.ú. Ľubochňa a k.ú. Staré Hory, ako aj upresnením výmery v prostredí GIS. Výmera ochranného pásma NP Veľká Fatra sa upravila z dôvodu zníženia výmery v k.ú. Čremošné, Háj, Hubová, Konské, Krpeľany, Mošovce, Necpaly, Podhradie nad Váhom, Rakša, Ružomberok, Sklabiňa, Sklabinský Podzámok, Staré Hory, Turčianska Štiavnička, Turčianske Jaseno, Turčiansky Michal, preradením časti územia z NP do ochranného pásma v k.ú. Dolný Harmanec, k.ú. Liptovské Revúce, k.ú. Ľubochňa a k.ú. Staré Hory, ako aj upresnením výmery v prostredí GIS.

Tab. č. 6 Územie, o ktoré bol rozšírený NP Veľká Fatra v k.ú. Ružomberok

výmera (ha)	parcely C-KN	parcely E-KN	LV	druh pozemku	vlastník	užívateľ
172,209	14996/1	7243/1	6678	lesný pozemok	Mesto Ružomberok	Mestské lesy Ružomberok, s.r.o.

Po zonácii NP Veľká Fatra je výmera (podiel) území s 5. stupňom ochrany (zóna A) 16 374,2674 ha (40,05 %), so 4. stupňom (podzóny B1 a B2) 5 276,9232 ha (12,9 %), s 3. stupňom ochrany (zóna C) 19 182,0661 ha (46,91 %) a s 2. stupňom ochrany (zóna D) 55,8761 ha (0,14 %) z celkovej výmery NP.

Na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 427/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo, podzóna B1 má byť preradená do zóny A od 1. januára 2033 a B2 od 1. januára 2053. V procese prerokovania zámeru zonácie i dodatočných rokovaní pripomienok k návrhu programu starostlivosti o NP Veľká Fatra bola vznesená požiadavka na prehodnotenie ustanovenia o preradení podzón B1 a B2 do zóny A v uvedených termínoch. V návrhu uznesenia vlády SR, ktorým sa schvaľuje program starostlivosti je pre ministra životného prostredia uložené „predložiť na rokovanie vlády priebežnú informáciu“ o plnení programu starostlivosti v termíne do 30. decembra 2032, 30. decembra 2042 a 30. decembra 2052.

2. PREDMET OCHRANY

Územie Veľkej Fatry sa vyznačuje **mimoriadnou biologickou rozmanitosťou** v rôznych skupinách organizmov. Je to vďaka pestrosti horninového geologického podkladu, členitosti reliéfu a geografickej polohe, umožňujúcej okrem dominantného zastúpenia karpatských prvkov aj prienik teplomilných panónskych druhov. Okrem chránených druhov tu bolo zistených množstvo vzácných a ohrozených druhov, často s raritným výskytom v rámci Slovenska vrátane niekoľkých endemitov.

Nakoľko celé územie NP Veľká Fatra a jeho OP je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000** (lokality SKUEV0238 Veľká Fatra, SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline, CHVU033 Veľká Fatra), cieľom je **zachovať a ak je to potrebné, obnoviť priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu**, ktoré sú predmetom ochrany vo vyššie uvedených územiach sústavy Natura 2000. Pre kategóriu chránených území II. Národný park sú podľa Príručky k pridelovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN (Kadlečík, J. et al., 2014) definované **hlavné ciele** NP: uchovanie biotopov, druhov a genetickej rozmanitosti, udržiavanie environmentálnych / ekosystémových služieb a cestovný ruch, turistika a rekreácia.

NP Veľká Fatra sa preto vyhlásil najmä za účelom ochrany (a obnovy) prirodzených ekosystémov, procesov v nich prebiehajúcich, biotopov európskeho a národného významu, a chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Ciele (manažmentu) sú však zamerané širšie. Pri stanovovaní ich poradia v kapitole 2.2 sa vychádzalo z prioritizácie cieľov podľa hodnotenia manažmentových kategórií IUCN, kde ochrana a obnova prirodzených ekosystémov a starostlivosť o návštevníka NP pri interpretácii patria medzi prioritné ciele NP.

2.1 Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany

Predmetom ochrany chráneného územia sú predovšetkým:

- biotopy európskeho významu a národného významu** podľa prílohy č. 1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z.**“). Sú uvedené v tabuľkách č. 7 a č. 8.

Tab. č. 7 Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Veľká Fatra v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu
Ls 1.3	* 91E0	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
Ls 1.4	* 91E0	Horské jelšové lužné lesy
Ls 4	* 9180	Lipovo-javorové sutinové lesy
Ls 5.1	9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
Ls 5.2	9110	Kyslomilné bukové lesy
Ls 5.3	9140	Javorovo-bukové horské lesy
Ls 6.2	91Q0	Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy
Ls 9.1	9410	Smrekové lesy čučoriedkové
Ls 9.2	9410	Smrekové lesy vysokobylinné
Al 3	6170	Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty
Al 9	4060	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu
Br 4	3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrbou sivou (<i>Salix eleagnos</i>)
Br 6	6430	Brehové porasty deväťsilov
Kr 4	4080	Spoločenstvá subalpínskych krovín
Kr 10	* 4070	Kosodrevina
Lk 1	6510	Nížinné a podhorské kosné lúky
Lk 2	6520	Horské kosné lúky
Lk 5	6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach
Pr 3	* 7220	Penovcové prameniská
Ra 3	7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská
Ra 6	7230	Slatiny s vysokým obsahom báz
Sk 1	8210	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
Sk 4	8120	Karbonátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni
Sk 6	* 8160	Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni
Sk 8	8310	Nesprístupnené jaskynné útvary
Tr 1	6210	Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte
Tr 5	6190	Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty
Tr 8	* 6230	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte
Vo 3	3160	Prírodné dystrofné stojaté vody
Vo 5	3140	Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár

Vysvetlivka: * prioritné biotopy európskeho významu – biotopy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť

Tab. č. 8 Biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v NP Veľká Fatra v zmysle prílohy č. 1 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Názov biotopu
Ls 8.0	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy
Lk 3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk 6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Lk 10	Vegetácia vysokých ostríc
Kr 8	Vŕbové kroviny stojatých vôd
Kr 9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek

b) **biotopy druhov rastlín** podľa prílohy č. 4 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.:

- biotopy druhov **rastlín európskeho významu**:

MACHORASTY: kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*), grimaldia trojtyčinková (*Mannia triandra*);

CIEVNATÉ RASTLINY: zvonovec ľaliolistý (*Adenophora liliifolia*), *zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), * cyklámen purpurový fatranský (*Cyclamen fatrense*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), * klinček lesklý (*Dianthus nitidus*), * poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), * poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*);

- biotopy druhov **rastlín národného významu**, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia:

LIŠAJNÍKY: alektória rozkonárená (*Alectoria sarmentosa*), koléma černejúca (*Collema nigrescens*), napúchavec plstnatý (*Leptogium saturninum*), jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria*), nefróma pekná (*Nephroma bellum*), nefróma práškovitá (*Nephroma parile*), nefróma zavínutá (*Nephroma resupinatum*);

MACHORASTY: prútnik hviezdovitý (*Bryum pseudotriquetrum*), lesklec nebadaný (*Plagiothecium latebricola*), kapucienka zaplavovaná (*Seligeria irrigata*);

CIEVNATÉ RASTLINY: pochybok huňatý (*Androsace villosa*), kozinec ovisnutý (*Astragalus penduliflorus*), rebrovka rôznotistá (*Blechnum spicant*), zemežlč pobrežná slatinná (*Centaurium littorale* subsp. *compressum*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra*), zimofub okolikátý (*Chimaphila umbellata*), lyžičník pyrenejský (*Cochlearia pyrenaica*), škarda sibírska (*Crepis sibirica*), šachor žltkastý (*Cyperus flavescent*), vstavačovec strmolistý pravý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*), vstavačovec zelený (*Dactylorhiza viridis*), lykovec voňavý (*Daphne cneorum*), rosička anglická (*Drosera anglica*), rosička okrúhlostá (*Drosera rotundifolia*), kruštík komorický (*Epipactis komoricensis*), kruštík úzkopyskový (*Epipactis leptochila*), kruštík Leuteho (*Epipactis leutei*), kruštík drobnolistý (*Epipactis microphylla*), kruštík prehliadaný (*Epipactis neglecta*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), kruštík útly (*Epipactis pseudopurpurata*), kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*), sklenobyl' bezlistá (*Epipogium aphyllum*), praslička pestrá (*Equisetum variegatum*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), smrečinovec plazivý (*Goodyera repens*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), päťprstnica voňavá (*Gymnadenia odoratissima*), jastrabník krížniansky (*Hieracium krizsnae*), plesnivec alpínsky (*Leontopodium alpinum*), ľalia cibuľkonosná pravá (*Lilium bulbiferum* var. *bulbiferum*), trčnček jednolistý (*Malaxis monophyllos*), kurička vápencová (*Minuartia langii*), vstavač trojzubý (*Neotinea tridentata*), vstavač počerný letný (*Neottia ustulata* subsp. *aestivalis*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *signifera*), vstavač vojenský (*Orchis militaris*), vstavač bledý (*Orchis pallens*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), chlpánik Guthnickov (*Pilosella guthnickiana*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), vemenník zelenkastý (*Platanthera chlorantha*), prvosienka holá (*Primula auricula*), prvosienka pomúčená pravá (*Primula farinosa* subsp. *farinosa*), bieloprst belavý (*Pseudorchis albida*), machovníčka uzlatá (*Sagina nodosa*), šašina hrdzavá (*Schoenus ferrugineus*), ostrevka slatinná (*Sesleria uliginosa*), tis obyčajný (*Taxus baccata*), kľukva močiarna (*Vaccinium oxycoccus*), barička primorská (*Triglochin maritima*), bublinatka menšia (*Utricularia minor*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*);

- biotopy druhov **rastlín národného významu**:

LIŠAJNÍKY: belónia karpatská (*Belonia herculina*), fúzatec dvojfarebný (*Bryoria lanestris*), pľuzgierka islandská (*Cetraria islandica*), dutohlávka (*Cladonia botrytes*), diskovka dierkovaná (*Menegazzia terebrata*), hríbik krvavý (*Mycoblastus sanguinarius*), diskovka dubová (*Parmelina quercinum*), diskovka hrivnatá (*Parmotrema crinitum*), stužkovec jaseňový (*Ramalina fraxinea*), stužkovec nitkovitý (*Ramalina thrausta*), telotréma kôrovitá (*Thelotrema lepadinum*);

MACHORASTY: cievnatka hustá (*Anoetangium aestivum*), drsnolist rozložený (*Anomodon rostratus*), drsnolist Rugelov (*Anomodon rugelii*), bankovec pestrý (*Brachythecium oxycladum*), prútnik čiaškovitý (*Bryum turbinatum*), rôznotistok Haldanaev (*Calicladium haldanianum*), háčikovec černastý (*Catoscopium nigrum*), mriežkovec vodný (*Cinclidotus aquaticus*), zobuľka hustotrsá (*Conardia compacta*), dvojhrotka briadkatá (*Dicranella cerviculata*), fúzačík gaštanový (*Didymodon spadiceus*), šišiačík lopatkovitý (*Encalypta spathulata*), vetvičník Flotovov (*Eurhynchium flotovianum*), naháčik severský (*Gymnostomum boreale*), merík

ostňovitý (*Mnium spinulosum*), šupinka perovitá (*Neckera pennata*), šupinka drobná (*Neckera pumila*), bochník horský (*Orthotrichum alpestre*), bahnivka kostrbatá (*Paludella squarrosa*), kapucienka ostrolistá (*Seligieria acutifolia*), rašelinník pokrútený (*Sphagnum contortum*), širokolist stiebristý (*Stegonia latifolia*), tisovník hustolistý (*Taxiphyllum densifolium*), zrastoľub merikovitý (*Tetraplodon mniioides*), skrútenec hrotitý (*Tortula mucronifolia*), brčkavec stlačený (*Ulotia coarctata*), brvinka krátkoplodá (*Weissia brachycarpa*), brvinka kostrbatá (*Weissia wimmeriana*);

CIEVNATÉ RASTLINY: vstavač obyčajný (*Anacamptis morio*), arábka slatinná (*Arabis nemorensis*), arábka nová (*Arabis nova*), medvedica lekárska (*Actostaphyllos uva-ursi*), marinka Neilreichova (*Asperula neilreichii*), jazyk jelení (*Asplenium scolopendrium*), kozinec alpský (*Astragalus alpinus*), kozinec južný (*Astragalus australis*), prerastlík dlholistý (*Bupleurum longifolium*), bodliak laločnatý (*Carduus lobulatus*), ostrica odchylná (*Carex appropinquata*), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica Hostova (*Carex hostiana*), ostrica skalná (*Carex rupestris*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), koralica lesná (*Corallorhiza trifida*), škumpa vlasatá (*Cotinus coggygria*), hloh Lindmanov (*Crataegus lindmanii*), vstavačovec Fuchsov pravý (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *fuchsii*), vstavačovec Fuchsov Soóov (*Dactylorhiza fuchsii* subsp. *sooana*), vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), šucha obojpohlavná (*Empetrum nigrum*), vrbovka ovisnutá (*Epilobium nutans*), kruštík rožkatý (*Epipactis muelleri*), horčičník Wahlenbergov (*Erysimum wahlenbergii*), kostrava alpská (*Festuca alpina* subsp. *alpina*), krivec najmenší (*Gagea minima*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), horec Clusiov (*Gentiana clusii*), horec jarný (*Gentiana verna*), hakélia zohnutá (*Hackelia deflexa*), plavúň púčivý (*Lycopodium annotinum*), plavúň obyčajný (*Lycopodium clavatum*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), hadivka obyčajná (*Ophioglossum vulgatum*), záraza alsaská (*Orobancha alsatica*), záraza horčíková (*Orobancha picridis*), mak pochybný (*Papaver dubium*), mak tatranský veľkofatranský (*Papaver tatricum* subsp. *fatraemagnae*), tučnica alpská (*Pinguicula alpina*), lipnica slieňomilná (*Poa margilicola*), hruštička zelená (*Pyrola chlorantha*), rozchodnica ružová (*Rhodiola rosea*), vrba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), lomikameň sivý (*Saxifraga caesia*), sklerant trváci (*Scleranthus perennis*), huľavník rakúsky (*Sysimbrium austriacum* subsp. *austriacum*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), jarabina čiernokamenská (*Sorbus atrimontis*), jarabona mišpuľka (*Sorbus chamaemespilus*), jarabina pestrokvetá (*Sorbus diversicolor*), jarabina haľamovská (*Sorbus haljamovae*), jarabina skalnohôľna (*Sorbus montisalpaie*), jarabina pekárovská (*Sorbus pekarovae*), jarabina Zuzkina (*Sorbus zuzanae*), hviezdica močiarna (*Stellaria palustris*), kavyľ Ivanov (*Stipa pennata*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), fialka alpská (*Viola alpina*).

Vysvetlivka: * prioritné druhy európskeho významu – druhy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť

- c) **biotopy zriedkavých, vzácných alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov**, ktoré nie sú druhmi európskeho významu ani druhmi národného významu (z prílohy č. 4 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.), no sú zaradené v Červených zoznamoch alebo ide o druhy mimoriadne zriedkavé a vzácné v rámci Veľkej Fatry, Slovenska alebo celej Európy, prípadne o nové druhy pre vedu [pre územie NP sú tieto druhy veľmi cenné a ich ochrana je nevyhnutná].

V území sa nachádzajú biotopy **vzácných, zriedkavých alebo ohrozených druhov rastlín**, ktoré nie sú druhmi európskeho významu ani druhmi národného významu:

MAKROSKOPICKÉ RIASY: chary (*Chara* spp.);

LIŠAJNÍKY: *Acrocordia cavata*, jaseňovka brvitá (*Anaptychia ciliaris*), *Arthonia radiata*, *Arthonia vinosa*, *Bacidia arceutina*, bacídiá červenkastá (*Bacidia rubella*), *Biatorella hemisphaerica*, *Biatoridium monasteriense*, *Bryoria capilaris*, *Calicium abietinum*, *Calicium glaucellum*, *Calicium salicinum*, *Calicium trabinellum*, *Caloplaca ammiospia*, *Caloplaca aurea*, *Caloplaca coccinea*, *Caloplaca herbidella*, *Caloplaca sinapisderma*, *Caloplaca tirolensis*, *Caloplaca vitellinaria*, *Caloplaca xanthostigmoidea*, *Candelaria concolor*, pľuzgierka šedivníková (*Cetraria ericetorum*), diskovka olivová (*Cetrelia olivetorum*), stropkovnica zlatistá (*Chaenotheca chrysocephala*), stropkovnica otrubová (*Chaenotheca furfuracea*), *Chaenotheca gracillima*, *Chaenotheca trichialis*, *Cladonia acuminata*, *Cladonia cyanipes*, dutohlávka šupinkatá (*Cladonia squamosa* var. *subsquamosa*), *Cliostomum corrugatum*, koléma (*Collema parvum*), *Cybebe gracilentia*, konárnik vidlicovitý (*Evernia divaricata*), konárnik slivkový (*Evernia prunastri*), diskovka kučeravá (*Flavoparmelia caperata*), blýskavka laločnatá (*Fulgensia bracteata*), blýskavka žltá (*Fulgensia fulgens*), *Fuscidea cyathoides* var. *corticola*, *Fuscopannaria praetermissa*, čiarovka sivá (*Graphis scripta*), diskovka pomúčená (*Hypogymnia farinacea*), diskovka rúrkovitá (*Hypogymnia tubulosa*), diskovka pásikavá (*Hypogymnia vittata*), iskrovka vresová (*Icmadophila ericetorum*), *Imshaugia aleurites*, *Lecanora albella*, *Lecanora allophana*, *Lecanora epibryon*, *Lecanora intumescens*, *Lecanora pruinoso*, *Lecanora reuteri*, *Lecanora subcarpineo*, napúchavec modravý (*Leptogium cyanescens*), napúchavec (*Leptogium gelatinosum*), *Leucocarpia biatorella*, *Lichenomphalia hudsoniana*, *Laxospora elatina*, *Megaspora verrucosa*, *Melanelixia subargentifera*, *Melanelixia subaurifera*, *Melanelixia glabra*, *Microbilimbia berengeriana*, *Microbilimbia hypnorum*, normandína pôvabná (*Normandina pulchella*), *Ochrolechia alboflavescens*, *Opegrapha mougeotii*, *Opegrapha rufescens*, *Pachyphiale fagicola*, diskovka podhorská (*Parmelia submontana*), *Parmeliella triptophylla*, diskovka buková (*Parmelina pastillifera*), diskovka lipová (*Parmelina tiliacea*), diskovnica sivá (*Parmeliopsis hyperopta*), *Peccania coralloides*, *Peltigera aphthosa*, štítnatec šupinkatý (*Peltigera lepidophora*), štítnatec (*Peltigera leucophlebia*), pertusária belavá (*Pertusaria albescens*), pertusária horká (*Pertusaria amara*), pertusária (*Pertusaria coccodes*), pertusária (*Pertusaria coronata*), pertusária (*Pertusaria flavida*), pertusária (*Pertusaria geminipara*), pertusária (*Pertusaria glomerata*), pertusária (*Pertusaria leioplaca*), pertusária (*Pertusaria multipuncta*), *Phaeophyscia cernohorskyi*, *Phaeophyscia contispata*, *Phaeophyscia endophoenicea*, *Phaeophyscia hirsuta*, *Phaeophyscia pusilloides*, *Phaeorrhiza nimbo*, *Phlyctis agelaea*, *Phyosconia distorta*, pľuzgierka sivá (*Platismatia glauca*), *Polychidium muscicola*, *Polysporina cyclocarpa*, *Porina leptalea*, *Protoplastenia terricola*, *Protopannaria pezizoides*, pakonárnik otrubový (*Pseudevernia furfuracea*), psóra miskovitá (*Psora testacea*), psóra (*Psora valesiaca*), jadrovnička lesklá (*Pyrenula nitida*), stužkovec (*Ramalina calicaris*), stužkovec pomúčený (*Ramalina farinacea*), stužkovec topoľový (*Ramalina fastigiata*), stužkovec nafúknutý (*Ramalina obtusata*), stužkovec poprášený (*Ramalina pollinaria*), *Rinodina sophoides*, *Sarcosagium campestre*, *Sclerophora pallida*, krásnik pospletaný (*Seiophora contortuplicata*), *Solenopsora carpatica*, solorína (*Solorina bispora*), solorína hubovitá (*Solorina spongiosa*), skvamarína chrupkovitá (*Squamarina cartilaginea*), skvamarína sadrovcová (*Squamarina gypsacea*), skvamarína biela (*Squamarina lamarckii*), *Strigula stigmatella*, *Synalissa symphorea*, *Thelopsis melathelia*, riasanka (*Toninia alutacea*), riasanka ružová (*Toninia toniniana*), riasanka (*Toninia verrucarioides*), bradatec drsný (*Usnea* cf. *filipendula*), bradatec srstnatý (*Usnea* cf. *hirta*), bradatec (*Usnea scabrata*), pľuzgierka borovicová (*Vulpicida pinastri*), diskovník (*Xanthoria candelaria*), diskovník

(*Xanthoria fallax*), diskovník múrový (*Xanthoria parietina*), diskovník mnohoplodý (*Xanthoria polycarpa*), diskovník (*Xanthoria sorediata*);

MACHORASTY: lyžicovka Michauxova (*Anastrophyllum michauxii*), *Anoetangium aestivum*, *Anoetangium sendtnerianum*, *Anoetangium tenuinerve*, *Antitrichia curtipendula*, *Asterella gracilis*, prútnik (*Bryum algovicum*), prútnik (*Bryum weigeli*), barinovec obrovský (*Calliergon giganteum*), zlatolist mnohosnubný (*Campylium polygamum*), zlatolist (*Campylium sommerfeltii*), šiškovec (*Cephanozia canivens*), mriežkovec (*Cinclidotus fontinaloides*), dvojhrot (*Dicranum bonjeanii*), dvojhrot (*Dicranum spadiceum*), *Didymodon vinealis*, *Ditrichium pusillum*, *Encalypta rhabtocarpa*, *Entodon concinnus*, *Entosthodon fascicularis*, ostnatec (*Eurhynchium praelongum*), pošvatec (*Fissidens osmundoides*), skrutok (*Funaria muhlenbergii*), drobivka (*Grimmia anodon*), *Gymnostomum calcareum*, *Hygrohypnum luridum*, *Hypnum bambergeri*, rakyt (*Hypnum hamulosum*), rakyt (*Hypnum revolutum*), rakyt (*Hypnum sauteri*), *Isopterygiopsis pulchella*, *Isothecium striatulum*, zárezovka (*Lophozia longidens*), zárezovka (*Lophozia wenzelii*), bakul'ka močiarna (*Meesia uliginosa*), bočník bledý (*Orthotrichum pallens*), bočník čiaškovitý (*Orthotrichum patens*), bočník (*Orthotrichum speciosum*), bočník žltkastý (*Orthotrichum stramineum*), *Paraleucobryum sauteri*, *Plagiobryum demissum*, merík (*Plagiomnium ellipticum*), celokrajka (*Pohlia campotrachela*), celokrajka (*Pohlia longicollis*), ploník (*Polytrichum longisetum*), *Porella arboris-vitae*, *Porella cordaeana*, *Pseudotaxiphyllum elegans*, mrvka dutinkatá (*Riccia cavernosa*), *Scapania calcicola*, *Scapania helvetica*, rašelinník hrotitý (*Sphagnum cuspidatum*), rašelinník (*Sphagnum denticulatum*), rašelinník (*Sphagnum fimbriatum*), rašelinník (*Sphagnum tenellum*), *Sphenobolus helleranus*, strapaňa (*Timmia austriaca*), závitovka (*Tortella densa*), skrútenec (*Tortula norvegica*), *Trichostomum brachydontium*, *Trichostomum crispulum*, brčkavec kučeravý (*Ulota crispa*), brvinka južná (*Weissia triumphans*);

CIEVNATÉ RASTLINY: cesnak člnkovitý (*Allium carinatum*), cesnak pažítkový alpínsky (*Allium schoenoprasum* subsp. *alpinum*), muchovník vajcovitý (*Amelanchier ovalis*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), orlíček obyčajný černastý (*Aquilegia vulgaris* subsp. *nigricans*), arábkovka Hallerova (*Arabidopsis halleri*), astra alpínska lysá (*Aster alpinus* subsp. *glabratus*), astra spišská (*Aster scepusiensis*), berla vzpriamená (*Berula erecta*), volovec vrboľistý (*Buphthalmum salicifolium*), hviezdoš močiarny (*Callitriche palustris*), zvonček bolonský (*Campanula bononiensis*), zvonček veľkokvetý (*Campanula glomerata* subsp. *elliptica*), bodliak kopcový (*Carduus collinus*), ostrica hruboklásková (*Carex approximata*), ostrica Buekova (*Carex buekii*), ostrica sivastá (*Carex canescens*), ostrica vláskovitá (*Carex capillaris*), ostrica trstnatá (*Carex cespitosa*), ostrica sklonená (*Carex demissa*), ostrica vzdialená (*Carex distans*), ostrica žltá (*Carex flava*), ostrica jačmeňovitá (*Carex hordeistichos*), ostrica sklonená (*Carex lepidocarpa*), ostrica metlinatá (*Carex paniculata*), odemka vodná (*Catabrosa aquatica*), zemežľč menšia (*Centaureum erythraea*), zemežľč spanilá (*Centaureum pulchellum*), mrlík mnoholistý (*Chenopodium foliosum*), plamienok alpínsky (*Clematis alpina*), nevädzník alpínsky (*Colymbada alpestris*), šabrina pošvatá (*Conioselinum tataricum*), konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*), skalník matranský (*Cotonaster matrensis*), škarda alpská (*Crepis alpestris*), škarda veľkoúborová (*Crepis conyzifolia*), škarda odhryznutá (*Crepis praemorsa*), šafran spišský (*Crocus discolor*), psojazyk nemecký (*Cynoglossum germanicum*), klinček včasný pravý (*Dianthus praecox* subsp. *praecox*), papraď horská (*Dryopteris expansa*), bahnička málokvetá (*Eleocharis quinqueflora*), bahnička jednoplevová (*Eleocharis uniglumis*), krušík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*), krušík širokolistý (*Epipactis helleborine*), praslička lúčna (*Equisetum pratense*), páperník pošvatý (*Eriophorum vaginatum*), horčičník rozložitý (*Erysimum repandum*), očianka slovenská (*Euphrasia slovacica*), očianka tatranská (*Euphrasia tatrae*), horec križatý (*Gentiana cruciata*), horček horký pravý (*Gentianella amarella* subsp. *amarella*), horček horký jazýčkatý (*Gentianella amarella* subsp. *lingulata*),

horček fatranský (*Gentianella fatrae*), horček žltkastý (*Gentianella lutescens*), pahorec brvitý (*Gentianopsis ciliata*), pakost rozčapený (*Geranium divaricatum*), guľôčka srdcovitolistá (*Globularia cordifolia*), gypsomilka plazivá (*Gypsophila repens*), deväťorník skalný (*Helianthemum rupifragum*), večernica voňavá (*Hesperis matronalis*), oman vírbolistý (*Inula salicina*), sitina alpínska (*Juncus alpinoarticulatus*), sitina niťolistá (*Juncus filiformis*), ometlina smutná (*Koeleria tristis*), šalát trváci (*Lactuca perennis*), lazerník archangelikovitý (*Laserpitium archangelica*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), ľan rakúsky (*Linum austriacum*), bradáčik srdcovitolistý (*Listera cordata*), bradáčik vajcovitolistý (*Listera ovata*), čermeľ Herbichov (*Melampyrum herbichii*), jednokvietok veľkokvetý (*Moneses uniflora*), hniliak holý (*Monotropa hypophaea*), nezábudka poliehavá (*Myosotis decumbens*), kocúrník panónsky (*Nepeta pannonica*), všivec karpatský (*Pedicularis hacquetii*), chlpánik vrcholikatý (*Pilosella comosa*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), horčinka horkastá rakúska (*Polygala amarella* subsp. *austriaca*), papraďovec Braunov (*Polystichum braunii*), nátržník skalný (*Potentilla rupestris*), hruštička karpatská (*Pyrola carpatica*), hruštička stredná (*Pyrola media*), iskerník alpínsky (*Ranunculus alpestris*), iskerník pahorský (*Ranunculus pseudomontanus*), vĺba alpínska (*Salix alpina*), vĺba oštepovitolistá (*Salix hastata*), vĺba bobkolistá (*Salix phylicifolia*), pabodliak rôznofarebný (*Saussurea discolor*), lomikameň vystupujúci (*Saxifraga adscendens*), hadomor španielsky (*Scorzonera hispanica*), hadomor nízky (*Scorzonera humilis*), starček erukolistý (*Senecio erucifolius*), starček tŕňomilný (*Senecio umbrosus*), jarabina grécka (*Sorbus graeca*), tavolník prostredný (*Spiraea media*), objímavka obyčajná (*Streptopus amplexifolius*), púpava západoslovenská (*Taraxacum erythrocarpum*), popolavec oranžový (*Tephrosia aurantiaca*), paľadenec prímorský (*Tetranoglobus maritimus*), žltuška lesklá (*Thalictrum lucidum*), papradník močiarny (*Telypteris palustris*), peniažtek modrastý tatranský (*Thlaspi caerulescens* subsp. *tatrense*), páperek nízka (*Trichophorum pumilum*), sedmokvietok európsky (*Trientalis europaea*), ďatelina lúčna Kotulova (*Trifolium pratense* subsp. *kotulae*), barička močiarna (*Triglochin palustris*), valeriána dvojdomá (*Valeriana dioica*), valeriána celistvolistá (*Valeriana simplicifolia*), vika hrachovitá (*Vicia pisiformis*), fialka žltá sudetská (*Viola lutea* subsp. *sudetica*), fialka skalná (*Viola rupestris*).

d) **biotopy druhov živočíchov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany SKUEV0238 Veľká Fatra a SKCHVU033 Veľká Fatra podľa prílohy č. 5 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.:**

MÄKKÝŠE: pimprlík mokrad'ový (*Vertigo angustior*), pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*);

HMYZ – VÁŽKY: šidielko ozdobné (*Coenagrion ornatum*);

HMYZ – CHROBÁKY: * fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), drewník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*) a veľmi vzácne aj roháč obyčajný (*Lucanus cervus*);

HMYZ – MOTÝLE: mlynárik východný (*Leptidea morsei*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), modráčik bahňiskový (*Maculinea nausithous*), * spriadač kostihojový (*Euplagia (=Callimorpha) quadripunctata*);

RYBY: hrúz fúzatý (*Romanogobio (Gobio) uranoscopus*);

OBOJŽIVELNÍKY: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a mlok karpatský (*Triturus montandoni*);

VTÁKY: pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), výr skalný (*Bubo bubo*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), d'ateľ bieločrptý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), muchárik bieločrptý (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), tetrov hoľniak (*Lyrurus tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), žlna sivá (*Picus canus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), jariabok hôrny (*Tetrastes (Bonasia) bonasia*) a hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*);

Medzi VTÁKY, na ochranu ktorých bolo vyhlásené CHVÚ Veľká Fatra, treba ešte uviesť dva druhy, ktoré medzi európsky významné nepatria: žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*) a muchár sivý (*Muscicapa striata*).

CICAVCE: podkovár malý/podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký/podkovár štíhlokrídly (*Rhinolophus ferrumequinum*), uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier Blythov/netopier východný/netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), * medveď hnedý (*Ursus arctos*), * vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*) a vydra riečna (*Lutra lutra*).

Intravilán obcí sa v kontexte programu starostlivosti a jeho mapových príloh nepovažuje za prirodzený biotop veľkých šeliem, ktoré sú predmetom ochrany v NP Veľká Fatra a dotknutých ÚEV.

Vysvetlivka: prioritné druhy sú označené znakom *, druhy európskeho významu sú označené tučne, ostatné sú druhy národného významu.

Poznámky:

- Predmetom ochrany by mohli byť aj ostatné druhy živočíchov uvedené v prílohe č. 5 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z. a to druhy európskeho významu, ako aj druhy národného významu s prirodzeným výskytom na území NP Veľká Fatra vrátane vtákov, ako aj druhy vzácne a ohrozené uvedené v červených zoznamoch pre jednotlivé skupiny druhov. U mnohých skupín a druhov je potrebné systematicky dopĺňať informácie o ich výskyte, rozšírení stave populácií ktoré absentujú, sú nedostatočné alebo neaktuálne. Pre mnohé z nich je potrebný cielený vedecký výskum realizovaný odborníkmi, špecialistami, tiež sledovať výskyt nových druhov v súvislosti so zmenami klímy či inak podmieneným výskytom. Následne môžu byť zaradené ako predmety ochrany.
  - Opatrenia starostlivosti o vybrané druhy živočíchov sú rámcovo uvedené v [programoch starostlivosti](#) alebo [programoch záchrany](#) pre tieto druhy.
- e) **biotopy druhov živočíchov národného a európskeho významu, ktoré nie sú predmetom ochrany ÚEV Veľká Fatra a CHVÚ Veľká Fatra, ale sú predmetom ochrany NP Veľká Fatra:**

Na území NP Veľká Fatra žijú okrem druhov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany SKUEV0238 Veľká Fatra aj nasledovné chránené živočíšne druhy európskeho a národného významu:

HMYZ – VÁŽKY: klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), rod *Cordulegaster*;

HMZY – CHROBÁKY: rod *Meloe*, rod *Carabus*, a ďalšie;

RYBY: hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*);

OBOJŽIVELNÍKY: ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), **ropucha zelená** (*Bufo viridis*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), mlok horský (*Triturus alpestris*), mlok bodkovaný (*Lissotriton* (= *Triturus*) *vulgaris*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*);

PLAZY: slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), **užovka hladká** (*Coronella austriaca*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), vretenica obyčajná (*Vipera berus*), **jašterica obyčajná** (*Lacerta agilis*), **jašterica živorodá** (*Lacerta* (= *Lacerta*) *vivipara*), jašterica múrová (*Podarcis muralis*), **užovka hladká** (*Coronella austriaca*), **jašterica obyčajná** (*Lacerta agilis*) a **jašterica múrová** (*Podarcis muralis*);

CICAVICE: **mačka divá/mačka lesná** (*Felis silvestris*), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), lasica obyčajná/myšozravá (*Mustela nivalis*), plch sivý (*Glis glis*), **plch lieskový** (*Muscardinus avellanarius*), veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), **myšovka horská** (*Sicista betulina*), jež bledý (*Erinaceus concolor*), piskor malý (*Sorex minutus*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), piskor horský/vrchovský (*Sorex alpinus*), duloonica menšia (*Neomys anomalus*), duloonica väčšia (*Neomys fodiens*), **ucháč sivý** (*Plecotus austriacus*), **netopier fúzatý** (*Myotis mystacinus*), **netopier vodný** (*Myotis daubentonii*), **netopier pobrežný** (*Myotis dasycneme*), **netopier Brandtov** (*Myotis brandtii*), **večernica pozdná/netopier pozdný** (*Eptesicus serotinus*), **večernica severská/netopier severský** (*Eptesicus nilssonii*);

VTÁKY (hniezdiče): jastrab veľký (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), **rybárik riečny** (*Alcedo atthis*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*), ľabtuška vrchovská (*Anthus spinoletta*), dážd'ovník obyčajný (*Apus apus*), orol krikľavý (*Aquila/Clanga pomarina*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), myšiarka ušatá (*Asio otus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), stehlík čížik (*Carduelis/Spinus spinus*), stehlík zelienka (*Carduelis/Chloris chloris*), stehlík konôpka (*Carduelis/Linaria cannabina*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), holub plúžik (*Columba oenas*), holub hrivnák (*Columbapalumbus*), krkavec čierny (*Corvus corax*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), **chrupkáč poľný** (*Crex crex*), kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*), beloritka obyčajná (*Delichon urbica*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), pravdepodobne aj ďateľ malý (*Dendrocopos/Dryobates minor*), strnádka obyčajná (*Emberiza citrinella*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), sojka obyčajná (*Garrulus glandarius*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), **strakoš obyčajný** (*Lanius collurio*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), trasochvost biely (*Motacilla alba*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), skaliarik sivý (*Oenanthe oenanthe*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), sýkorka belasá (*Parus/Cyanistes caeruleus*), sýkorka chochlatá (*Parus/Lophophanes cristatus*), sýkorka veľká (*Parus major*), sýkorka čiernohlavá (*Parus/Poecile montanus*), sýkorka hôrna (*Parus/Poecile palustris*), vrabec domový (*Passer domesticus*), vrabec poľný (*Passer montanus*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), kolibiarik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibiarik sykavý (*Phylloscopus sibilatrix*), kolibiarik spevavý (*Phylloscopus trochilus*), straka obyčajná (*Pica pica*), žlna zelená (*Picus viridis*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), kráľíček zlatohlavý (*Regulus regulus*), kráľíček ohnivohlavý (*Regulus ignicapillus*), pŕhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola torquata rubicola*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), kanárik poľný (*Serinus serinus*), brhlík obyčajný (*Sitta europaea*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), sova obyčajná (*Strix aluco*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), penica slávikovitá (*Sylvia borin*), penica popolavá (*Sylvia curruca*), penica obyčajná (*Sylvia communis*), murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*), oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*), drozd čierny

(*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), drozd čvíkotavý (*Turdus pilaris*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*), drozd trskotavý (*Turdus viscivorus*).

NP Veľká Fatra by mal poskytovať biotopy vo vyhovujúcej kvalite biotopov aj pre pravidelne **migrujúce a zimujúce druhy vtákov**, medzi ktoré patrí:

chochláč severský (*Bombycilla garrulus*), červenák karmínový (*Carpodacus erythrinus*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), muchárik čiernohlavý (*Ficedula hypoleuca*), pinka severská (*Fringilla montifringilla*), snehuľka severská (*Plectrophenax nivalis*), vrchárka červenkastá (*Prunella collaris*), drozd červenkavý (*Turdus iliacus*), dudok chochlatý (*Upupa epops*).

Z uvedených vtáčích druhov je podľa Červeného zoznamu vtákov Slovenska v kategórii „zraniteľný“ žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), v kategórii „ohrozený“ **tetrov hoľniak (*Lyrurus (Tetrao) tetrix*) a hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*)**, a v kategórii kriticky ohrozený murárik červenokrídly (*Tichodroma muraria*).

Vysvetlivka: prioritné druhy sú označené znakom *, druhy európskeho významu sú označené tučne, ostatné sú druhy národného významu.

Biotopy vybraných druhov rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v území a chránených, vzácných a ohrozených druhov rastlín, ktoré sa v území vyskytujú, sú zobrazené v mapových prílohách č. 6.3.1 a 6.3.2. Biotopy vybraných druhov živočíchov, ktoré sú predmetom ochrany v území a chránených, vzácných a ohrozených druhov živočíchov, ktoré sa v území vyskytujú sú zobrazené v mapových prílohách č. 6.3.3., 6.3.4., 6.3.5., 6.3.6., 6.3.7., 6.3.8.

f) abiotické javy

Tab. č. 9 Abiotické javy, ktoré sú predmetom ochrany v NP Veľká Fatra alebo jeho ochranného pásma

<u>Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu</u>
skalná brána (napr. Tlstá), skalné okno (napr. Blatnická dolina, Ostrá, Skalné Brdo.), skalná ihla (napr. Kopa, Konský dol, Gaderská dolina, Veľká Skalná.), skalná veža (napr. Veľká Skalná, Veľké Studienky, Štrochy, Strapatá skala), skalný most (napr. Hubná, Vápenná), skalné defilé (napr. Tlstá, Jelenec, Harmanec.), skalné mesto (napr. Ostrá, Haľamova kopa, Strapatá skala), bralo (napr. Kundračka, Tlstá, Blatnická dolina, Necpalská dolina, Harmanec a i.), skalný previs (napr. Gaderská dolina.), abri (napr. Tlstá), skalná stena (napr. Tlstá, Čierny kameň, Krpcovo), krajinársky významný hrebeň (napr. Krížna – Suchý vrch., Lysec), kvesta (napr. Čierny kameň, Katova skala), suťový prúd (napr. Matejkovský kamenný prúd), mrazový zrub, osypy (napr. Kozia skala), rozsadlina (napr. Štrochy, Biela skala), zosuvy (napr. Krížna - Rovne, Turecká), blokovisko (napr. Suchý vrch)
<u>Fluviálny reliéf</u>
riečny prielom (napr. Prielom Teplého potoka, dolina Váhu), meander (napr. Revúca, Ľubochňanka, Váh), pereje (napr. Gaderský potok), riečna terasa (napr. Revúcke podolie, Ľubochňanska dolina), riečna niva (napr. Ľubochňanska dolina)
<u>Krasový a fluviokrasový reliéf</u>
tiesňava (napr. Selenec, Padva, Harmanec, Vrátna dolina, Dedošová dolina, Gaderská dolina), krasová jama (napr. Bukovinka, Močidlo), škrapy (Kráľova studňa, Kyšky, Bukovinka), travertínová kopa (Rojkov), penovcové pramenisko (Túfna, Lučecné, Čutkovo, dolina Košiar, Bystrická dolina a iné), penovcové kaskády (Túfna, dolina Košiar), travertínové terasy (Jazierce, Bukovinka.), jaskyne.

<u>Niválny reliéf</u>
lavínové ryhy (napr. Frčkov, Ostredok, Krížna), nivačný kotol (napr. Ploská, Frčkov)
<u>Stratigrafické a paleontologické lokality</u>
výskyt fosílnej fauny a flóry (napr. Rovne), typová lokalita nového druhu fosílie (napr. Doggerské skaly); stratigraficky významná lokalita (napr. Belianska dolina – Došná)
<u>Štruktúrne-tektonické javy</u>
prejav násunových plôch tektonických jednotiek (napr. Suchý vrch, Čierny kameň, Kráľova studňa), prejav vrásových a prešmykových štruktúr (napr. Tlstá, Konský dol), prejav zlomových štruktúr (napr. facety na svahoch Veľkej Fatry na rozhraní s Turčianskou kotlinou)
<u>Hydrologické formy reliéfu</u>
pramene, prameniská, vyvieračky (napr. Drobkov, Jazierce), ponory (napr. Jazierce, Bukovinka), trvalé a občasné vodopády, zosuvné jazero (Blatné); travertínové jazero (Rojkov), mŕtve rameno (napr. Ľubochňanka)
<u>Biogénne formy reliéfu</u>
rašelinisko (napr. Rojkovské, Rakšianske)
<u>Antropogénne formy reliéfu</u>
zrúcaniny hradu (Blatnický hrad), kameňolomy (napr. Belianska dolina)

g) prirodzené ekosystémy podstatne nezmenené ľudskou činnosťou, alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnej štruktúre nachádzajúce sa na tomto území a zároveň ochrana nerušeného priebehu v nich prebiehajúcich prirodzených procesov.

2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov zo správ, ktoré Slovenská republika predkladá Európskej komisii podľa článku 17 [smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín](#) v platnom znení, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch EÚ a Slovenskej republiky je potrebné v predmetnom území **zachovať, resp. v prípade vybraných druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany NP Veľká Fatra, dosiahnuť ich priaznivý stav.** Cieľom je tiež **zachovať abiotické javy**, ktoré sú predmetom ochrany. Stanovenie cieľov ochrany biotopov a druhov európskeho významu v oboch územiach európskeho významu je uvedené v prílohe č. 6.8.

2.3 Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov delíme na prírodné a antropogénne. Prírodné škodlivé činitele môžu byť abiotického alebo biotického pôvodu. Abiotické škodlivé činitele patria medzi **faktory abiotického prostredia**, môžu pôsobiť mechanicky (tlakom) - napr. vietor, sneh, námraza, ľadovec; fyzikálne - blesk, oheň; a fyziologicky - sucho, nadbytok vlhkosti, mráz, vysoké teploty, úpal, nedostatok a prebytok niektorých živín. V NP Veľká Fatra najviac porastov poškodzuje vietor a sneh. Vývratmi a zlomami vznikajú nové úkrytové a potravné možnosti pre chránené druhy živočíchov a tiež priestory pre ich hniezdenie a rozmnožovanie.

Medzi **biotické škodlivé činitele** zaraďujeme niektoré druhy lesných živočíchov a rastlín, ktoré buď priamo poškodzujú dreveniny a porasty, prípadne prítomnosťou znemožňujú obnovu a úspešný vývoj lesných biotopov. Najsilnejším biotickým faktorom sa javí premnožená raticová zver, ktorá brzdí proces prirodzenej obnovy požieraním a poškodzovaním prirodzeného zmladenia. Ďalej sú to hmyzí škodcovia, najmä lykožrút smrekový a lykožrút lesklý. Vplyvom postupného umelého navyšovania zastúpenia smreka v porastoch, vrátane nepôvodných polôh a evidentných klimatických zmien a ich dôsledkov (napr. dlhé obdobia bez zrážok, vyššie teplotné extrémny), smrekové porasty trpia suchom a teplom a znižuje sa ich odolnosť voči náletom podkôrneho hmyzu. Tiež pri rozpracovaní preštiehlených a druhovo chudobných porastov sa stávajú okrajové časti porastov náchylnejšie na nové ataky podkôrneho hmyzu a ďalšie škodlivé činitele. Ruderálne druhy ako dôsledok človekom vytvorených rúbanísk a drevokazné huby sú v NP Veľká Fatra ako biotické faktory zanedbateľné. Vzhľadom na množstvo jaseňov huba *Chalara fraxinea* spôsobujúca ich odumieranie nemá zásadný vplyv na celkový stav lesných porastov v NP, i keď jej negatívny vplyv na jaseň je lokálne významný. Na základe doterajších poznatkov sa ako preventívne opatrenie odporúča pestovanie jaseňa v zmesi s inými druhmi. V lesných porastoch NP má jaseň štíhly nízke zastúpenie, čo zodpovedá uvedenému odporúčeniu a zonáciou nebude negatívne ovplyvnené.

Splnenie dlhodobých cieľov môže byť značne limitované alebo modifikované viacerými človekom podmienenými faktormi.

Medzi antropogénne faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov zaraďujeme nevhodné hospodárenie v lese u niektorých obhospodarovateľov (napr. pretrvávajúce uprednostňovanie smreka obyčajného pri obnove lesa, terénnym podmienkam neprimerané ťažbovo-približovacie postupy zvyšujúce pôdnu eróziu).

Hospodárske zásahy spôsobujú vždy určité zmeny v lesnom ekosystéme. Ak tieto narušujú ekologické hľadiská, vznikajú poruchy, ktoré následne vytvárajú vhodné podmienky pre pôsobenie rôznych škodlivých činiteľov a podieľajú sa na zhoršení stavu lesných biotopov. Ide najmä o ochudobňovanie lesných porastov odstraňovaním pionierskych drevín, plodonosných drevín ako napr. čerešňa vtáčia, nahrádzaním pôvodnej druhovej pestrosti preferovaním druhov ako smrek alebo buk, nešetrné obnovné alebo náhodné ťažby, pri ktorých je odstránená značná časť zásoby porastu bez ponechania stromov na dožitie a hrubého mŕtveho dreva, nešetrné približovanie dreva, pri ktorom sa zničí už existujúce prirodzené zmladenie, prameniská či korytá tokov, vytvárajú sa podmienky pre zrýchlený odtok vody z krajiny a podporuje sa erózia pôdy.

Vytvorenie rovnovekých a nezriedka rovnorodých porastov v systéme lesa vekových tried rúbaňovým hospodárením alebo po spracovaní lykožrútových, či iných kalamitných plôch na veľkých plochách viedlo k zhoršeniu štruktúry lesných biotopov a tým aj k zhoršeniu ich kvality. Na odkrytých rúbaniskách prevládajú extrémne mikroklimatické podmienky, ktoré vyhovujú burinám a znemožňujú tak vývoj prirodzeného zmladenia, alebo ho spomaľujú

a sťažujú. Podiel starých prirodzených lesov, ktoré boli modelom priaznivého stavu biotopov a meradlom prirodzeného stupňa ich diverzity postupne klesá. Dorubmi často dochádza k úplnému odstráneniu porastovej zásoby bez ponechania biotopových stromov alebo stromov na dožitie.

Súčasťou problematiky lesnej ťažby je aj sprístupňovanie lesov a **výstavba, resp. údržba lesnej cestnej siete**. Pri trasovaní a výstavbe lesných ciest sa často neberie do úvahy zraniteľnosť prostredia, otvorenie a drenáž svahov a následný vplyv na odtokové pomery, vrátane zvyšovania odtoku. V NP Veľká Fatra dochádza aj k nelegálnej výstavbe technologických komunikácií bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

Optimálne plánovanie starostlivosti o lesy bolo doposiaľ sťažené až znemožnené absenciou definovania prírode blízkeho obhospodarovania lesov v legislatíve (zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch).

Skutočná ťažba dreva je pomiestne vysoká predovšetkým z dôvodu vysokého podielu kalamít. Dôsledkom je nevyrovnaná veková štruktúra s klesajúcim podielom starých porastov najmä s prevahou smreka.

Faktory ovplyvňujúce stav nelesných biotopov

Významným negatívnym faktorom ovplyvňujúcim nelesné biotopy je **absencia obhospodarovania a s tým spojená následná sekundárna sukcesia**, ktorá sa prejavuje na lúkach a pasienkoch zarastaním travinno-bylinných spoločenstiev náletovými drevinami. Zánik tradičného hospodárenia – kosenia a pastvy a opustenie plôch vedie k vytváraniu krovinových porastov a zmene druhového zloženia vegetácie. V dôsledku toho v porastoch začínajú dominovať nežiaduce druhy, prestávajú sa uplatňovať konkurenčne slabšie druhy rastlín, akumuluje sa množstvo stariny a zvyšuje sa obsah živín v pôde, čo následne urýchľuje zhoršovanie stavu a vedie k zániku cenných travinno-bylinných spoločenstiev. Dochádza k fragmentácii nelesných biotopov a tým k ďalšiemu zníženiu ich odolnosti voči negatívnym vplyvom.

V snahe zvýšiť úrodnosť trvalých trávnych porastov boli aj v nedávnej minulosti na mnohých lokalitách realizované prísevy takých druhov a kultivarov tráv, ktoré sa vyznačujú vyššou produkciou biomasy. Táto intenzifikácia využívania lúčnych porastov má za následok zníženie druhovej diverzity, a to najmä vo forme poklesu priemerného počtu druhov vo vegetačnom zložení, či zániku populácií konkurenčne slabších druhov.

Sukcesia drevín a zvyšovanie zastúpenia konkurenčne schopnejších druhov sa negatívne prejavuje aj v iných typoch nelesných biotopov. V rašeliniskách, slatinách a ďalších vlhkomilných porastoch býva často iniciovaná, alebo výrazne podporená narušením hydrologického režimu spôsobeným zásahmi realizovanými priamo na lokalite, alebo v jej okolí a zvýšením obsahu živín v substráte v dôsledku ich prísunu z externých zdrojov alebo rozkladu organickej hmoty.

Absencia obhospodarovania, narušenie vegetačného krytu, zmeny vo vodnom režime, či prítomnosť koridorov dopravy majú za následok aj **zvýšený výskyt invázných nepôvodných druhov rastlín**. Tie vstupujú do pôvodných rastlinných spoločenstiev, v ktorých vytláčajú pôvodné druhy.

K faktorom pozitívne vplývajúcim na nelesné biotopy NP Veľkej Fatry patria najmä tradičné spôsoby obhospodarovania, či už vo forme kosenia alebo neintenzívneho pasenia hospodárskych zvierat. Na miestach, ktoré zarastajú náletovými drevinami, je nevyhnutná starostlivosť aj formou výrubu a odstraňovania drevín.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov rastlín

Na stave populácií rastlín sa prejavujú vplyvy pôsobiace na biotopy, v ktorých sa vyskytujú. Zjavné je to najmä u konkurenčne slabých druhov, alebo druhov viazaných na špecifické podmienky.

V prípade druhov prirodzených spoločenstiev, v ktorých sa za optimálny spôsob starostlivosti považuje ponechanie biotopov bez zásahu človeka (napr. lesné biotopy, skaly, sutiny), sú významným negatívnym faktorom **necitlivé antropogénne zásahy** do porastov prípadne substrátu, ktorých dôsledkom býva výrazná zmena mikroklimatických a svetelných pomerov, zmena hydrologického režimu, chemizmu a ďalších vlastností pôdy, zničenie vhodného substrátu (napr. staré rozkladajúce sa drevo), mechanické poškodenie alebo zničenie rastlín atď. So zmenou podmienok často dochádza k nástupu konkurenčne schopnejších druhov a celkovej zmene vegetácie, ale aj k zvýšeniu stresu pre populácie citlivejších druhov rastlín, ktorý sa môže prejaviť zníženou vitalitou, obmedzenou produkciou semien, alebo úplným zánikom populácie.

Pre konkurencie menej schopné druhy viazané na nelesné spoločenstvá je významným negatívnym faktorom **absencia vhodného obhospodarovania** (najmä kosenie a extenzívna pastva), keďže bývajú ohrozované zarastaním biotopov drevinami a konkurenčne silnejšími druhmi.

Zmeny hydrologického režimu a obsahu živín sú limitujúcim faktorom pre citlivé druhy rašelinísk, slatín, pramenísk, vlhkých lúk, brehových porastov a biotopov stojatých a tečúcich vôd. Bývajú spôsobené nielen nevhodnými antropogénnymi zásahmi, ale aj zmenou klimatických podmienok, ktorú možno pozorovať v posledných rokoch a ktorej následky sa už odzrkadľujú nielen na stave rašelinísk a slatín ale aj na výdatnosti prameňov.

So zhoršovaním stavu nelesných biotopov súvisí **ich fragmentácia**. Zvyšuje sa sukcesný tlak druhov z okolitých porastov a obmedzuje genetický tok medzi jednotlivými subpopuláciami druhov. Zníženie genetickej diverzity v populáciách môže viesť k zníženiu množstva produkovaných semien a následnému poklesu počtu jedincov.

Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov živočíchov

Monokultúrne rovnoveké porasty, najmä smrekové, sú typické výrazne zníženou biodiverzitou, bez spodnej a strednej etáže, neposkytujúce dostatočné úkrytové a potravné možnosti predovšetkým pre terestrické cicavce vrátane netopierov, ale aj vtáctvo a množstvo bezstavovcov, na ktoré bývajú takéto lesy chudobné. Zároveň lokálne dochádza k úbytku starších lesných porastov s vyššou biodiverzitou, ktorá je v nich dosahovaná vďaka pestrejšej ako druhovej, tak aj vekovej štruktúre drevín, najmä vďaka dostatku starých stromov, hrubého mŕtveho dreva, stromov s vysokou biologickou hodnotou (dutinových stromov, stromov výrazne starších, ponechaných na dožitie).

Negatívne vplýva na celý rad živočíšnych druhov taktiež **nevhodná štruktúra mladších porastov** a ich drevinového zloženia. Pri plánovanej obnove realizovanej klasickými postupmi sú staršie porasty postupne nahrádzané mladými rovnovekými a relatívne rovnorodými porastami, v ktorých absentujú staré, dutinové stromy, zlomy a sucháre. V minulosti bol výrazne preferovaný smrek na úkor pôvodného drevinového zloženia vrátane pionierskych drevín. V lesoch Veľkej Fatry z mnohých častí vymizla jarabina, čerešňa vtáčia, lipa, breza, osika a ďalšie hospodársky menej atraktívne druhy.

Dostatok mŕtveho dreva v hospodárskych lesoch limituje vhodné životné podmienky hmyzu viazaného naň, ako aj prosperitu ich predátorov, zachytávanie vody a jej postupné uvoľňovanie do ekosystému. U niektorých subjektov v NP Veľká Fatra došlo k ponechaniu časti kalamít nespracovaných za finančnú náhradu. Sú však časti NP Veľká Fatra, kde je hrubého mŕtveho dreva nedostatok - ide najmä o hospodárske lesy, alebo o porasty po plošnom spracovaní kalamít.

K horším výsledkom pri naplňaní dlhodobých cieľov môžu prispieť aj niektoré antropické faktory nachádzajúce sa mimo územia NP Veľká Fatra. Významnú rolu v tomto prípade hrá ochrana biotopov sťahovavých druhov na zimoviskách a migračných trasách, ako aj ochrana samotných druhov počas migrácie a zimovania. Pre sťahovavé druhy vtákov predstavujú najväčšie riziká z tohto pohľadu **nelegálny lov počas migrácie, intenzifikácia poľnohospodárstva na zimoviskách a odlesňovanie**. Nelegálny lov počas migrácie sa týka predovšetkým krajín v okolí Stredomoria, ako je Turecko, Cyprus, Libanon a Egypt. Nelegálnym lovom tu nie sú ohrozené len bežné druhy, ale aj mnohé vzácne druhy, migrujúce bociany, dravce a pod. Vzhľadom na nestabilnú politickú situáciu sa v týchto štátoch nedá očakávať zmena legislatívy na ochranu vtáctva ani pri tlaku verejnosti z Európy. Preto je možné očakávať, že uďalekých migrantov, zimujúcich v Afrike, sa tento nelegálny lov môže významne podpísať na negatívnom trende predmetného druhu aj v samotnom území NP Veľká Fatra. Na minimalizovanie pôsobenia tohto faktoru je potrebné zabezpečiť vhodné podmienky na hniezdenie druhov v NP Veľká Fatra za účelom zvýšenia hniezdnej úspešnosti. Podobne ťažko ovplyvniteľným faktorom je aj odlesňovanie v subsaharskej Afrike vplývajúce negatívne na dostupnosť zimovísk a tiež intenzifikácia poľnohospodárstva v (nielen) tejto časti sveta. Preto je dôležité pokračovať v presadzovaní záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov (Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov, Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva a iné).

Negatívne faktory do značnej miery ovplyvňujú populáciu veľkých šeliem - * vlka dravého (*Canis lupus*), rysa ostrovida (*Lynx lynx*), * medveďa hnedého (*Ursus arctos*), ale aj mačky divej (*Felis silvestris*). Medzi najdôležitejšie patrí hlavne výstavba infraštruktúry, výstavba dopravných komunikácií okolo celého NP Veľká Fatra, ktoré pretínajú ich migračné trasy a sú príčinou priamej mortality po kolíziách s dopravou (autá, vlaky). **Bariérový efekt** diaľnic a rýchlostných ciest, na ktorých sa len sporadicky plánuje vybudovanie ekoduktov, je vážnou prekážkou udržania priechodnosti krajiny pre veľké šelmy. Obmedzuje tok génov medzi ich populáciami, spôsobuje aj stratu genetickej diverzity. Pre realizáciu opatrení na ich ochranu je preto kľúčové, aby v rozhodovacom procese v oblasti územného plánovania, vydávania územných rozhodnutí a stavebných povolení, ale aj v oblasti ochrany prírody boli presadzované opatrenia na zachovanie alebo zlepšenie priechodnosti krajiny pre živočíšne druhy. Zachovanie priechodnosti krajiny je potrebné pre prežitie populácií veľkých šeliem, ako aj mnohých iných druhov v území NP Veľká Fatra. Ďalším faktorom je rozširovanie zastavaných území, ktoré majú vplyv na vytváranie bariérových prvkov okolo a v NP Veľká Fatra a majú za následok fragmentáciu vhodných biotopov pre šelmy a sťažujú ich migráciu. Ich populácia je ohrozená aj nadmerným odlesňovaním a nelegálnym lovom,

Dopravná mortalita, t.j. úhyny napr. šeliem na cestných komunikáciách, patria v súčasnosti k najvýznamnejším evidovaným príčinám ich mortality. V prípade vydry dochádza k usmrteniam v úsekoch ciest na križovaní s vodnými tokmi tam, kde sú nepriechodné typy priečných objektov (mosty, priepusty), ktoré ich odrádzajú od prechodov popod komunikáciu, alebo medzi dvoma vodnými tokmi, medzi ktorými prechádza. V prípade veľkých šeliem ide o prechody medzi orografickými celkami alebo v prípade medveďa hnedého pri prechádzaní z lesného prostredia za dostupnými zdrojmi potravy, ktorými sú najmä kukurica alebo iné energeticky bohaté zdroje potravy, ovocné stromy v okolí NP Veľká Fatra.

U medveďa hnedého v prípade predkladania neprirodzených zdrojov potravy stúpa riziko návyku na nevhodné zdroje potravy, ako aj snaha o ich cielené vyhľadávanie v blízkosti človeka a následná **synantropizácia**. Doplnkové zdroje potravy nad rámec prirodzenej úživnosti biotopov spôsobujú tiež vyššiu toleranciu medveďov navzájom, menšie súperenie o zdroje, vyššie prírastky a zvyšovanie celkovej populácie medveďa. Tiež kukurica, ktorá je posledných rokoch hojne pestovaná v okolí NP Veľká Fatra, je silným atraktantom pre

medvede a mení ich správanie, toleranciu voči blízkosti človeka, využívanie krajiny a ich sezónne presuny. Medvede prilákané potravou do kotliny mimo lesa podstupujú väčšie riziko kolízií s dopravou i stretu s človekom. Pri absencii plodonosných druhov drevín prirodzene sa vyskytujúcich v lesných porastoch (čerešňa vtáčia, jarabina, plané jablone a iné) a kríkov (malina, černica), stúpa tlak na dozrievajúce ovocie v okolí Veľkej Fatry. Poľovnícka verejnosť problémy s medveďom vidí v absencii možnosti ich lovu a v nesprávnom manažmente.

Na voľne žijúcu populáciu vlkov a rysov môžu mať negatívny vplyv aj faktory, ktoré priamo vplývajú na zdravotný stav koristi. Patria k nim predovšetkým **infekčné a parazitárne ochorenia a intoxikácie**. V rámci opatrení minimalizujúcich takéto riziko je žiaduce, aby u psov, ktoré sa dostávajú do možného kontaktu s vlkami (ide predovšetkým o pastierske plemená psov pri košiaroch) boli vykonané všetky preventívne a profylaktické veterinárne úkony. Rovnako je potrebné, aby bol posudzovaný zdravotný a genetický stav rysa a vlka na národnej a populačnej úrovni.

Pre existenciu vydry a ďalších na vodu viazaných organizmov je dôležité aj **množstvo vody v tokoch**, ktoré obývajú a množstvo a kvalita potravy. Potravou nie sú len ryby, ale tiež kôrovce, mäkkýše, obojživelníky a ďalšie druhy menších živočíchov. Pôsobenie človeka na prietok vody v riekach súvisí najmä s výstavbou vodných elektrární a priehrad na väčších vodných útvaroch, napriamovaním tokov, zavlažovaním, čerpaním podzemnej či povrchovej vody, ovplyvňovaním mokradí v okolí tokov. V NP Veľká Fatra je niekoľko záchytovej prameňov pre účely zásobovania obyvateľstva pitnou vodou.

Dôsledky zmeny klímy a postupné vysychanie krajiny sú už viditeľné na mnohých miestach, azda najmarkantnejšie je to pri malých lesných mokradiach a v množstve vody v potokoch. Množstvo vody v posledných rokoch klesá, prietoky sú rozkolísané, čo sa odráža na vodnatosti lesných tokov. V ostatných desaťročiach sa mokrade redukovali odvodňovaním, zasýpaním a vodné toky sa napriamovali a regulovali, pričom došlo aj k likvidácii brehovej vegetácie. Zaznamenávame vysychanie malých lesných mokradí, menších prameňov a celkové presychanie územia, čo sa začína odrážať na populáciách obojživelníkov a ďalších skupín živočíchov.

Potrebné je tiež zamedziť veľkoplošnému a vôbec akémukoľvek **používaniu pesticídov** v NP Veľká Fatra, s výnimkou odstraňovania inváznych nepôvodných druhov rastlín, pri ktorom bude postupované podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov. Aplikácia autorizovaných alebo povolených prípravkov na ochranu rastlín bude použitá iba v prípade, ak nebudú mať mechanické zásahy dostatočnú účinnosť. Pod dostatočnou účinnosťou mechanického zásahu myslíme zníženie vitality odstraňovaných rastlín aspoň o 50 % množstva živej biomasy po mechanických zásahoch počas jednej vegetačnej sezóny. Mechanické zásahy sa budú vykonávať niekoľkonásobne za sebou počas vegetačnej sezóny na predmetnej lokalite výskytu, aby sa maximálne zvýšil potenciál účinnosti mechanického zásahu. Odhad množstva živej biomasy sa vykoná kvalifikovaným odhadom a použitím opisu rovnako ako pri fytocenologických snímkach. Aplikácia autorizovaných alebo povolených prípravkov na ochranu rastlín bude bez výnimky použitá v zmysle zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti. Teda v prvom rade budú eliminované riziká pre živočíchy, vodné zdroje, ako aj necieľové druhy rastlín a ostatné, až v druhom rade bude potreba eradikácie inváznych nepôvodných druhov rastlín aplikáciou autorizovaných alebo povolených prípravkov na ochranu rastlín. Prednostne budú použité selektívne herbicídy.

Aj negatívne faktory ovplyvňujúce výskyt netopierov môžeme rozdeliť na dve skupiny, a to na **prírodné** a **antropogénne**. Uvedené činitele sú však mnohokrát úzko prepojené a je pomerne zložité nájsť medzi nimi jednoznačnú hranicu. Z hľadiska posúdenia vplyvov negatívnych faktorov je najdôležitejšie to, ako sú druhy netopierov viazané k danému územiu,

či sa v ňom vyskytujú celoročne, a teda sa aj rozmnožujú, využívajú ho ako lovný biotop alebo v ňom zimujú. **Pre prosperitu druhov je podstatné zachovanie miest pre rozmnožovanie, zimnú hibernáciu** i lovný biotop s dostatkom potravy. Medzi netopiermi sú druhy počas výchovy mláďat využívajúce podkrovia objektov, vrátane lesných stavieb, ale tiež druhy využívajúce dutiny stromov. V prípade lesných druhov je kľúčovým faktorom **zachovať staré búrľavé dutinové stromy a druhovú pestrosť porastov, vrátane pionierskych drevín a osiky**. Absencia vhodných úkrytov pre letné materské kolónie a zimoviská limituje výskyt druhov v inak vhodnom území. Z uvedeného dôvodu mimoriadne negatívne vplýva na výskyt netopierov akýkoľvek **zásah do starých lesných porastov** v akomkoľvek ročnom období. Zásahy v najcennejších porastoch majú byť plánované s ohľadom na ročný životný cyklus netopierov a stromy s potenciálnym výskytom netopierov by mali byť dohodnutým spôsobom označené a ponechávané v porastoch na dožitie.

V prípade jaskynných druhov, ale aj všetkých ostatných netopierov, ktoré určitú časť roka trávajú v podzemí, je rizikom množstvo antropogénnych vplyvov, ktoré síce v rôznej miere, ale negatívne vplývajú na výskyt týchto živočíchov. Ide predovšetkým o zmenšovanie, resp. **uzatváranie vstupov** do jaskynných priestorov vedúcich k strate úkrytu, **vyrušovanie** v dôsledku návštevnosti neprístupných jaskýň, nekontrolované vyrušovanie speleologickými výskumnými a športovými aktivitami v čase hibernácie, prepájanie jaskynných systémov a s tým súvisiaca zmena teplotných pomerov a prúdenia vzduchu v jaskyniach, atď. Z prírodných faktorov má najpodstatnejší vplyv **sukcesia - zarastanie** niektorých jaskynných otvorov, alebo prírodné geologické posuny a zosuvy, zmeny hydrologického režimu jaskyne, ktoré majú za následok zasypanie podzemného priestoru, a tým pádom znamenajú aj zánik úkrytu. Z hľadiska lovného biotopu hmyzožravcov (vtáky, netopiere) negatívne vplýva na všetky uvedené druhy najmä **používanie pesticídov a herbicídov**, ktoré sa týka hlavne okrajových častí NP hraničiacich s poľnohospodárskou krajinou. **Intenzívne poľnohospodárstvo** s veľkými plochami monokultúrnych plodín s nízkou diverzitou hmyzu na styčných zónach NP tiež negatívne vplýva na potravnú bázu netopierov.

Vzhľadom na to, že sa väčšina netopierov dvoch druhov (*Rhinolophus hipposideros*, *Myotis myotis*) rozmnožuje v synantropnom prostredí mimo územia NP a ÚEV, s väčšinou negatívnych vplyvov sa potýkajú práve tam. Všetky negatívne vplyvy počas reprodukčného obdobia výrazne ovplyvňujú populácie synantropných druhov, preto je dôležité ich tiež spomenúť. Najzávažnejším faktorom je predovšetkým **strata úkrytov v ľudských stavbách** v dôsledku **rekonštrukčných prác, vyrušovanie** a úhyn jedincov v dôsledku rekonštrukčných prác, **uzatváranie vletových otvorov** do jednotlivých stavieb, **cielené zásahy na elimináciu** výskytu netopierov, **dekoračné osvetľovanie** stavieb s výskytom netopierov, úroveň poznania a vedomostí obyvateľstva v oblastiach s výskytom netopierov. Z prírodných faktorov má v poslednom čase čoraz väčší význam zmena klímy, čo má za následok aj horúce letné etapy, ktoré zapríčiňujú **prehrievanie synantropných podkrovných úkrytov** a vedú k masovým úhynom najmä mláďat netopierov. Ako nezanedbateľný prírodný faktor je potrebné spomenúť aj **prítomnosť predátorov** (sovy, dravce, kuny, mačky) v blízkosti alebo priamo v úkryte netopierov. Výrazným faktorom ovplyvňujúcim populácie netopierov je aj **úroveň poznania ich výskytu** a rozšírenia v rámci NP a ÚEV, kde poznatky v tejto skupine živočíchov stále absentujú alebo sú nedostatočné. Najmä údaje z obdobia mimo hibernácie stále chýbajú. Poznanie distribúcie druhov v území a ich výskyt v území počas roka je podmienkou ich účinnej ochrany, ako aj stanovenia konkrétnych návrhov ochrannárskych opatrení pri usmernení a regulácii ľudských aktivít negatívne vplyvujúcich na výskyt netopierov.

Úroveň poznania jednotlivých druhov, ich nárokov na prostredie, limitujúcich faktorov, reálnych ohrození a dynamiky populácií je základným predpokladom ich reálnej ochrany a sledovania efektu opatrení. Monitoring stavu druhov a ich biotopov by mal byť základnou súčasťou aktivít NP, no závisí od **finančnej podpory, technických a personálnych kapacít**,

ktoré hodnotíme dlhodobo ako nepostačujúce, čo je jedným z rizikových faktorov ich reálnej ochrany.

Pre realizáciu ochrannárskych opatrení je dôležité vzbudzovať u **verejnosti podporu pre ochranu prírody**. Vnímanie verejnosti môže zhoršiť aj nedostatočná komunikácia s verejnosťou pri prijímaní opatrení pre ochranu prírody. Na naplnenie cieľov ochrany môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá **ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky môžu byť prioritou iné opatrenia, a teda aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority sa môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy a význam ochrany prírody, ktoré poskytujú služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie (napr. vodozadržná schopnosť zachovalých lesov, pričom zachovalé lesy sú dôležité aj pre prežitie predmetov ochrany a pod.). Potrebné je aj naďalej poukazovať na význam ekosystémov a ochrany prírody nielen z pohľadu ekonomického, ale aj a hlavne z hľadiska celkového prínosu pre kvalitu života, a to nielen z praktického hľadiska (zachovanie lesov pre ochranu pred povodňami, vhodnosť mikroklimatických podmienok a pod.), ale aj z hľadiska napĺňania duševných potrieb značnej časti ľudskej populácie, najmä potreby pobytu a pohybu v prírodnom prostredí, ale tiež pre záujem o pozorovanie voľne žijúcich živočíchov a rastlín, záujem o turistiku, cykloturistiku či beh na lyžiach v esteticky peknom prírodnom prostredí, o fotografovanie prírodných motívov; v neposlednom rade prispieva pravidelný pobyt a pohyb v človekom v nie príliš narušenom prírodnom prostredí a na čerstvom vzduchu k zdravému fyzickému i psychickému vývinu detí, a teda vplýva na potenciál našich budúcich generácií.

3. CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie cieľov ochrany

K zabezpečeniu cieľov ochrany slúži diferenciácia územia NP na ekologicko-funkčné priestory a zóny. **Mapa ekologicko-funkčných priestorov (ďalej len „EFP“)** v NP Veľká Fatra a jeho ochrannom pásme je v mapovej prílohe č. 6.5., mapa prekryvu EFP s jednotlivými ÚEV je v prílohe č. 6.5.1.

Rozdelenie územia na EFP

EFP sú vymedzené na základe zoskupenia ekologicky príbuzných biotopov a ich rovnakého ekologického a socioekonomického hodnotenia. EFP je charakterizovaný homogenitou ekologických podmienok a jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany prírody, pričom je v území priestorovo opakovateľnou jednotkou s podrobne určeným typom základnej starostlivosti. **Na území NP Veľká Fatra sa vyčleňujú 4 EFP. Ich prehľad a ďalšie podrobnosti sú uvedené v tab. č. 10.**

Tab. č. 10 Prehľad ekologicko-funkčných priestorov na území NP Veľká Fatra

Kód EFP	Názov EFP	Výmera EFP (ha), prekryv s ÚEV	Zóna /podzóna	Špecifické socioekonomické využitie
EFP 1	Lesy a nelesné pozemky ponechané na samovoľný vývoj	16 374, 27 ha Prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 16235,44 ha	A zóna	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), poľnohospodárske pozemky (trvalé traťnaté porasty (ďalej len „TTP“)) okolo hornej hranice lesa, kde sa neuvažuje s obhospodarovaním
EFP 1.1	Lesy ponechané na samovoľný vývoj mimo ÚEV	138,83 ha, prekryv s ÚEV - 0 ha	A zóna	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), poľnohospodárske pozemky (TTP) okolo hornej hranice lesa, kde sa neuvažuje s obhospodarovaním
EFP 1.2	Lesy ponechané na samovoľný vývoj v ÚEV Veľká Fatra	16 235,44 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 16 235,44 ha	A zóna	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov), poľnohospodárske pozemky (TTP) okolo hornej hranice lesa, kde sa neuvažuje s obhospodarovaním v rámci ÚEV Veľká Fatra
EFP 2	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi	5 276,92 ha Prekryv s ÚEV Veľká Fatra 2 317,64 ha a s ÚEV Revúca 9,14 ha	B zóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, cielené zásahy v prospech vybraných druhov (napr. hlucháň hôrny)
EFP 2.1	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi v ÚEV Veľká Fatra v horizonte 10 rokov	2 949,73 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 2 949,73 ha	B1 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, v plánovanom horizonte 10 rokov, cielené zásahy v prospech vybraných druhov (napr. hlucháň hôrny)

EFP 2.2	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi v ÚEV Veľká Fatra v horizonte 30 rokov	2 230,84 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 2 230,84 ha	B2 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, v plánovanom horizonte 30 rokov, cielené zásahy v prospech vybraných druhov (napr. hlucháň hôrny)
EFP 2.3	ekosystémy toku Revúca - SKUEV0164 Revúca	9,55 ha, prekryv s ÚEV Revúca - 9,14 ha	B2 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu ekosystému toku Revúca
EFP 2.4	ekosystémy Rakšianskeho rašeliniska - SKUEV0238 Veľká Fatra	5,21 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra - 5,21 ha	B2 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu ekosystému Rakšianskeho rašeliniska
EFP 2.5	ekosystémy Hradného jazera Blatné- SKUEV0238 Veľká Fatra	4,10 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra - 4,10 ha	B2 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu ekosystému Hradného jazera Blatné
EFP 2.6	neobhospodarované TTP, iné lesné pozemky a ostatné plochy	49,44 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra - 49,44 ha	B1 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, cielené zásahy v prospech vybraných druhov (napr. hlucháň hôrny)
		28,05 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra - 28,05 ha	B2 podzóna	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu, cielené zásahy v prospech vybraných druhov (napr. hlucháň hôrny)
EFP 3	Lesy s prírode blízkym hospodárením, bežne obhospodarované poľnohospodárske pozemky	19 182,0661 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra 17 321,51 ha	C zóna	Prírode blízke obhospodarovanie lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi, TTP s bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie
EFP 3.1	Lesy s prírode blízkym hospodárením ÚEV (vrátane ostatných plôch, vodných tokov a zastavaných plôch)	1 011,72 ha, prekryv s ÚEV - 0 ha	C zóna	Prírode blízke obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi mimo ÚEV
EFP 3.2	Lesy s prírode blízkym hospodárením v ÚEV Veľká Fatra (vrátane ostatných plôch, vodných tokov a zastavaných plôch)	14 101,55 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 14 101,55 ha	C zóna	Prírode blízke obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi v ÚEV Veľká Fatra
EFP 3.3	obhospodarované TTP v ÚEV Veľká Fatra	1 888,70 ha, prekryv s ÚEV	C zóna	Obhospodarovanie bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie

		Veľká Fatra – 1 888,70 ha		
EFP 3.4	neobhospodarované TTP v rôznom štádiu sukcesného zarastania drevinami v ÚEV Veľká Fatra	1 331,26 ha, prekryv s ÚEV Veľká Fatra – 1 331,26 ha	C zóna	Obhospodarovanie bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie
EFP 3.5	obhospodarované TTP mimo ÚEV	447,30 ha, prekryv s ÚEV- 0 ha	C zóna	Obhospodarovanie bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie mimo území európskeho významu
EFP 3.6	neobhospodarované TTP v rôznom štádiu sukcesného zarastania drevinami mimo ÚEV	401,54 ha, prekryv s ÚEV - 0 ha	C zóna	Obhospodarovanie bežným manažmentom – pastva a/alebo kosenie mimo území európskeho významu
EFP 4	Zastavané územia obcí, strediská cestovného ruchu, rozvojové plochy obcí podľa schválených ÚPD	55,8761 ha, Prekryv s ÚEV 12,59 ha	D zóna	Územie určené na územný rozvoj obcí, chatových a rekreačných oblastí v súlade so schválenými územnými plánmi obcí, prípadne územnými plánmi kraja

Ciele ochrany a manažmentu NP Veľká Fatra

Nakoľko celé územie NP Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000** (lokalita SKUEV0238 Veľká Fatra, SKUEV4092 Lúky v Trlenskej doline, SKCHVU033 Veľká Fatra), cieľom je **zachovať a, ak je to potrebné, obnoviť priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu**, ktoré sú predmetom ochrany vo vyššie uvedených územiach sústavy Natura 2000.

Dlhodobý cieľ 1: Zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov

- Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A) a zlepšenie stavu pozmenených lesných ekosystémov za účelom zabezpečenia priaznivého stavu druhov a biotopov v území.
- Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóna B1, B2) za účelom zabezpečenia priaznivého stavu druhov a biotopov v území.
- Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (zóna C).
- Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu.
- Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov na celej ich dĺžke.

Uvedené operatívne ciele sú zamerané na udržanie alebo zlepšenie stavu jednotlivých biotopov a druhov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany územia a naplňajú ciele ochrany druhov a biotopov európskeho významu pre SKUEV0238 Veľká Fatra uvedené prílohe č. 6.8.

Dlhodobý cieľ 2: Zvyšovanie úrovne poznania predmetov ochrany a faktorov ovplyvňujúcich ich stav

- Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v národnom parku, ako aj jeho ochrannom pásme.
- Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra.

Dlhodobý cieľ 3: Aplikovanie zásad udržateľnosti cestovného ruchu postaveného najmä na rekreácii pri poznávaní prírody a krajiny a vzdelávacej ponuke pre návštevníka

- Operatívny cieľ 3.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií.
- Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín.

Dlhodobý cieľ 4: Zachovanie krajinného rázu územia a jeho estetickej a prírodnej hodnoty

- Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP.
- Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu.

Územie Veľkej Fatry sa vyznačuje **mimoriadnou biologickou rozmanitosťou** v rôznych skupinách organizmov. Je to vďaka pестrosti horninového geologického podkladu, členitosti reliéfu a geografickej polohe, umožňujúcej okrem dominantného zastúpenia karpatských prvkov aj prienik teplomilných panónskych druhov. Okrem chránených druhov tu bolo zistených množstvo vzácnych a ohrozených druhov, často s raritným výskytom v rámci Slovenska vrátane niekoľkých endemitov.

3.2. Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1 (EFP 1.1 a 1.2) - zóna A

- Najvyššou prioritou je zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov - ponechanie ekosystémov a biotopov bez zásahu. Zásahy v zóne A budú akceptované len na základe výnimky orgánu ochrany prírody v prípade, že ich cieľom bude zlepšenie stavu predmetu ochrany, ktorý nie je možné docieľiť iným spôsobom alebo vylíšenie samostatného EFP pre účel cielených manažmentových aktivít nebolo možné pre ich malú plošnú výmeru, častú zmenu polohy, plochy alebo výskytu, alebo z iných objektívnych dôvodov.

Za podmienok stanovených v zákone č. 543/2002 Z. z. je možné vykonávať tieto činnosti:

- výskum a monitoring chránených častí prírody a krajiny,
- údržba existujúcich ciest, chodníkov a cyklochodníkov, v prípade potreby dobudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie potrebnej drobnej turistickej infraštruktúry

- (napr. lavičky, prístrešky informačné tabule), vrátane odstraňovania krov a drevín zasahujúcich do ciest, chodníkov a cyklochodníkov,
- výrub drevín pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka alebo pri bezprostrednej hrozbe vzniku značnej škody na majetku,
  - údržba verejnoprospešných zariadení (napr. vodovodov, telekomunikačných zariadení, geodetického značenia) ktoré sú v území už vybudované,
  - zabezpečenie funkčnosti a základnej údržby značkových turistických chodníkov (napríklad prerezanie stromov), z dôvodu zamedzenia poškodenia biotopov a biotopov druhov zošliapávaním v okolí chodníkov,
  - výmena smerovníkov turistického značenia na križovatkách turistických trás,
  - zabezpečenie funkčnosti a základnej údržby ochranných chodníkov a existujúcej lesnej dopravnej siete z dôvodu starostlivosti o dotknuté územie (protipožiarny monitoring, monitoring nelegálnych aktivít, ochranné služby v zóne A a manažment územia mimo zóny A),
  - zber lesného reprodukčného materiálu, odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín a živočíchov,
  - zásahy cielené na podporu ohrozených druhov rastlín, živočíchov a biotopov (napr. odstránenie náletu v biotope Sk 1, Sk 2, introdukcia vyhynutého druhu, ochrana hniezd ohrozených druhov, obnova vodného režimu, obnova alebo vytvorenie malých vodných plôch pre reprodukciu obojživelníkov ohrozovaných zazemňovaním, sukcesiou, vysychaním, jednorázové zásahy v lokalitách výskytu jasoňa červenookého),
  - cielené, jednorázové zásahy v predrubných porastoch v prípade odôvodnenej potreby v porastoch s nevhodnou štruktúrou v prospech hlucháňa hôrneho,
  - peší pohyb ľudí, pohyb na snežniciach po vyznačených turistických trasách, náučných chodníkoch a na miestach vyhradených návštevým poriadkom a pohyb ľudí po území s pracovníkom ochrany prírody, alebo certifikovaným sprievodcom v miestach a trasách na to určených, vykonávanie rôznych športových činností na miestach vyhradených návštevým poriadkom,
  - pohyb na bicykli po schválených cyklotrasách v zmysle návštevového poriadku,
  - pohyb na lyžiach na vybraných turistických trasách vyčlenených v návštevnom poriadku,
  - za špecifických okolností aj individuálny lov, napr. raticovej zveri (napr. menšie územia v oblastiach s výrazne vysokými stavmi, územia, kde predmet ochrany je kopytníkmi výrazne poškodzovaný),
  - preháňanie hospodárskych zvierat cez existujúce priehony, ktoré sa nachádzajú v lesných porastoch a sú súčasťou zóny A, na lúky a pasienky mimo zóny A , ktoré sú však obklopené zónou A kde je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie),
  - preháňanie hospodárskych zvierat cez existujúce priehony, ktoré sa nachádzajú v lesných porastoch a sú súčasťou zóny A, na lúky a pasienky zóny A , kde je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie),
  - existujúce priehony, ktoré sa nachádzajú v lesných porastoch a sú súčasťou zóny A, je možné udržiavať v súčasnej podobe, akékoľvek zmeny (zmena trasy, rozširovanie trasy, projektovanie nových priehonov) je nutné odsúhlasiť Správou NP Veľká Fatra a, ak to bude potrebné, aj príslušným okresným úradom,
  - pasenie hospodárskych zvierat v NP Veľká Fatra je podmienené platnou nájomnou zmluvou s vlastníkom alebo správcou pozemku,
  - existujúce poľovnícke zariadenia môžu zostať za účelom vedeckej, pozorovacej, rekreačnej a poznávacej činnosti.

V zóne A je zakázané chytať, usmrtiť alebo loviť živočíchy.

V súvislosti s výkonom práva poľovníctva pre užívateľov pozemkov na celom území NP neplatí zákaz:

- jazdiť a stáť s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru;
- jazdiť na bicykli, trojkolke, kolobežke alebo samovyvažovacom vozidle na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy;
- pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce;
- používať pri ochrane zveri poľovne upotrebitelných psov, ich využívanie na ochranu a dohľadávanie poranenej zveri;
- voľný pohyb psa na účely výcviku pre poľovné upotrebenie psa, organizovanie poľovníckych a kynologických skúšok;
- zber a likvidácia uhynutej zveri;
- monitorovanie a sčítanie zveri.

Okresný úrad v sídle kraja môže povoliť výnimku zo zákazu činnosti v 5. stupni ochrany v záujme ochrany prírody a krajiny a ak činnosť významne neovplyvní stav predmetu ochrany z hľadiska cieľov jeho ochrany, ak ide napr. o:

- vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov,
- vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín,
- vykonanie činností, ktorými nedôjde k zmene prírodného prostredia,
- ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia obyvateľov.

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2 (EFP 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6) - podzóny B1 a B2:

Cieľom dočasného účelového manažmentu zóny B v rámci NP Veľká Fatra je v presne stanovenom časovom horizonte (do 10 resp. do 30 rokov) v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciáciu lesných biotopov prostredníctvom využitia prírodných procesov alebo prostredníctvom aktívnych manažmentových opatrení. Priestorovým rámcom na realizáciu týchto opatrení je zóna, resp. podzóna a JPRL, resp. ich časti.

- plochy zasiahnuté prirodzenými disturbanciami (vetrové polomy, vývratiská či vyschnuté časti), ktoré sú biotopmi hlucháňa hôrneho, sa ponechávajú bez zásahov s výnimkou zabezpečenia priechodnosti ciest a chodníkov. Rovnako nie sú predmetom ťažby jednotlivé vývraty, zlomy či sucháre,
- v porastoch do 50 rokov sa opatrenia zamerajú na odstránenie stanovištne nepôvodných druhov, resp. zníženie zastúpenia druhov, ktorých zastúpenie je výrazne vyššie ako prirodzené a úpravu priestorovej štruktúry, s osobitným dôrazom na dosiahnutie jej vhodnosti v častiach s výskytom hlucháňa hôrneho,
- v porastoch nad 50 rokov sa opatrenia zamerajú na odstránenie stanovištne nepôvodných druhov, resp. zníženie zastúpenia druhov, ktorých zastúpenie je výrazne vyššie ako prirodzené a úpravu priestorovej štruktúry, s cieľom podpory prirodzeného zmladenia pôvodných drevín, najmä jedle, ale i iných deficitne zastúpených drevín,
- osobitný režim hospodárenia (s dôrazom na zachovanie priaznivého stavu biotopov druhov); lesohospodárske opatrenia (výchova, jednotlivé/účelové výbery, prirodzená obnova) budú zamerané len na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry v porastoch

- na stav blízky prírodnému lesu (zastúpenie drevín zodpovedajúce stanovištným podmienkam; obnovná doba dlhá až nepretržitá, rôznoveká a horizontálne a vertikálne diferencovaná cieľová štruktúra porastov, cieľové zakmenenie minimálne 0,5),
- pri obnove (v prípade jej potreby) sa bude uplatňovať výberkový alebo účelový hospodársky spôsob,
- budú ponechávané stojace štompy, zlomy a dutinové a hniezdne stromy (najmä s hniezdnymi dutinami d'atla čierneho, d'atla trojprstého, d'atla bielochrbtého, kuvika vrabčieho, kuvika kapcavého, ako aj dravcov a bociana čierneho), na základe rozhodnutia orgánu ochrany prírody,
- budú ponechávané pionierske dreviny na dožitie, nebudú odstraňované v rámci výchovy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne najmenej 20 % v hospodárskych lesoch,
- v rubných porastoch ponechávanie hrubej hmoty - môže to byť buď kalamitná hmota stojaca alebo ležiaca) – vývraty, sucháre, alebo živé stromy na dožitie v množstve aspoň 20 m³/ha počas doby platnosti programu starostlivosti o NP Veľká Fatra; vzhľadom na predmet ochrany v porastoch bývalého chráneného areálu Krásno toto opatrenie neplatí,
- v kategórii ochranných lesov je možné vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby v mimohniezdnom období, t.j. od 1. júla do 31. marca bežného kalendárneho roka,
- je zakázané zriadiť poľovnícke zariadenie (napr. soliská, krmelce, krmne valce, napájadlá, posedy, poľovnícke lavičky, vnadidlá). Zákaz neplatí na údržbu, prevádzku alebo presun poľovníckych zariadení. Platí zákaz prikrmovať alebo vnadiť zver,
- existujúce poľovnícke zariadenia na pozemkoch, ktoré v nasledujúcich rokoch majú prejsť do 5. stupňa ochrany prírody, môžu zostať za účelom vedeckej, pozorovacej, rekreačnej a poznávacej činnosti,
- vyžaduje sa súhlas okresného úradu v sídle kraja na chytnie, usmrtenie alebo lov živočíchov v mokradiach,
- lov zveri nie je zakázaný.

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3 (EFP 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6) - zóna C:

Manažment lesa

- uplatňovanie princípov prírode blízkeho hospodárenia v lesoch v zmysle § 18 ods. 4 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch (s dôrazom na druhovú, výškovú, hrúbkovú a priestorovú diferenciáciu porastov s ponechávaním predrastkov a ojedinelých druhov drevín),
- v rubných porastoch ponechávanie hrubej hmoty - môže to byť buď kalamitná hmota stojaca alebo ležiaca) – vývraty, sucháre, alebo živé stromy na dožitie v množstve 10 m³/ha počas doby platnosti programu starostlivosti o NP Veľká Fatra; ponechaním tejto hmoty vzniká nárok na finančnú náhradu,
- ponechávanie pionierskych drevín na dožitie, neodstraňovať ich v rámci výchovy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20 %,
- v kategórii ochranných lesov je možné vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby v mimohniezdnom období, t.j. od 1. júla do 31. marca bežného kalendárneho roka,
- lov zveri nie je zakázaný; je zakázané organizovať spoločné poľovačky. V zóne C sa vyžaduje súhlas okresného úradu v sídle kraja alebo súhlas okresného úradu na vnadenie alebo prikrmovanie zveri okrem prikrmovania senom, letninou a trávou alebo d'atelinotrávou silážou.

Kosenie a pasenie

- na kosných lúkach (v minulosti kosených) zachovať pravidelné kosenie 1- až 2-krát za rok; na niektorých lokalitách je vhodné/možné pasenie v takej intenzite, aby sa travinno-bylinné porasty kontinuálne prirodzene regenerovali a nedochádzalo k erózií pôdy v dôsledku nadmerného vypásania, prípadne koncentrovaného a/alebo nadmerne dlhého pohybu hospodárskych zvierat na miestach, ktoré sú vzhľadom na sklon, zamokrenie alebo iné príčiny viac ohrozené eróziou v jesennom alebo v jarnom období (apríl, máj, september až november),
- kosiť od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu, nie kosenie od okraja do stredu,
- kosbu na 10 % pôdneho bloku posunúť na neskorší termín (minimálne od 1. augusta), kde môžu byť zahrnuté menej produktívne časti, ako napr. strmší svah alebo medza, podmáčané miesto alebo pod. z pohľadu ochrany niektorých skupín živočíchov. Z pohľadu ochrany motýľov je vhodným opatrením ponechanie nepokoseného pásu až do konca septembra,
- na pasienkoch zachovať extenzívne pasenie; pravidelné prekladanie košiarov (min. však raz za 3 dni), zabezpečiť ochranu hospodárskych zvierat pred veľkými šelmami strážením stáda pastierskym strážnym psom ako aj elektrickým oplôtom v zmysle platnej legislatívy,
- podmáčané lúky spravidla len kosiť (obmedziť vchádzanie hospodárskych zvierat do biotopu; prepasenie je možné len na vybraných lokalitách, len veľmi krátkodobo /v jesennom období/ – a to len po dohode so Správou NP Veľká Fatra),
- slatiny a prameniská len kosiť ľahkou technikou (vylúčenie pasenia, napájania a vchádzania hospodárskych zvierat),
- mulčovanie je možné len na dlhodobo neobhospodarovaných lúkach – so starinou a sukcesnými drevinami – z dôvodu pripravenia lokality na bežné obhospodarovanie; v takomto prípade je možné mulčovať max. 3 roky po sebe; doplnkovo mulčovať je možné aj nedopasky na spásaných pasienkoch,
- kosenie a mulčovanie porastov čučoriedok a brusníc je možné len výnimočne, a to po dohode so Správou NP Veľká Fatra,
- pri intenzívnej pastve pasienky udržiavať v nezaburinenom stave, plochy zarastené nitrofilnými druhmi ako sú žihľava, bodliak a pod. vykášať 2 krát ročne alebo mulčovať.

Košarovanie

- pri košarovaní hospodárskych zvierat na plochách TTP písomne dohodnúť konkrétne miesto košarovania so Správou NP Veľká Fatra tak, aby nedošlo k poškodeniu vzácnych biotopov,
- zabezpečovať ochranu hospodárskych zvierat pred útokom šeliem v zmysle platnej legislatívy.

Odstraňovanie náletových drevín

- odstraňovanie náletových drevín na parcelách vedených ako TTP za účelom pravidelného obhospodarovania so zachovaním existujúcich starých/starších solitérnych drevín (stromov a krov) v súlade s platnou legislatívou.

Hnojenie, použitie chemických prípravkov a iné aktivity

- vylúčenie aplikácie chemických prípravkov (pesticídov, umelých hnojív, digestátu);
- možné je použitie hnoja, hnojovky, príp. močovky v dohodnutých/povolených množstvách a za dohodnutých podmienok,
- vylúčenie rozorávania lúk a pasienkov,
- pozemky, ktoré boli a sú v súčasnosti využívané ako role orná pôda (orba a pestovanie plodín), môžu byť takto využívané aj naďalej,
- dôležitým faktorom, ktorý významne (priamo či nepriamo) prispieva k zachovaniu nelesných biotopov v EFP 3 na území NP sú hospodárske zvieratá, preto dôležitým opatrením je podpora chovov vhodných hospodárskych zvierat (predovšetkým podpora chovov tradičných plemien).

Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany EFP 4 - zóna D:

Ide o územie mimo hlavných záujmov ochrany prírody, t. j.

- zastavané územia obcí, strediská cestovného ruchu, rozvojové plochy obcí podľa schválených územno-plánovacích dokumentácií,
- územia určené pre územný rozvoj obcí a chatových, turistických a rekreačných stredísk.

Zásady pri výrube náletových drevín a krovín:

- výrub drevín vykonať v mimohniezdnom období (od 1.10. do 28.2. bežného kalendárneho roka),
- ponechať solitérne dreviny s obvodom kmeňa nad 120 cm, solitérne jedince ovocných drevín, napr. čerešňa vtáčia, miestnych odrôd a plánok ovocných drevín, krovité jedince hlohov s priemerom kmienka min. 7 cm, pomiestne jedince ruží (*Rosa canina*) a borievok obyčajných (*Juniperus communis*),
- ponechať brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku,
- ponechať dreviny s hniezdami a dutinovými stromy, ktoré budú slúžiť alebo slúžia na hniezdenie vtáctva a netopierov,
- nezasahovať do najcennejších lokalít s vyvinutými lesnými, napr. lužnými biotopmi (s charakterom lesa), ktoré vznikali sekundárnou sukcesiou niekoľko desiatok rokov (viac ako 50) po opustení obhospodarovania,
- výruby vykonávať tak, aby nedošlo k poškodeniu vegetačného krytu (ešte v nezarastenej časti TTP náletovými drevinami) v danom poraste (najmä pri vyťahovaní, približovaní a odvoze dreva),
- po skončení rubných prác zabezpečiť uhádzanie všetkých zvyškov po ťažbe (konárov) do kôp, na miestach s výskytom travinno-bylinného porastu je nutné odtiahnuť všetky zvyšky po ťažbe na okraj lúky,
- pri plošnom výrube zabezpečiť opätovné nezmladzovanie pňov vyrúbaných drevín a krovín opakovaným vykásaním výmladkov listnatých drevín a krovín.

Zásady umiestňovania stavieb:

- v zmysle schválených územných plánov obcí, resp. v prípade, že obec nemá schválený územný plán, postupuje sa v zmysle nadradenej územnoplánovacej dokumentácie –

územného plánu regiónu, po zhodnotení súladu s cieľmi ochrany ÚEV uvedenými v prílohe č. 6.8,

- na stavbu zariadení s turistickým účelom (informačné panely, informačné body, lavičky, prístrešky, útulne) uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, na stavbu drevenej konštrukcie využívať najmä masívne drevo,
- stavebné práce vykonať tak, aby sa zamedzilo poškodeniu okolitého biotopu,
- v prípade potreby výkopových prác a iných zemných prác bude Správa NP Veľká Fatra: 1) dohliadať na potenciál šírenia inváznych nepôvodných druhov rastlín na novovzniknutých plochách po odstránení vegetačného krytu, 2) sledovať výskyt druhov, ktoré budú vyrastať na zemine dovezenej z územia mimo NP. Následne, v prípade výskytu nežiadúcich druhov, vlastníka, správca alebo nájomca zabezpečí bezodkladne ich odstránenie,
- odpad vzniknutý pri činnosti bude odvezený a bude s ním nakladané v zmysle príslušných právnych noriem,
- neoplocovať pozemky v NP Veľká Fatra a jeho ochrannom pásme z dôvodu zabezpečenia migračnej priechodnosti pre živočíchy,
- realizovať opatrenia na ochranu.

Zásady starostlivosti v okolí sídiel:

- zachovanie záhrad a sádov spolu so zachovaním a ochranou starých ovocných stromov. Pri výsadbe nových ovocných stromov zabezpečiť zachovanie existujúcich (pôvodných) odrôd – preštením na nové stromy.

Zásady manažmentu/starostlivosti v ochrannom pásme NP Veľká Fatra

Zásady umiestňovania stavieb:

- v zmysle schválených územných plánov obcí v prípade, ak obec nemá schválený územný plán, postupuje sa v zmysle nadradenej územnoplánovacej dokumentácie – územného plánu regiónu, po zhodnotení súladu s cieľmi ochrany ÚEV uvedenými v prílohe č. 6.8,
- ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútrosídlnú a vnútroareálovú zeleň,
- umiestňovať najmä na pôvodných miestach stavieb (t.j. na miestach s existujúcimi základmi budov; ide o bývalé stavby, ktoré postupne schádzali, postavené pred r. 1945) a to v pôvodnom rozsahu/veľkosti, v súlade s pôvodnou ľudovou architektúrou územia – s použitím tradičných materiálov,
- stavby pre poľovnícke a lesnícke aktivity – zjednotiť z hľadiska použitia materiálov a veľkosti stavieb, uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry,
- na stavbu zariadení s turistickým účelom (informačné panely, informačné body, lavičky, prístrešky, útulne) uprednostniť drevo s použitím prvkov ľudovej architektúry, na stavbu drevenej konštrukcie využívať prednostne masívne drevo,
- stavebné práce vykonať tak, aby sa zamedzilo poškodeniu okolitého biotopu,
- v prípade potreby výkopových prác a iných zemných prác bude Správa NP: 1) dohliadať na potenciál šírenia inváznych nepôvodných druhov na novovzniknutých plochách po odstránení vegetačného krytu, 2) sledovať výskyt druhov, ktoré budú vyrastať na zemine dovezenej z územia mimo NP. Následne, v prípade výskytu nežiadúcich druhov, vlastníka, správca alebo nájomca zabezpečí bezodkladne ich odstránenie. Odpad

vzniknutý pri činnosti bude odvezený a bude s ním nakladané v zmysle príslušných právnych noriem,

- oplocovanie pozemkov v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. s ohľadom na zachovanie migračných možností živočíchov.

Kosenie a pasenie

- na kosných lúkach (v minulosti kosených) zachovať pravidelné kosenie 1- až 2-krát za rok; na niektorých lokalitách je vhodné/možné extenzívne dopásanie v jesennom alebo v jarnom období (apríl, máj, september až november),
- kosiť od stredu k okrajom porastu alebo od jednej strany pozemku na druhú stranu,
- kosbu na 10 % pôdneho bloku posunúť na neskorší termín (minimálne od 1. augusta), kde môžu byť zahrnuté menej produktívne časti, ako napr. strmší svah alebo medza, podmáčané miesto alebo pod. z pohľadu ochrany niektorých skupín živočíchov. Z pohľadu ochrany motýľov je vhodným opatrením ponechanie nepokoseného pásu až do konca septembra,
- na pasienkoch zachovať extenzívne pasenie; pravidelné prekladanie košiarov (min. však raz za 3 dni), zabezpečiť ochranu hospodárskych zvierat pred veľkými šelmami strážením stáda pastierskym strážnym psom ako aj elektrickým oplôtom v zmysle platnej legislatívy,
- podmáčané lúky spravidla len kosiť (obmedziť vchádzanie hospodárskych zvierat do biotopu; prepasenie je možné len na vybraných lokalitách, len veľmi krátkodobovo/v jesennom období/ – a to len po dohode so Správou NP Veľká Fatra),
- slatiny a prameniská len kosiť ľahkou technikou (vylúčenie pasenia, napájania a vchádzania hospodárskych zvierat),
- mulčovanie je možné len na dlhodobu neobhospodarovaných lúkach – so starinou a sukcesnými drevinami – z dôvodu pripravenia lokality na bežné obhospodarovanie; v takomto prípade je možné mulčovať max. 3 roky po sebe; doplnkovo mulčovať je možné aj nedopasky na spásaných pasienkoch,
- pri intenzívnej pastve pasienky udržiavať v nezaburinenom stave, plochy zarastené nitrofilnými druhmi ako sú žihľava, bodliak a pod. vykášať 2-krát ročne alebo mulčovať.

Košarovanie

- pri košarovaní hospodárskych zvierat na plochách TTP dohodnúť konkrétne miesto košarovania so Správou NP Veľká Fatra (aby nedošlo k poškodeniu vzácnych biotopov),
- bezpodmienečne zabezpečovať ochranu hospodárskych zvierat pred útokom šeliem v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov.

Prehánanie hospodárskych zvierat na lokality

- na lúky a pasienky mimo zóny A, ktoré sú však obklopené zónou A, na ktorých kde je potrebné zabezpečiť ich vypásanie (prepásanie), je možné preháňať hospodárske zvieratá ako doposiaľ, t.j. cez existujúce priehony, ktoré sa nachádzajú v lesných porastoch a zároveň sú súčasťou zóny A, ak nie je možnosť využitia iných priehonov.

Odstraňovanie náletových drevín

- odstraňovanie náletových drevín na parcelách vedených ako TTP za účelom pravidelného obhospodarovania so zachovaním existujúcich starých/starších solitérnych drevín (stromov a krov) v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Hnojenie, použitie chemických prípravkov a iné aktivity

- vylúčenie aplikácie chemických a iných podobných prípravkov (pesticídov, umelých hnojív, digestátu),
- možné je použitie hnoja, hnojovky, príp. močovky (v dohodnutých/povolených množstvách a za dohodnutých podmienok,
- vylúčenie rozorávania lúk a pasienkov,
- pozemky, ktoré boli v súčasnosti a dlhodobo využívané ako role (orba a pestovanie plodín), môžu byť takto využívané aj naďalej.

Dôležitým faktorom, ktorý významne (priamo či nepriamo) prispieva k zachovaniu nelesných biotopov v OP NP sú hospodárske zvieratá, preto dôležitým opatrením je podpora chovov vhodných hospodárskych zvierat (predovšetkým podpora chovov tradičných plemien).

Zásady pri výrube náletových drevín a krovín:

- výrub drevín vykonať v mimohniezdnom období (od 1.10. do 28. 2. bežného kalendárneho roka),
- ponechať solitérne dreviny s obvodom kmeňa nad 100 cm, solitérne jedince ovocných drevín napr. čerešňa vtáčia, miestnych odrôd a plánok ovocných drevín, krovité jedince hlohov s priemerom kmienka min. 7 cm, pomiestne jedince ruží (*Rosa canina*) a borievok obyčajných (*Juniperus communis*),
- ponechať brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku,
- ponechať dreviny s hniezdami a dutinovými stromy, ktoré budú slúžiť alebo slúžia na hniezdenie vtáctva a netopierov,
- nezasahovať do najcennejších lokalít s vyvinutými lesnými, napr. lužnými biotopmi (s charakterom lesa), ktoré vznikali sekundárnou sukcesiou niekoľko desiatok rokov (viac ako 50) po opustení obhospodarovania,
- výrub vykonávať tak, aby nedošlo k poškodeniu vegetačného krytu (ešte v nezarastenej časti TTP náletovými drevinami) v danom poraste (najmä pri vyťahovaní, približovaní a odvoze dreva),
- po skončení rubných prác zabezpečiť uhádzanie všetkých zvyškov po ťažbe (konárov) do kôp, na miestach s výskytom travinno-bylinného porastu je nutné odtiahnuť všetky zvyšky po ťažbe na okraj lúky; po skončení rubných prác zabezpečiť uhádzanie všetkých zvyškov po ťažbe (konárov) do kôp, na miestach s výskytom travinno-bylinného porastu je nutné odtiahnuť všetky zvyšky po ťažbe na okraj lúky,
- pri plošnom výrube zabezpečiť opätovné nezmladzovanie pňov vyrúbaných drevín a krovín opakovaným vykášaním výmladkov listnatých drevín a krovín.

Všeobecné zásady, ktoré je potrebné uplatňovať v území

Vjazd a státie motorových vozidiel upravuje platná a účinná legislatíva.

Poľovníctvo

- v území NP Veľká Fatra vylúčiť vnadenie a prikrmovanie raticovej zveri jadrovým a dužinatým krmivom,
*Pozn.: Prikrmovanie obilninami, vlniskách, pri posedoch, na poličkách pre zver a priame pestovanie obilnín v poličkách prispieva k šíreniu inváznych nepôvodných druhov rastlín. Takto sa do územia NP Veľká Fatra dostali ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*).*
- V NP Veľká Fatra prikrmovať výlučne miestnym senom alebo letninou,
Pozn.: lúčne seno vyrobené z vysušenej pokosenej trávy z miestnych lúk bude umiestňované do drevených senníkov nachádzajúcich sa na týchto lúkach alebo na ich okrajoch.)

neumiestňovať krmoviská a vŕniská v blízkosti ľudských obydľí, turistických trás, lokalít s výskytom hlucháňa hôrneho,

- eliminovať výskyt introdukovaných poľovných druhov ako muflón lesný, daniel škvrnitý a ďalších nepôvodných poľovných druhov zveri, ktoré môžu poškodiť lesné porasty a pri premnožení aj bylinnú etáž a nelesné biotopy,
- poľovnícke zariadenia v zóne C NP je možné zriaďovať po dohode so Správou NP Veľká Fatra.

V častiach NP, kde platí 3. a 4. stupeň ochrany, nie je lov zveri zakázaný. Je zakázané umiestňovať vŕniská v blízkosti ľudských obydľí, turistických trás, lokalít s výskytom hlucháňa hôrneho. V 3. stupni ochrany je zakázané organizovať spoločné poľovačky. V 3. stupni ochrany sa vyžaduje súhlas okresného úradu v sídle kraja alebo súhlas okresného úradu na vŕnenie alebo prikrmovanie zveri okrem prikrmovania senom, letninou a trávou alebo ďatelinotrávou silážou. Poľovnícke zariadenia je možné zriaďovať po dohode so Správou NP Veľká Fatra.

V 4. stupni je zakázané zriaďovať poľovnícke zariadenie (napr. soliská krmelce, kŕmne valce, napájadlá, posedy, poľovnícke lavičky, vŕnidlá). Zákaz neplatí na údržbu, prevádzku alebo presun existujúcich poľovných zariadení slúžiacich na prikrmovanie zveri objemovým krmivom (senom, letninou a trávou, alebo ďatelinovou silážou) v čase núdze. V 4. stupni ochrany platí zákaz prikrmovať alebo vŕniť zver s výnimkou lovu diviačej zveri v prípade, že táto ohrozuje predmet ochrany, a to za zákonom stanovených podmienok (§ 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z.), ako aj podmienok písomne stanovených Správou NP Veľká Fatra (miesto, čas, druh krmiva a iné). Využívané na to budú existujúce poľovnícke zariadenia.

V 5. stupni ochrany je zakázané chytať, usmrtiť alebo loviť živočíchy.

V súvislosti s výkonom práva poľovníctva pre užívateľov pozemkov na celom území NP neplatí zákaz:

- jazdiť a stáť s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacie stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,
- jazdiť na bicykli, trojkolke, kolobežke alebo samovyvažovacom vozidle na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy,
- pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,
- používať pri ochrane zveri poľovne upotrebitelných psov, ich využívanie na ochranu a dohľadávanie poranenej zveri,
- voľný pohyb psa na účely výcviku pre poľovné upotrebenie psa, organizovanie poľovníckych a kynologických skúšok,
- zber a likvidácia uhynutej zveri,
- monitorovanie a sčítanie zveri,
- údržby existujúcich poľovníckych chát, ak ide o stavby, ktoré nie sú majetkom štátu. Je možná dostavba takýchto objektov v prípade, že im bolo vydané platné stavebné povolenie, alebo sú rozostavané.

Okresný úrad v sídle kraja môže povoliť výnimku zo zákazu činnosti v 3. a 4. stupni ochrany v záujme ochrany prírody a krajiny, ak činnosť významne neovplyvní stav predmetu ochrany z hľadiska cieľov jeho ochrany a v záujme nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu.

Okresný úrad v sídle kraja môže povoliť výnimku zo zákazu činnosti v 5. stupni ochrany v záujme ochrany prírody a krajiny a ak činnosť významne neovplyvní stav predmetu ochrany z hľadiska cieľov jeho ochrany, ak ide napr. o:

- vykonanie opatrení na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných druhov,
- vykonanie zásahov na záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín,
- vykonanie činností, ktorými nedôjde k zmene prírodného prostredia,
- ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia obyvateľov.
- prikrmovanie jelenej a srnčej zveri objemovým krmivom v existujúcich poľovníckych zariadeniach,
- opatrenia v prípade výskytu nákazlivých ochorení zveri.

Rybárstvo

- vylúčiť zarybňovanie a chov nepôvodných druhov rýb v NP Veľká Fatra (ako napr. pstruh dúhový, sivoň),
- vylúčiť lov rýb elektrickým rybolovným agregátom (v NP Veľká Fatra), s výnimkou realizácie monitoringu, prieskumu rýb a odstraňovania invázných nepôvodných druhov živočíchov v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov.

Turizmus, turistické a cyklistické chodníky

Za podmienok určených v zákone č. 543/2002 Z. z. a v spolupráci s organizáciou cestovného ruchu pôsobiacej v území NP Veľká Fatra, ktorej činnosť je zameraná na cestovný ruch v zmysle zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov:

- vybudovanie turistických informačných centier,
- využitie kultúrno-historickej lokality – areál Blatnického hradu,
- zabezpečenie kvalifikovaných sprievodcovských služieb a personálu informačných stredísk, centier,
- spoznávanie najcennejších častí NP Veľká Fatra jedine s odborným sprievodom,
- vytvorenie nových produktov v oblasti ekoturistiky (ubytovanie a strava v penziónoch, múzeum ľudových tradícií, sprístupnenie kultúrnych zaujímavostí, ukážka tradičných remesiel, požičovňa bicyklov a pod.),
- skvalitnenie značenia turistických trás, údržba ich priechodnosti a citlivé budovanie drobnej doplnkovej infraštruktúry pre turistov pozdĺž trás (napr. informačné panely, náučné lokality, oddychové miesta s lavičkami, upravené studničky, zábradlia, mostíky, ekologické toalety na najfrekventovanejších trasách a miestach),
- na turistických trasách, oddychových miestach a pri informačných paneloch nie je vhodné osádzať nádoby resp. vrecia na odpad z dôvodu, atraktivity pre voľne žijúce populácie živočíchov (napr. medveď, liška, jazvec) alebo vtáky (napr. krkavec). Dochádzalo by tak k lákaniu uvedených živočíchov k turisticky využívaným trasám a miestam, čím by sa zvýšilo riziko vzniku konfliktov a stretov,
- pravidelná údržba náučných chodníkov a náučných lokalít, prípadne dobudovanie infraštruktúry existujúcich náučných zariadení, pri budovaní náučných zariadení využívať prioritne prírodné materiály,
- táborenie a bivakovanie len na miestach vyhradených v návštevnom poriadku,
- v návštevnom poriadku aktualizovať existujúce a doplniť novovytvorené cyklistické trasy,
- v návštevnom poriadku aktualizovať existujúce turistické chodníky a doplniť náučné chodníky,

- pohyb na bicykli mimo vyznačených cyklotrás na území NP je možný len na miestach vyhradených v návštevnom poriadku,
- vjazd a státie s motorovým vozidlom, lyžovanie na bežeckých lyžiach na území NP, stanovanie na území NP, jazdenie v sedle na koni na území NP, prevoz konskými záprahmi na území NP je možný len na miestach vyhradených v návštevnom poriadku,
- neumiestňovať na území NP Veľká Fatra a jeho ochranného pásma žiadne reklamné panely a billboardy,
- odstrániť nelegálne skládky odpadu,
- skalolezecké záujmy na vyhradených miestach, v prípade potreby s časovým obmedzením,
- športové súťaže individuálneho charakteru celoslovenského i medzinárodného významu – po vyhodnotení a vylúčení možných negatívnych vplyvov na predmety ochrany po schválení orgánom ochrany prírody; s obmedzenou možnosťou použitia svetelných a zvukových efektov, umiestňovania reklám a billboardov, reprodukováných zvukov,
- skialpinizmus na vyhradených miestach ustanoviť v návštevnom poriadku a do vzdialenosti 10 m od vybraných značených turistických chodníkov uvedených v návštevnom poriadku NP Veľká Fatra (po jeho aktualizácii po schválení programu starostlivosti) v čase snehovej pokrývky, ak to nebude v kolízii s cieľmi ochrany prírody, najmä s druhovou ochranou,
- let lietajúcim športovým zariadením (napr. klzákom),
- možnosť výberu vstupného do územia NP za účelom regulácie návštevnosti v najvyťaženejších častiach, jej usmerňovania, prerozdelenia turizmu do menej vyťažенých lokalít,
- turistické záujmy geocachingovej komunity vo vzdialenosti 10 metrov od značených chodníkov výlučne po predchádzajúcom odkonzultovaní so Správou NP Veľká Fatra,
- vodný žľab a okolie vodného žľabu Rakytovo bude využívané na ukážky plavenia dreva, v zóne C do 20 m od vodného žľabu, v rozsahu nevyhnutnom pre jeho údržbu a využívanie, za účelom spracovania kalamitného dreva poškodzujúceho a ohrozujúceho vodný žľab, ako aj jeho užívania v súvislosti s organizovaním odborných exkurzií, vzdelávacích aktivít. Je potrebné, aby vlastník a správca vykonal opatrenia, aby počas obdobia, kedy nie je žľab využívaný na plavenie dreva, tiekla časť vody mimo dreveného žľabu v prirodzenom koryte potoka tam, kde to miestne podmienky dovoľia. Je to dôležité pre zadržanie vody v území, ako aj pre vývoj všetkých druhov organizmov viazaných na vodné prostredie doliny Rakytovo.

Kameňolomy

V NP Veľká Fatra a v jeho ochrannom pásme sú lokálne kameňolomy, ktorých činnosť už skončila a sú domovom chránených druhov živočíchov a rastlín. Je preto potrebné neobnovovať ich činnosť, aby nedošlo k narušeniu krajinného rázu a ekologickej stability územia z dôvodu zmeny mikroklimatických pomerov, likvidácie lesného pôdneho fondu odlesnením, odstraňovaním pôdneho krytu, likvidáciou pôdnej fauny, flóry. Neotvárať v území nové kameňolomy.

Opatrenia na úseku ochrany pred požiarmi za účelom predchádzania vzniku požiaru lesa.

Ohrozenosť požiarmi v rôznych biotopov na území NP Veľká Fatra narastá z dôvodov klimatických, najmä sucha a vietor a tomu zodpovedajúci stav vegetácie, ako aj aktivity človeka - turistika, fajčenie, kladenie ohňa, vypaľovanie tráv a iné. Všetky vyšetrené požiare

v oblasti NP v nedávnej minulosti boli spôsobené práve vyššie spomínanými aktivitami človeka.

Protipožiarna prevencia a ochrana lesa v NP vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku požiarnej ochrany najmä zo zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

Jeden z nástrojov efektívnej protipožiarnej prevencie a ochrany je založený na včasnom spozorovaní a odovzdaní informácie o možnom požiarnom nebezpečenstve, resp. o vzniknutom požiari. V období zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru, vyhláseného okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru, je zabezpečená na území NP hliadkovacia činnosť.

Pre možnosť rýchleho nasadenia požiarnych zásahových jednotiek sa budú udržiavať zjazdové existujúce lesné cesty a vodné zdroje vedené v mapových podkladoch predkladaných príslušnému okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru. Potreba ich údržby a prípadného dobudovania budú konzultované s príslušným riaditeľstvom Hasičského zboru, pričom sa však bude dbať na ciele ochrany prírody.

V prípade budovania zabezpečených ohnisk, ktoré budú uvedené aj v návštevnom poriadku, budú lokalizované prioritne blízko vodných zdrojov.

3.3 Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie

Stanovenie cieľov ochrany biotopov európskeho významu a druhov európskeho významu v ÚEV, ako aj druhov vtákov v časti CHVÚ v prekryve s NP Veľká Fatra, je v prílohe č. 6.8.

Dlhodobý cieľ 1:							
ZACHOVANIE ALEBO POSTUPNÁ OBNOVA PRIRODZENÝCH EKOSYSTÉMOV							
<p><u>Operatívny cieľ 1.1:</u> Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A) a zlepšenie stavu pozmenených lesných ekosystémov za účelom zabezpečenia priaznivého stavu druhov a biotopov v území.</p> <p>Realizácia opatrení tohto cieľa má umožniť v lesných porastoch prirodzené procesy bez zásahu človeka s dosiahnutím rôznorodej štruktúry porastov s výskytom pôvodných druhov drevín typických pre biotopy Kr 10 Kosodrevina (* 4070), Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0), Ls 1.4 Horské jelšové a lužné lesy (* 91E0), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), s dostatkom tzv. mŕtveho dreva, Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410). Opatrenia zabezpečia zlepšenie alebo zachovanie priaznivého lesných biotopov a stavu druhov na lesné biotopy viazané.</p>							
Opatrenie	Bezzásahový režim v lesných porastoch.						
1.1.1	Merateľný indikátor plnenia: výmera porastov s ochranou autoregulačných procesov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, vhodné podmienky pre hniezdenie druhov vtákov a výskyt ostatných druhov živočíchov a rastlín						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

1.1.1.1.	Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)	Kr 10, Ls 1.3, Ls 1.4, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3, Ls 5.4, Ls 6.2, Ls 9.1, Ls 9.2. <i>Aquila pomarina, Aquila chrysaetos, Pernis apivorus, Dendrocopos leucotos, Picus canus, Picoides tridactylus, Dryocopus martius, Aegolius funereus, Glaucidium passerinum, Strix uralensis, Tetrastes bonasia, Tetrao urogallus, Lyrurus tetrax, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Phoenicurus phoenicurus</i> <i>Šelmy, hmyz viazaný na vývoj v dreve, vtáky,</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; v porastoch sa nevykonávajú žiadne lesohospodárske opatrenia, výmera bezzásahu v ha. výhodiskový stav: 8037,59 ha	2025-2054	Vlastník, správca, užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Finančná náhrada (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov	1.1, 1.2
1.1.1.2	Iniciovať postupnú zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) lesy v chránených územiach	Ls 1.3, Ls 1.4, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3, Ls 5.4, Ls 6.2, Ls 9.1, Ls 9.2.	Zmenené kategórie lesa v ha (z hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia - LOU); výhodiskový stav: 496,71 ha LOU	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	1.1, 1.2

Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóna B1, B2) za účelom zabezpečenia priaznivého stavu druhov a biotopov v území.

biotopy Kr 10 Kosodrevina (* 4070), Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0), Ls 1.4 Horské jelšové a lužné lesy (* 91E0), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), s dostatkom tzv. mŕtveho dreva, Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410).

Opatrenia zabezpečia zlepšenie stavu lesných biotopov a druhov na ne viazaných, s minimálnym výskytom nepôvodných druhov. Naplnením opatrení tohto cieľa sa má dosiahnuť rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov

Opatrenie 1.2.1.	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Kr 10, Ls 1.3, Ls 1.4, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3, Ls 5.4, Ls 6.2, Ls 9.1, Ls 9.2., druhov na ne viazaných v podzône B1 a B2 v EFP 2						
	Merateľný indikátor plnenia: výmera porastov so zlepšujúcim sa stavom lesných biotopov/priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov; zachovaný priaznivý stav biotopu a priaznivé podmienky pre existenciu druhov rastlín a živočíchov (existujúcich jedincov), nedochádza k zmenšovaniu mikrohabitatov v rámci biotopov druhov, vhodné hniezdne a potravné podmienky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.2.1.1.	Iniciovať postupnú zmenu kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia, subkategória e) lesy v chránených územiach		Zmenené kategórie lesa v ha (z hospodárskych lesov na LOU) Východiskový stav: 110,34 ha LOU	v nasledujúcich decéniách (od roku prípravy PSL)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.1, 2.2
1.2.1.2.	Jemné spôsoby obhospodarovania bez realizovania obnovy (výchova, účelový jednotlivý výber) – zamerané na postupnú úpravu drevinového zloženia (zastúpenie stanovištné vhodných drevín, 20 % pionierskych drevín v porastoch) a vytvorenie diferencovanej štruktúry porastov (horizontálne a vertikálne) blízkej prirodzeným/ prírodným lesom. Ponechávanie stromov na dožitie.	<i>Strix uralensis</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Picoides tridactylus</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov; prevaha prírodných lesov (v porastoch sa vyskytujú typické druhy drevín (podľa Katalógu biotopov) a bylín, min. 10 ks stromov na 1 ha strednej hrúbky, min. 10 m ³ hrubého mŕtveho dreva/ ha). Východiskový stav nulový alebo podľa PSL (podiel ležaniny)	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci, užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, Finančná náhrada (štátny rozpočet), rozpočet užívateľa pozemkov	2.1, 2.2
1.2.1.3.	Ponechanie suchých stojacich, odumierajúcich, odumretých a dutinových stromov alebo ich skupín (ekonomicky nezaujímavých) v	Dravce a dutinové hniezdiče, netopiere, * <i>Rosalia alpina</i> a ďalší hmyz, ktorého larválny vývin je závislý od prítomnosti od starých	Zabezpečenie hniezdnych a potravných možností; zachovanie alebo zlepšenie stavu dotknutých druhov,	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.1, 2.2

	poraste, vrátane zlomených zvyškov kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe	alebo odumretých stromov	počet stromov ponechaných na dožitie v jednotlivých JPRL Východiskový stav podľa PSL (evidovaná NN – náhodná nespracovaná drevná hmota), u živých ponechaných stromov východiskový stav nulový				
1.2.1.4.	Časové obmedzenie vykonávania úmyselnej ťažby – zásah v ochranných lesoch vykonať v mimohniezdnom období, od 1. júla do 31. marca bežného kalendárneho roka	Dutinové hniezdiče, lesné kury, dravce, chránené druhy cicavcov, vtákov Lesné druhy netopierov	Zlepšenie stavu alebo zachovanie priaznivého stavu druhov; Časové obmedzenie ťažby v ochranných porastoch v zóne C . Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.1, 2.2
<p>Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (C zóna).</p> <p>Naplnením opatrení tohto cieľa sa má dosiahnuť rôznorodá priestorová a veková štruktúra a výskyt typických druhov pre biotopy Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0), Ls 1.4 Horské jelšové a lužné lesy (* 91E0), Ls 4 Lipovo-javorové sutinové lesy (* 9180), Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130), Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110), Ls 5.3 Javorovo-bukové horské lesy (9140), Ls 5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls 6.2 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), s dostatkom tzv. mŕtveho dreva, Ls 9.1 Smrekové lesy čučoriedkové (9410), Ls 9.2 Smrekové lesy vysokobylinné (9410) s minimálnym výskytom nepôvodných druhov pri uplatňovaní princípov prírody blízkeho obhospodarovania lesa.</p>							
Opatrenie 1.3.1.	Lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls 1.3, Ls 2.1, Ls 2.2, Ls 3.1, Ls 3.51, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.4, k udržaniu a zlepšeniu stavu dravcov, sov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho a netopierov v zóne C v EFP 3						
	Merateľný indikátor plnenia: zlepšujúci sa stav lesných biotopov (priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov), vekovo a priestorovo rôznorodé porasty, zachovanie hniezdnych možností pre druhy						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

1.3.1.1.	Prírode blízke obhospodarovanie lesa v zmysle § 18 ods. 4 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch zamerané na zlepšenie drevinového zloženia a štruktúry lesných biotopov	Ls 1.3, Ls 1.4, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3, Ls 5.4, Ls 6.2, Ls 9.1, Ls 9.2. <i>Sovy, dravce, kurovité, muchárik, žltouchvost, hôrny, bocian čierny, šelmy</i>	Zlepšený stav biotopov v ha; Východiskový stav : Výstupy z lesnej hospodárskej evidencie evidované NLC Zvolen	2025-2054	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.1, 3.2
1.3.1.2.	V rámci výchovných opatrení (prečistky až prebierky) ponechávať prípravné dreviny – ako jarabiny, vrby, osiky, brezy, pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20 %	Dutinové hniezdiče, chránené druhy vtákov, lesné druhy netopierov, chránené druhy hmyzu, * <i>Ursus arctos</i>	% podielu zastúpenia prípravných drevín Východiskový stav: údaje v PSL	2025-2054	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.1, 3.2
1.3.1.3.	V rubných porastoch ponechávanie hrubej hmoty - môže to byť buď kalamitná hmota stojaca alebo ležiaca) – vývraty, sucháre, alebo živé stromy na dožitie v množstve 10m³/ha počas doby platnosti Programu starostlivosti o NP Veľká Fatra.	Dutinové hniezdiče, chránené druhy vtákov, lesné druhy netopierov, chránené druhy hmyzu, * <i>Ursus arctos</i> , * <i>Rosalia alpina</i>	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov a druhov; min. 10 m³/ha hrubej drevnej hmoty Východiskový stav: v lesníckej evidencii a PSL (evidovaná ležanina)	2025-2054	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.1, 3.2
1.3.1.4.	Časové obmedzenie vykonávania úmyselnej ťažby v ochranných lesoch – zásah vykonať v mimohniezdnom období, od 1.7. – 31.3. bežného kalendárneho roka	Dutinové hniezdiče Lesné druhy netopierov	Zachovanie priaznivého stavu druhov alebo zlepšenie stavu druhov; Časové obmedzenie ťažby v ha v rámci ochranných lesoch v zóne C . Východiskový stav: nulový	2025-2054	Užívateľ, vlastník, správca	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.1, 3.2
Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu.							

Zachovanie trvalých trávnych porastov na nezmenšujúcej sa výmere

Naplnením opatrení tohto cieľa sa má dosiahnuť alebo zachovať priaznivý stav nelesných biotopov trvalých trávnych porastov Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Lk 2 Horské kosné lúky (6520), Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430), Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk 10 Vegetácia vysokých ostríc, Tr 1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnom substráte (6210), Tr 5 Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty (6190), Tr 8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (* 6230), Al 3 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty (6170) a druhov rastlín a živočíchov na ne viazaných.

Zachovanie ostatných nelesných biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere.

Naplnením opatrení tohto cieľa sa má dosiahnuť zlepšenie alebo zachovanie priaznivého stavu zachovať priaznivý stav nelesných biotopov Pr 3 Penovcové prameniská (* 7220), Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Ra 6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Br 4 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so *Salix eleagnos* (3240), Br 6 Brehové porasty deväťsilov (6430), Kr 8 Vŕbové krovinové stojaté vŕby, Kr 9 Vŕbové krovinové na zaplavovaných brehoch vŕby, Al 9 Vresoviská a spoločenstvá kričkov v subalpínskom a alpínskom stupni (4060), Sk 1 Karbonátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou (8210), Sk 6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni (* 8160), Sk 8 Nesprístupnené jaskynné útvary (8310) a druhy rastlín a živočíchov na ne viazané.

Opatrenie	Pravidelná starostlivosť o lúčne a travinno-bylinné biotopy a druhy na ne viazané						
1.4.1	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera lúčnych a travinno-bylinných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.1.1	Pravidelné mechanizované kosenie lúk a pasienkov – 1 až 2-krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena), prípadne s extenzívnym pasiením po prvej kosbe.	Lk 1, Lk 2, Lk 3, Tr 1, Tr 5, Al 3 * <i>Campanula serrata</i> , <i>Dactylorhiza sambucina</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> , <i>Gymnadenia conopsea</i> , <i>Gymnadenia odoratissima</i> , <i>Orchis militaris</i> , <i>Orchis mascula</i> subsp. <i>signifera</i> , <i>Trautsteinera globosa</i> , <i>Trollius altissimus</i>	Každoročne pokosený biotop (ha), bez stariny a nežiadúcej sukcesie; udržiavaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov.	2025-2054 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.3, 3.5, OP

		<i>Aquila pomarina, Lanius collurio</i>	Východiskový stav: nevyhodnotený				
1.4.1.2	Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov ovcami, hovädzím dobytkom, alebo inými hospodárskymi zvieratami, kosenie alebo mulčovanie nedopaskov	Lk 1, Lk 2, Lk 3, Tr 1, Tr 5, Tr 8, Al 3 * <i>Campanula serrata, Dactylorhiza sambucina, Gladiolus imbricatus, Gymnadenia conopsea, Gymnadenia odoratissima, Orchis militaris, Orchis mascula subsp. signifera, Traunsteinera globosa, Trollius altissimus Lyrurus tetrax, Aquila chrysaetos</i>	Každoročne vypasený biotop (v ha), bez stariny a nežiadúcej sukcesie; biotop nie je pasiením zdegradovaný alebo poškodený; udržiavaný alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov Východiskový stav: nevyhodnotený	2025-2054 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.3, 3.5, OP
1.4.1.3	Pravidelné kosenie vlhkých lúk ručne alebo ľahkými mechanizmami 1- až 2-krát za rok s následným odstránením biomasy	Lk 5, Lk 6, Lk 10 <i>Epipactis palustris, Dactylorhiza majalis</i>	Každoročne pokosený biotop (v ha), bez stariny a nežiadúcej sukcesie; udržiavaný, alebo zlepšený stav predmetných biotopov a dotknutých druhov Východiskový stav: nevyhodnotený	2025-2054 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.3, 3.3, 3.5, OP

1.4.1.4	Výrub sukcesných drevín na lúkach a pasienkoch s ponechávaním solitérnych jedincov stromov	Lk 1, Lk 2, Lk 3, Lk 5, Lk 6, Lk 10, Tr 1, Tr 5, Tr 8, Al 3 * <i>Campanula serrata</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> , <i>Gymnadenia conopsea</i> , <i>Gymnadenia odoratissima</i> , <i>Orchis militaris</i> , <i>Orchis mascula</i> subsp. <i>signifera</i> , <i>Traunsteinera globosa</i> , <i>Trollius altissimus</i> , <i>Epipactis palustris</i> , <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Lilium bulbiferum</i> , <i>Ophrys insectifera</i>	Biotop bez nežiadúcich sukcesných porastov drevín Východiskový stav: nevyhodnotený	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP
1.4.1.5	Mulčovanie lúk a pasienkov s výskytom nežiadúcich náletových drevín alebo rastlín	Lk 1, Lk 2, Lk 3, Lk 5, Lk 6, Lk 10, Tr 1, Tr 5, Tr 8, Al 3	Lúky a pasienky (v ha) bez nežiaducich druhov rastlín alebo mladých náletov drevín, pripravené na ďalšie užívanie Východiskový stav: nevyhodnotený	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.6, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP
Opatrenie 1.4.2	Ochranné opatrenia zamerané na odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov rastlín a živočíchov						
	Merateľný indikátor plnenia: výmera zachovaného alebo zlepšujúceho sa stavu biotopov a biotopov druhov rastlín a živočíchov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.2.1	Odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov drevín	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia (v ha), invázne nepôvodné druhy sa	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP

			nerozširujú a dochádza k ich postupnému až k úplnému odstráneniu, Monitoring podľa údajov KIMS Východiskový stav: 0				
1.4.2.2	Odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov rastlín	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia (v ha), invázne nepôvodné druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnému až k úplnému odstráneniu. Monitoring podľa údajov KIMS Východiskový stav: 0	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
1.4.2.3	Odstraňovanie inváznych nepôvodných rastlín, ktoré sú súčasťou poloprirodzených lúk a pasienkov	Všetky dotknuté biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia (v ha), invázne nepôvodné druhy sa nerozširujú a dochádza k ich postupnému až k úplnému odstráneniu.	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP

			Monitoring podľa údajov KIMS. Východiskový stav : 0				
1.4.2.4.	Odstraňovanie inváznych nepôvodných , druhov živočíchov, ich monitoring	Všetky dotknuté druhy a biotopy	Zrealizované ochranné opatrenia, monitoring, odchyty, Východiskový stav nulový Monitoring podľa údajov KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, vlastné zdroje užívateľa	všetky, OP
Opatrenie 1.4.3	Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo zachovaniu stavu ostatných nelesných biotopov a starostlivosť o druhy na ne viazané						
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera ostatných nelesných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.3.1	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami, t.j. drevinami, ktoré nie sú charakteristické pre daný biotop	Br 4, Kr 2, Kr 4, Kr 8, Kr 9, Kr 10, Al 9	Zachovaný alebo zlepšujúci sa stav nelesných krovinových biotopov; v biotope sa nenachádzajú dreviny, ktoré by mali negatívny vplyv na stav biotopov. Realizácia opatrení (v ha).	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.5, 2.6, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP

			Východiskový stav nevyhodnotený				
1.4.3.2	Výrub sukcesných drevín na častiach ostatných nelesných biotopov, kde ich vplyvom dochádza k zhoršovaniu stavu biotopu	Pr 3, Ra 3, Ra 6, <i>Drosera anglica</i> , <i>Dactylorhiza lapponica</i> , <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Dactylorhiza incarnata</i> , <i>Epipactis palustris</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Pinguicula vulgaris</i> , <i>Primula farinosa</i> , <i>Schoenus ferrugineus</i> , <i>Sesleria uliginosa</i> , <i>Carex davalliana</i> , <i>Carex diandra</i> , <i>Carex hostiana</i>	Biotop bez nežiadúcej sukcesie – bez náletov drevín Realizácia opatrení (v ha). Východiskový stav nevyhodnotený	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, vlastník, správca, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP
1.4.3.3	Pravidelné kosenie biotopov rašelinísk a slatín ručne alebo ľahkými mechanizmami 1- až 2-krát za rok s následným odstránením biomasy	Pr 3, Ra 3, Ra 6, <i>Drosera anglica</i> , <i>Dactylorhiza lapponica</i> , <i>Dactylorhiza majalis</i> , <i>Dactylorhiza incarnata</i> , <i>Epipactis palustris</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Pinguicula vulgaris</i> , <i>Primula farinosa</i> , <i>Schoenus ferrugineus</i> , <i>Sesleria uliginosa</i> , <i>Carex davalliana</i> , <i>Carex diandra</i> , <i>Carex hostiana</i>	Každoročne pokosený biotop (v ha), bez stariny a nežiadúcej sukcesie; zachovaný alebo zlepšený stav biotopov Východiskový stav nevyhodnotený	2025-2054 (každoročne)	Užívateľ, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.3, 2.4, 2.6, OP
Opatrenie 1.4.4	Opatrenia vedúce k zlepšeniu alebo zachovaniu stavu skalných, sutinových, jaskynných biotopov a starostlivosť o druhy na ne viazané						
	Merateľný indikátor plnenia: nezmenšujúca sa výmera skalných, sutinových a jaskynných biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

1.4.4.1	Režim bez vykonávania činností meniacich priaznivý stav skalných, sutinových a jaskynných biotopov.	Sk 1, Sk 4, Sk 6, Sk 8 <i>Primula auricula</i> , <i>Leontopodium alpinum</i> , <i>Minuartia langii</i> , <i>Gentiana clusii</i> , <i>Papaver taricum subsp. fatraemagnae</i> , <i>Saussurea discolor</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Salamandra salamandra</i> , všetky druhy netopierov	Počet stanovísk k vykonávaniu činností meniacich priaznivý stav skalných, sutinových a jaskynných biotopov. Východiskový stav nulový	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
1.4.4.2	Zachovanie pôvodného charakteru vchodu podzemných priestorov nachádzajúcich sa na území (pre ochranu synantropných a lesných druhov netopierov), pri akútnej potrebe obmedzenia vyrušovania zimovísk úpravy vhodné pre netopiere	Sk 8 Všetky druhy netopierov	Počet podzemných priestorov s pôvodným vchodom bez akýchkoľvek inštalovaných zábran, počet uzavretých vchodov Východiskový stav: uzatvorených 11 jaskýň)	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, SSJ	všetky, OP
1.4.4.3	Zabezpečovanie dohľadu nad výskumnými aktivitami v podzemných priestoroch a ich usmerňovanie s ohľadom na ročný biocyklus netopierov.	Sk 8 Všetky druhy netopierov	Stabilná, neklesajúca početnosť netopierov v rámci jednotlivých podzemných priestorov, pravidelný monitoring na vybraných trvalých monitorovacích plochách -TML	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP

			Východiskový stav – údaje z TML ŠOP SR.				
Opatrenie 1.4.5	<p>Zachovanie štruktúry a výmery komplexu biotopov využívaných jasoňom červenookým, prípadne inými vzácnymi a ohrozenými druhmi viazanými na špecifický biotop alebo prostredie, ak takáto potreba vyplynie a bude nevyhnutná na ich prežívanie a prosperitu</p> <p>Naplnením opatrení tohto cieľa sa majú zachovať špecifické podmienky pre cieľové druhy chránených druhov rastlín a živočíchov vyžadujúcich špecifické podmienky. Cílené zásahy v prospech cieľových druhov.</p> <p>Merateľný indikátor plnenia: priaznivý stav druhov, podpora populácií druhov</p>						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.4.5.1	Cílený manažment v prospech cieľových druhov živočíchov a ich biotopu	Chránené druhy živočíchov	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov, počet a výmera (v ha) cielených zásahov v prospech druhov. Východiskový stav nevyhodnotený	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
1.4.5.2	Cílený manažment v prospech cieľových druhov rastlín a ich biotopu	Chránené druhy rastlín	Udržaný alebo zlepšený stav biotopov a biotopov druhov, počet a výmera (v ha) cielených zásahov	2025-2054 (podľa potreby)	Užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP

			v prospech druhov Východiskový stav nevyhodnotený				
<p><u>Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej ich dĺžke.</u></p> <p>Naplnením opatrení tohto cieľa sa majú dosiahnuť zachované brehové porasty pozdĺž vodných tokov, ktoré tvoria biotop európskeho významu Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0) a vhodné podmienky pre sprievodných druhov rastlín, živočíchov.</p>							
Opatrenie	Zachovanie prirodzeného charakteru vodných tokov						
1.5.1.	Merateľný indikátor plnenia: dĺžka zachovaných vodných tokov, bez zásahov, so zachovanými brehovými porastmi, podmienky pre druhy živočíchov viazané na vodné toky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.1.1	Pri obhospodarovaní v lesných porastoch zamedziť zasahovaniu (napr. približovanie dreva, vchádzanie technikou) do dotknutých vodných tokov, pramenísk, slatín a ich okolia	Ls 1.3, Ls 1.4, Br 4, Pr 3, Ra 6 <i>Lutra lutra</i> , <i>Salamandra salamandra</i> Ryby, obojživelníky	Korytá tokov a predmetné biotopy sa mechanicky nenarušujú (prechádzaním mechanizmov alebo pri prípadnom vyťahovaní dreva); udržívaný alebo zlepšený stav biotopu.	2025-2054	Užívateľ, správca, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP
1.5.1.2	Ochrana prirodzeného charakteru pramenísk, tokov a ich nív v celej dĺžke		Zachovanie kontinuity vodných tokov (bez nových vodných stavieb/bariér na	2025-2054	Užívateľ, správca, vlastník	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky

			toku), podpora prirodzeného zadržiavania vody				
Opatrenie 1.5.2	<p>Podpora zachytávania vody v krajine, tvorba alebo obnova malých mokradí, vytváranie podmienok pre ich obnovu v prípade potreby (vysychanie, zazemňovanie, sukcesia a iné)</p> <p>Opatrenie reaguje na prejavy klimatických zmien (striedanie období sucha a prívalových zrážok), podporu malých a zraniteľných mokradí a druhov na ne naviazaných.</p> <p>Manažmentové opatrenia vedúce k zlepšeniu schopnosti krajiny zachytávať vodu</p> <p>Merateľný indikátor plnenia: výmera alebo počet lokalít upravených pre zachytávanie vody</p>						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
1.5.2.1	Realizácia manažmentových opatrení na častiach biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu vplyvom zarastania náletovými drevinami – výrub drevín	obojživelníky motýle a chránené druhy ostatných skupín hmyzu,	Počet upravených lokalít Východiskový stav: 0	2025-2054 (podľa potreby)	Vlastník, užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
1.5.2.2	Realizácia terénnych opatrení na obnovu lokalít na zachytávanie vody v krajine - ručná alebo strojová obnova a vytváranie mokradí, terénnych jám a ďalších opatrení na zachytávanie vody, spomalenie odtoku	Obojživelníky, hmyz, cicavce, vtáky	Počet upravených lokalít Východiskový stav: 0	2025-2054 (podľa potreby)	Vlastník, užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
<p>Dlhodobý cieľ 2:</p> <p>ZVYŠOVANIE ÚROVNE POZNANIA PREDMETOV OCHRANY A FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH ICH STAV</p>							

<u>Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v NP, ako aj jeho ochrannom pásme.</u>							
Naplnením opatrení tohto cieľa sa majú na pravidelnej báze získavať recentné údaje o výskyte a stave predmetov ochrany chráneného územia.							
Opatrenie	Realizácia výskumov (lesnícke, dendrologické, geologické, speleologické, hydrologické a iné)						
2.1.1	Merateľný indikátor plnenia: údaje o výskyte a stave predmetov ochrany						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.1.1.1	Realizácia výskumov na území NP a jeho ochranného pásma	Lesné biotopy a abiotická zložka prírody	Správy z výskumov, záznamy v KIMS Východiskový stav: záznamy v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje vedeckých inštitúcií, vedecké granty	všetky, OP
2.1.1.2	Výskum, ochrana a realizácia opatrení na zabezpečenie ochrany abiotických zložiek prírody (jaskyne, penovcové prameniská, nerasty a skameneliny, vodopády a ďalšie)	Všetky abiotické zložky, ktoré sú predmetom ochrany	Správy z výskumov, stanoviská Východiskový stav: Počet stanovísk: 1	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje vedeckých inštitúcií, vedecké granty	všetky, OP
Opatrenie	Pravidelný monitoring druhov a biotopov						
2.1.2	Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave biotopov a druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

2.1.2.1	Pravidelný monitoring nelesných biotopov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Nelesné biotopy uvedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
2.1.2.2	Pravidelný monitoring lesných biotopov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Lesné biotopy uvedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringu, záznamy v KIMS, výstupy pre návštevníkov NP, informačné tabule Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1, 3.2, OP
2.1.2.3	Pravidelný monitoring rastlín európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Vybrané druhy rastlín uvedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
2.1.2.4	Pravidelný monitoring živočíchov európskeho a národného významu na trvalých monitorovacích lokalitách	Vybrané druhy živočíchov uvedené ako predmety ochrany	Správy z monitoringov, záznamy v KIMS Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
2.1.2.5	Mapovanie a monitoring výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín a živočíchov a opatrení vykonaných v rámci manažmentu týchto druhov, vrátane ich účinnosti	Invázne nepôvodné druhy rastlín a živočíchov	Evidencia výskytu inváznych nepôvodných druhov, záznamy v KIMS Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
Opatrenie	Pravidelné sledovanie a zaznamenávanie výskytu chránených a vzácnych druhov živočíchov						

2.1.3	Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave a výskyte druhov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.1.3.1	Sledovanie výskytu chránených, ohrozených a vzácných druhov živočíchov	všetky živočíchy národného a európskeho významu, druhy uvedené v červených zoznamov	Záznamy v KIMS, správy z výskumov Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra, vedecké inštitúcie, externí spolupracovníci	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje vedeckých inštitúcií, vedecké granty	všetky, OP
Opatrenie 2.1.4	Pravidelné sledovanie a zaznamenávanie výskytu všetkých chránených a vzácných druhov rastlín a nelesných biotopov.						
	Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave a výskyte druhov a biotopov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.1.4.1	Sledovanie výskytu chránených, ohrozených a vzácných druhov rastlín a biotopov	všetky rastliny a biotopy národného a európskeho významu, druhy uvedené v červených zoznamoch	Záznamy v KIMS, správy z výskumov, prieskumov a mapovaní Východiskový stav: údaje v KIMS	2025-2054 (podľa potreby)	Správa NP Veľká Fatra, vedecké inštitúcie, externí spolupracovníci	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje vedeckých inštitúcií, vedecké granty	všetky, OP
<u>Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra.</u>							
Naplnením opatrení tohto cieľa sa bude realizovať a rozvíjať spolupráca s vedeckými inštitúciami na výskumných úlohách v rámci NP Veľká Fatra a jeho ochranného pásma, podporovať sa bude tiež prezentácia získaných informácií pracovníkmi Správy NP Veľká Fatra a ich na odborných a vedeckých seminároch, konferenciách, workshopoch publikovanie výsledkov v odborných a vedeckých periodikách. Realizovať sa bude envirovýchova a sprístupňovanie informácií o NP a jeho hodnotách							
Opatrenie 2.2.1.	Spolupráca s vedeckými a odbornými inštitúciami pri výskume.						
	Merateľný indikátor plnenia: počet zapojených inštitúcií a počet vedeckých prác						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.1.1	Spolupráca s univerzitami, výskumnými inštitúciami, vedeckými a odbornými pracoviskami,		Počet výskumov, diplomových, doktorandských prác realizovaných na území NP Veľká Fatra, počet inštitúcií spolupracujúcich na výskumoch v NP Veľká Fatra Východiskový stav: 4 inštitúcie spolupracujúce na výskumoch	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje vedeckých inštitúcií, vedecké granty	všetky, OP
Opatrenie 2.2.2	Vlastné vedecké a odborné výstupy z realizovaných činností.						
	Merateľný indikátor plnenia: počet vedeckých a odborných prác, príspevkov, článkov a publikácií						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.2.1	Účasť na odborných a vedeckých konferenciách, seminároch, workshopoch, publikovanie výsledkov práce v odborných a vedeckých článkoch, zborníkoch, časopisoch a podobne.		Počet publikovaných výstupov, počet absolvovaných odborných seminárov, konferencií Východiskový stav: účasť na 10 podujatiach/rok, 0 publikovaných výstupov	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	

Opatrenie 2.2.3	Vzdelávanie zamestnancov Správy NP Veľká Fatra – interné a a externé						
	Merateľný indikátor plnenia: školenia, workshopy, semináre, kurzy a ďalšie formy získavania vedomostí, informácií, zručností, oprávnení potrebných pre prácu alebo zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov.						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
2.2.3.1	Odborné vzdelávanie – školenia, kurzy, workshopy a pod. potrebné pre zvyšovanie odbornej úrovne zamestnancov NP Veľká Fatra, získanie oprávnení potrebných pre výkon práce, zvyšovanie odbornosti a kvalifikácie zamestnancov		Počet školení, kurzov, seminárov, workshopov a pod. Východiskový stav: účasť na 10 podujatiach/rok	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	
Dlhodobý cieľ 3: APLIKOVANIE ZÁSAD UDRŽATEĽNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU POSTAVENÉHO NAJMÄ NA REKREÁCIU PRI POZNÁVANÍ PRÍRODY A KRAJINY A VZDELÁVACEJ PONUKE PRE NÁVŠTEVNÍKA							
<u>Operatívny cieľ 3.1:</u> Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií.							
Naplnením opatrení tohto cieľa sa má dosiahnuť otvorenie minimálne 2 infocentier.							
Opatrenie 3.1.1	Príprava a prevádzka informačných centier pre návštevníkov						
	Merateľný indikátor plnenia: počet funkčných informačných centier						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.1.1	Vybudovanie min. 2 turistických informačných centier		Počet funkčných návštevníckych centier, Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	

Opatrenie	Definovanie produktových tém ekoturizmu						
3.1.2	Merateľný indikátor plnenia: vytvorená štúdia stratégie rozvoja, sledovanie zaťaženia turistických trás a cyklotrás a pod.						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.2.1	Spracovanie stratégie rozvoja ekoturizmu NP, výber a príprava trás a lokalít na spoznávanie najcennejších častí NP Veľká Fatra s odborným sprievodom.		Štúdia/manuál, chodníky a trasy, lokality Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci a užívatelia, tretia strana	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
3.1.2.2	Sledovanie zaťaženia turistických trás, cyklotrás, operatívne opatrenia na prerozdelenie turistov do rôznych častí NP, napr. propagovaním alebo vytváraním cieľových produktov a destinácií, výber vstupného do vybraných častí NP		Sčítacie počty turistov, hodnotenie zaťaženia turistických trás a miest Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci a užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
3.1.2.3	Spolupráca s externými subjektami v regióne a vytváranie partnerstiev s NP – vzájomne prepojené alebo doplnkové aktivity, spoločné vízie a realizácie		Ideový zámer spolupráce, počet spoločných aktivít v území s miestnou komunitou a autoritami Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci a užívatelia pozemkov, tretí sektor, obce a mestá	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
Opatrenie	Dobudovať infraštruktúru a služby vhodné pre rozvoj ekoturizmu						
3.1.3	Merateľný indikátor plnenia: počet km turistickej infraštruktúry, počet zariadení turistickej infraštruktúry						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

3.1.3.1	Prevziať do správy a starostlivosti turistickú infraštruktúru		Počet km turistickej infraštruktúry, Východiskový stav 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
3.1.3.2	Vybudovať potrebné zariadenia turistickej infraštruktúry		Východiskový stav nulový	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci a užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
3.1.3.3	Vybudovať náučné a informačné lokality, náučné chodníky		Počet náučných a informačných lokalít, náučných chodníkov, Východiskový stav: 1	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, vlastníci a užívatelia pozemkov	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	všetky, OP
Opatrenie	Vykonávať marketingové aktivity na podporu ekoturizmu						
3.1.4	Merateľný indikátor plnenia: jednotná správa ponuky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.1.4.1	Integrovanie marketingovej komunikácie ekoturizmu		Jednotná správa ponuky, Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
3.1.4.2	Príprava podkladov pre šírenie informácií cez FB, web stránku, propagácia aktivít a výsledkov práce NP		Počet príspevkov na FB a web stránke Východiskový stav: priemerne 1 príspevok týždenne	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
3.1.4.3	Príprava marketingových produktov na podporu ekoturizmu (napr. reklamy, filmy, propagačné materiály na produkty a služby)		Počet marketingových produktov Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje	
Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín.							

Opatrenie 3.2.1	Environmentálna výchova, propagácia, vzdelávanie, príprava propagačných materiálov, reklamných predmetov, marketingových produktov						
	Merateľný indikátor plnenia: počet produktov na marketing a propagáciu územia a jeho predmetov ochrany, produktov NP VF, prednášky, semináre, workshopy organizované Správou NP Veľká Fatra						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
3.2.1.1	Environmentálna výchova a vzdelávanie		Počet prednášok , exkurzií a akcií pre rôzne záujmové skupiny, príprava programov pre školy, Východiskový stav: 5 programov v ponuke pre ZŠ a MŠ	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	všetky, OP
3.2.1.2	Príprava propagačných materiálov a predmetov o NP a jeho hodnotách, predmetoch ochrany		Počet a druhy propagačných materiálov a reklamných predmetov, Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	
3.2.1.3	Príprava informačných tabúl a iných foriem sprístupňovania informácií o hodnotách územia umiestnených v teréne, ich údržba		Počet informačných tabúl a bodov v území, Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	všetky, OP

3.2.1.4	Tvorba náučných chodníkov a ich údržba, tvorba informačných miest, lokalít a podobne		Počet náučných chodníkov, informačných lokalít a pod. — doplnené: Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	všetky, OP
3.2.1.5	Príprava publikácií (časopis, brožúry, knihy a podobne)		Počet vlastných publikácií; Východiskový stav: 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	
3.2.1.6	Príprava podkladov pre šírenie informácií cez FB, web stránku, propagácia aktivít a výsledkov práce NP		Počet príspevkov na FB a web stránke Východiskový stav: priemerne 1 príspevok týždne	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	
3.2.1.7	Spolupráca s médiami		Počet mediálnych správ a výstupov Východiskový stav: priemerne 1 výstup/ príspevok mesačne	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje, zdroje	

Dlhodobý cieľ 4:

ZACHOVANIE KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMIA A JEHO ESTETICKEJ A PRÍRODNEJ HODNOTY

Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP.

Opatrenia tohto cieľa by mali viesť k zachovaniu súčasnej zástavby obcí na území NP, bez prvkov modernej architektúry a veľkých rekreačných centier v chránenom území, ako aj k zvýšenej podpore tradičného obhospodarovania lúk a pasienkov.

Opatrenie	Regulácia a usmernenie stavebnej činnosti
-----------	---

4.1.1	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný súčasný rozsah urbanizovania územia						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.1.1	Umiestňovanie nových stavieb v území NP povoliť len na pozemky (miesta) s existujúcimi základmi alebo pozostatkami po starých stavbách, v území vyčlenenom na územný rozvoj obcí, rekreačných stredísk a areálov		Zachovaný súčasný rozsah (z obdobia do r. 2022) urbanizovania územia (zachované množstvo stavieb, vrátane stavieb na miestach bývalých stavieb) a zachovaný stav biotopov na existujúcej výmere, výstavba len v miestach vyhradených na tento účel	2025-2054	Užívateľ		všetky, OP
4.1.1.2	Pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie prihliadať na záujmy ochrany prírody		Stanoviská Správy NP Veľká Fatra k územnoplánovacím dokumentáciám, účasť na verejných prerokovaniach k územným plánom (samospráva, obce)	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra		všetky, OP
4.1.1.3	Preferencia tzv. mäkkého turizmu, nie výstavba rozsiahlych areálov – oprava existujúcich chát a útulní, podpora ubytovania a služieb v „malom“, pozorovanie druhov v ich prirodzenom prostredí		Počet nových prvkov a služieb mäkkého turizmu - Východiskový stav: 0	2025-2054	Užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Užívatelia, vlastníci, Správa NP Veľká Fatra	všetky, OP
Opatrenie	Uplatňovanie technických požiadaviek na zachovanie miestnej pôvodnej architektúry						
4.1.2	Merateľný indikátor plnenia: zachovanie pôvodného architektonického štýlu objektov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP

4.1.2.1	Pri rekonštrukcii stavieb, príp. pri výstavbe nových objektov zabezpečiť zachovanie tradičnej architektúry daného územia; použiť tradičné prírodné materiály		V rámci stanovísk Správy NP Veľká Fatra k stavebnej činnosti sú uvedené podmienky, dodržaním ktorých je zachovanie pôvodnej architektúry dotknutých stavieb. Vzhľad rekonštruovaných objektov / nových stavieb zodpovedá pôvodnej architektúre územia; použité sú tradičné prírodné materiály – drevo a kameň - počet stanovísk	2025-2054	Vlastník		všetky, OP
Opatrenie 4.1.3	Podpora individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, chov tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat						
	Merateľný indikátor plnenia: Zachovanie tradičného hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, zachovanie tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat.						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.3.1	Hospodárenie v rámci súkromných pozemkov s ornou pôdou TTP využívanými na kosenie a sušenie sena a pasenie hospodárskych zvierat		Obhospodarovanie krajiny súkromnými osobami, miestnymi obyvateľmi Východiskový stav NP: V NP sa vyskytuje obhospodarovanie krajiny súkromnými osobami, miestnymi obyvateľmi	2025-2054	Vlastníci, užívatelia	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2.6, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, OP
Opatrenie	Opatrenia vedúce k podpore a k zachovaniu starých odrôd ovocných vysokokmenných stromov rastúcich a pestovaných v území						

4.1.4	Merateľný indikátor plnenia: zachované pestovanie (lokálnych) starých odrôd ovocných stromov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.4.1	Zmapovanie (so zameraním) a dokumentácia existujúcich starých ovocných stromov		Počet zmapovaných starých ovocných stromov; súčasťou ich evidencie a dokumentácie bude aj ich zameranie GPS prístrojom a urobená fotodokumentácia plodov Východiskový stav 0	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra, prípadne externý odborník zaoberajúci sa pomológiou	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 4, OP
Opatrenie	Manažmentové opatrenia vedúce k udržaniu a zlepšeniu stavu vybraných abiotických javov						
4.1.5	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný stav vybraných abiotických javov						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.1.5.1	Starostlivosť o kameňolomy – bez nelegálnej ťažby a vyvezeného komunálneho a stavebného odpadu, novovytvorené a funkčné vodné plochy pre reprodukciu obojživelníkov. Neotvárať nové	Sk 7 Obojživelníky	Stav kameňolomov – žiadne nové ani obnovenie ťažby v zaniknutých, Východiskový stav: Stav k 1.1.2024	2025-2054	Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	všetky, OP
<u>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu</u>							
Využitie kultúrno-historickej lokality v súlade s dotknutými predmetmi ochrany prírody.							
Opatrenie	Náučné a rekreačné využívanie a ochrana hradného areálu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a kultúrno-historických hodnôt (kultúrnej pamiatky)						
4.2.1	Merateľný indikátor plnenia: udržaný stav biotopov a druhov rastlín a zachovaný alebo zlepšený technický stav kultúrnej pamiatky						

Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.2.1.1	Zachovanie súčasnej trasy turistického/náučného chodníka v areáli Blatnického hradu		Zachovaný turistický/náučný chodník vo vyhovujúcom a funkčnom stave – s informačnými tabuľami v dobrom stave Východiskový stav: Zachovaný vyznačený turistický chodník	2025-2054	Vlastník, užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2.1, 3.2
4.2.1.2	Údržba náučného chodníka a areálu hradu sa bude realizovať v nasledovnom rozsahu: kosenie okolo turistického/náučného chodníka, kosenie nádvorí, odstraňovanie náletových drevín a pňových výmladkov		turistický/náučný chodník je udržiavaný a priechodný – je v prevádzkovom stave Východiskový stav: Zachovaný vyznačený turistický chodník	2025-2054	Vlastník, užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Zdroje EÚ, štátny rozpočet, vlastné zdroje prijímateľa	2.1, 3.2
Opatrenie 4.2.2	Realizácia záchranných a konzervačných prác v areáli Blatnického hradu s ohľadom na zachovanie prírodovedných a historicko-pamiatkových hodnôt lokality						
	Merateľný indikátor plnenia: zachovaný stav kultúrnej pamiatky						
Číslo aktivity	Opis aktivity	Biotop/druh	Merateľný indikátor plnenia aktivity	Predpokladaný termín realizácie	Zodpovednosť	Predpokladaný spôsob financovania	EFP
4.2.2.1	Konzervačné a rekonštrukčné práce na historických murivách objektov hradu s použitím tradičných technológií a len v súlade s usmernením a požiadavkami pamiatkového úradu a po dohode so Správou NP Veľká Fatra s ohľadom na chránené druhy a biotopy v okolí	Jašterica múrová, vtáky, príp. netopiere, biotopy,	Stanoviská a konzultácie so Správou NP Veľká Fatra – počet Východiskový stav: 0	2025-2054	Užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Financovanie je zabezpečované cez jednotlivé OZ, prípadne štátnymi inštitúciami pamiatkovej starostlivosti	2.1, 3.2

4.2.2.2	Záchranné práce na kultúrnej pamiatke (stavebné a konzervačné, vrátane súvisiacich terénnych prác - pri/na múroch alebo objektoch) a súvisiace archeologicko-výskumné práce realizovať s dôrazom na predmety ochrany a záujmy ochrany prírody - na lokalite po dohode a len s odborným dozorom pracovníka Správy NP Veľká Fatra	Jašterica múrová, vtáky, príp. netopiere, ich biotopy	Zachovaný stav predmetných biotopov a druhov, zachovaná početnosť chránených a ohrozených druhov, stanoviská a konzultácie so Správou NP Veľká Fatra, prítomnosť druhov na lokalite Východiskový stav: Konzultácie a stanoviská:0 Stav biotopu a druhov : Východiskový stav nevyhodnotený	2025-2054	Užívateľ, Správa NP Veľká Fatra	Financovanie cez jednotlivé OZ, prípadne štátnymi inštitúciami pamiatkovej starostlivosti	2.1, 3.2
---------	---	---	---	-----------	---------------------------------------	---	----------

4. FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ

4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania

Tab. č. 11 Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2025 - 2039

Opatrenie / €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
<i>Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A)</i>															
1.1.1.1	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155
1.1.1.2	2000	0	5000	18000	0	0	0	0	0	25000	0	0	0	0	0
<i>Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóna B1, B2)</i>															
1.2.1.1	7500	7500	7500	7500	0	0	0	30000	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.2	250000	250000	300000	300000	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850
1.2.1.3	10000	10000	10000	10000	10000	20000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000
1.2.1.4	10000	10000	10000	10000	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640
<i>Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (zóna C)</i>															
1.3.1.1	150000	150000	250000	250000	250000	250000	250000	250000	200000	200000	200000	200000	200000	200000	200000
1.3.1.2	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
1.3.1.3	179288	179288	179288	179288	94423	94423	94423	94423	94423	94423	94423	94423	94423	94423	94423
1.3.1.4	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
<i>Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu</i>															
1.4.1.1	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000
1.4.1.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000

Opatrenie / €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
1.4.1.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.1.4	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
1.4.1.5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.2.2	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.2.3	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.2.4	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.3.1	1000	1000	10000	1000	1000	1000	1000	10000	1000	1000	1000	1000	10000	1000	1000
1.4.3.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.3.3	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000
1.4.4.1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.4.2	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.4.3	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.5.1	5500	10000	10000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
1.4.5.2	5500	10000	10000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej dĺžke															
1.5.1.1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
1.5.1.2	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
1.5.2.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
1.5.2.2	15000	15000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v NP, ako aj jeho ochrannom pásme															

Opatrenie / €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
2.1.1.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
2.1.1.2	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
2.1.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.4	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.3.1	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000
2.1.4.1	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
<i>Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra</i>															
2.2.1.1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
2.2.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.2.3.1	2000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
<i>Operatívny cieľ 3.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií</i>															
3.1.1.1	630000	1500000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
3.1.2.1	5000	0	0	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0
3.1.2.2	50000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	30000	5000	5000	5000	5000
3.1.2.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
3.1.3.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.1.3.2	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000

Opatrenie / €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
3.1.3.3	30000	30000	30000	30000	30000	30000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.1.4.1	5000	5000	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
3.1.4.2	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500
3.1.4.3	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
<i>Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín</i>															
3.2.1.1	25000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
3.2.1.2	5000	5000	5000	15000	5000	5000	5000	5000	15000	5000	5000	5000	5000	15000	5000
3.2.1.3	20000	20000	20000	20000	20000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.2.1.4	30000	30000	50000	50000	50000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.2.1.5	5000	5000	20000	20000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
3.2.1.6	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000
3.2.1.7	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
<i>Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP</i>															
4.1.1.1	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
4.1.1.2	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
4.1.1.3	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
4.1.2.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.1.3.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
4.1.4.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.1.5.1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200

Opatrenie / €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
<u>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu</u>															
4.2.1.1	100	100	100	100	1000	100	100	100	100	1000	100	100	100	100	1000
4.2.1.2	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.2.2.1	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
4.2.2.2	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Spolu v €	2079188	2949188	1656688	1656688	1317713	1276813	1266813	1310813	1226813	1242713	1241813	1216813	1225813	1226813	1217713

Tab. č. 12 Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2040– 2054

Opatrenie / €	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
<u>Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A)</u>															
1.1.1.1	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155	210155
1.1.1.2	0	0	0	0	0	25000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóny B1, B2)</u>															
1.2.1.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30000	0
1.2.1.2	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93850	93750
1.2.1.3	10000	10000	10000	10000	10000	20000	20000	20000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000
1.2.1.4	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	11640	115000
<u>Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (zóna C)</u>															
1.3.1.1	250000	250000	250000	250000	250000	250000	250000	250000	200000	200000	200000	200000	200000	200000	200000
1.3.1.2	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000

Opatrenie / €	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
1.3.1.3	94423	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288	179288
1.3.1.4	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu															
1.4.1.1	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000
1.4.1.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.1.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.1.4	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
1.4.1.5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
1.4.2.2	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.2.3	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.2.4	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
1.4.3.1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.3.2	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.3.3	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000	25000
1.4.4.1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.4.2	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.4.3	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1.4.5.1	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
1.4.5.2	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej dĺžke															

Opatrenie / €	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
1.5.1.1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
1.5.1.2	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
1.5.2.1	1000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
1.5.2.2	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v NP, ako aj jeho ochrannom pásme															
2.1.1.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
2.1.1.2	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
2.1.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.2	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.4	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.2.5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.1.3.1	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000
2.1.4.1	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra															
2.2.1.1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
2.2.2.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
2.2.3.1	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Operatívny cieľ 3.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií															
3.1.1.1	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	50000	15000	15000	15000	15000

Opatrenie / €	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
3.1.2.1	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5000	0	0
3.1.2.2.	50000	5000	5000	5000	5000	30000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	30000
3.1.2.3	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
3.1.3.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.1.3.2	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000	30000
3.1.3.3	30000	30000	30000	30000	30000	30000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.1.4.1	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
3.1.4.2	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500
3.1.4.3	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500	3500
<u>Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín</u>															
3.2.1.1	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000	50000
3.2.1.2	5000	5000	5000	15000	5000	5000	5000	5000	15000	5000	5000	5000	5000	15000	5000
3.2.1.3	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.2.1.4	10000	10000	10000	10000	50000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
3.2.1.5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
3.2.1.6	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000	8000
3.2.1.7	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
<u>Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP</u>															
4.1.1.1	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
4.1.1.2	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000
4.1.1.3	10000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000	15000

Opatrenie / €	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
4.1.2.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.1.3.1	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
4.1.4.1	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.1.5.1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
<i>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu.</i>															
4.2.1.1	100	100	100	100	1000	100	100	100	100	1000	100	100	100	100	1000
4.2.1.2	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
4.2.2.1	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
4.2.2.2	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Spolu v €	1283813	1347678	1352678	1357678	1388578	1407678	1337678	1337678	1307678	1298578	1332678	1297678	1332678	1307678	1323338

Tab. č. 13 Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
<i>Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A)</i>	
1.1.1.1	Údaje o výške náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania na lesných pozemkoch vo vlastníctve neštátnych subjektov vychádzajú zo znaleckých posudkov z platných rozhodnutí orgánov ochrany prírody o priznaní náhrady za zákaz zasahovania do lesných porastov v existujúcich maloplošných chránených územiach (rezerváciách s 5. stupňom ochrany). Realizácia uvedeného opatrenia priamo vyplýva z rozšírenia území bezzásahu (v rámci zóny A).
1.1.1.2	Predpokladané náklady spojené s postupnou zmenou kategórie hospodárskych lesov na kategóriu lesy osobitného určenia
<i>Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóna B1, B2)</i>	

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
1.2.1.1	Jemné spôsoby obhospodarovania lesa (výchova, účelový jednotlivý výber) ktoré je zamerané na postupnú úpravu drevinového zloženia (zastúpenie stanovištne vhodných drevín, 20 % pionierskych drevín v porastoch) a vytvorenie diferencovanej štruktúry porastov (horizontálne a vertikálne) blízkej prirodzeným/ prírodným lesom. V rámci tohto opatrenia je navrhnuté aj ponechávanie stromov na dožitie. Toto opatrenie je navrhované v podzónach B1 a B2 na výmere 5 277 ha. Pri odhadovanej výške nákladov pestovnej činnosti na m ³ vyťaženého dreva vo výške 10 € a predpokladanej výške ťažby 25 000 m ³ drevnej hmoty je predpokladaná výška nákladov na opatrenie 250 000 €. V rokoch 2026-2027 je výška nákladov na opatrenie 300 000 €. Zvýšenie je spôsobené predpokladanými vyššími nákladmi z dôvodu identifikácie ďalších prác na holinách po predchádzajúcom obhospodarovaní.
1.2.1.2	Predpokladané náklady spojené s mapovaním a monitoringom biotopov za účelom mapovania stojacich a dutinových stromov a ich zaznamenávanie v databáze
1.2.1.3	Suma predstavuje predpokladané náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.2.1.4	Predpokladané náklady spojené s časovým obmedzením vykonávania úmyselnej ťažby v ochranných lesoch
Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírode blízkeho lesného hospodárstva (zóna C)	
1.3.1.1	Celkové náklady na opatrenie vo výške 250 000 € boli stanovené použitím sadzby podľa podpory Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky pre lesnícke environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov vo výške 42 €/ha.
1.3.1.2	Aktivity zahrnuté v opatreniach 1.3.1.2, 1.3.1.4, 1.3.1.5. – boli v doterajšej dobe podporované prostredníctvom platieb PPA lesnícke a environmentálne a klimatické služby- výškou podpory 42 €/ha. Náš odhad je podporiť cca 2000 ha touto platbou. Výsledná suma bola rozrátaná medzi dané opatrenia.
1.3.1.3	Odhadované náklady vzniknuté s ponechávaním ponechávanie hrubej hmoty v rubných porastoch - môže to byť buď kalamitná hmota stojaca alebo ležiaca) – vývraty, sucháre, alebo živé stromy na dožitie v množstve 10m ³ /ha počas doby platnosti Programu starostlivosti o NP Veľká Fatra.
1.3.1.4	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu	

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
1.4.1.1	Pravidelné mechanizované kosenie lúk a pasienkov – 1- až 2-krát za rok (s následným odstránením biomasy; odvoz vyhrabanej biomasy/sena), prípadne s extenzívnym pasiením po prvej kosbe. Náklady na opatrenie, ktoré by sa mala Správa NP Veľká Fatra realizovať na výmere 15 ha, predstavujú pri predpokladanej výške nákladov 1 650 € na 1 ha celkovo 25 000 € ročne
1.4.1.2	Pravidelná extenzívna pastva lúk a pasienkov ovcami, hovädzím dobytkom, alebo inými hospodárskymi zvieratami, kosenie alebo mulčovanie nedopaskov. Jeho realizácia Správou NP Veľká Fatra sa predpokladá na výmere 2 ha. Pri predpokladanej výške nákladov 2 400 € na 1 ha predstavujú celkové náklady na realizáciu opatrenia predstavujú 5 000 € ročne.
1.4.1.3	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.1.4	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.1.5	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.2.1	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.2.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s odstraňovaním invázných nepôvodných rastlín, ktoré zahrňujú mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.2.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s odstraňovaním invázných nepôvodných rastlín, ktoré zahrňujú mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.2.4	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s odstraňovaním invázných nepôvodných rastlín a ich monitoringom. V sume sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.3.1	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.3.2	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.3.3	Ako cenník prác bol pri výpočtoch pre odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení v rokoch 2023 - 2037 použitý Metodický pokyn k vypracovaniu odborných stanovísk k zásahu do biotopu v zmysle § 6 zákona č. 543/2002 Z. z.
1.4.4.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
1.4.4.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.4.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.5.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním, monitoringom a implementáciou manažmentových opatrení. ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
1.4.5.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním, monitoringom a implementáciou manažmentových opatrení. ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku na celej dĺžke	
1.5.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov.
1.5.1.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov.
1.5.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s monitoringom a realizáciou manažmentových opatrení na častiach biotopov, najmä výrub drevín. V odhadovanej sume sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie
1.5.2.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s monitoringom a realizáciou terénnych opatrení na obnovu lokalít na zachytávanie vody v krajine. V odhadovanej sume sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie, či nákup služieb.
Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v NP, ako aj jeho ochrannom pásme	
2.1.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.1.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním, monitoringom a realizáciou opatrení na zabezpečenie ochrany abiotických zložiek prírody, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním, monitoringom a realizáciou opatrení na zabezpečenie ochrany abiotických zložiek prírody, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.2.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.2.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.2.4	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
2.1.2.5	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.3.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.1.4.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra	
2.2.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
2.2.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady pri účasti na odborných a vedeckých konferenciách, seminároch, workshopoch, publikovanie výsledkov práce v odborných a vedeckých článkoch, zborníkoch, časopisoch a podobne.
2.2.3.1	Suma predstavuje odhadované náklady pri účasti na odborných a vedeckých konferenciách, seminároch, workshopoch, publikovanie výsledkov práce v odborných a vedeckých článkoch, zborníkoch, časopisoch a podobne.
Operatívny cieľ 3.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií	
3.1.1.1	Pre efektívne a udržateľné fungovanie cestovného ruchu v území je v rámci opatrenia navrhnuté otvorenie a funkčná celoročná prevádzka návštevníckych centier
3.1.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady na Spracovanie stratégie rozvoja ekoturizmu NP, výber a prípravu trás a lokalít na spoznávanie najcennejších častí NP Veľká Fatra s odborným sprievodom. Vypracovaná stratégia sa bude cyklicky aktualizovať. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov.
3.1.2.2.	Suma predstavuje odhadované náklady spojené so sledovaním zaťaženia turistických trás, cyklotrás, operatívne opatrenia na prerozdelenie turistov do rôznych častí NP, napr. propagovaním alebo vytváraním cieľových produktov a destinácií, výber vstupného do vybraných častí NP. V odhadovaných nákladoch je zahrnuté najmä inštalovanie a údržba turistických sčítačov, mzdy zamestnancov a náklady spojené s implementáciou prípadných opatrení.
3.1.2.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené so spoluprácou s externými subjektami, najmä organizovanie spoločných aktivít a podujatí.
3.1.3.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prevzatím do správy turistickej infraštruktúry a starostlivosťou o ňu.
3.1.3.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s vybudovaním potrebných zariadení turistickej infraštruktúry, ako sú napríklad toalety, altánky, informačné tabule, informačné a náučné lokality lavičky, prípadne útulne a iné

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
3.1.3.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s vybudovaním náučných a informačný lokalít, náučných chodníkov.
3.1.4.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s vytvorením a aktualizáciou integrovanej marketingovej komunikácie ekoturizmu.
3.1.4.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou podkladov pre šírenie informácií cez FB, web stránku, propagácia aktivít a výsledkov práce NP. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov.
3.1.4.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou marketingových produktov na podporu ekoturizmu (napr. reklamy, filmy, propagačné materiály na produkty a služby). V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup služieb.
<u>Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín</u>	
3.2.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou prednášok, exkurzií a akcií pre rôzne záujmové skupiny, prípravu programov pre školy. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup pomôcok a služieb.
3.2.1.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou propagačných materiálov a predmetov o NP a jeho hodnotách, predmetoch ochrany. Dané podklady a materiály budú cyklicky aktualizované a vydávané vo väčšom rozsahu. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup pomôcok a služieb.
3.2.1.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou informačných tabúl a iných foriem sprístupňovania informácií o hodnotách územia umiestnených v teréne, ich údržba. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a služieb pre vytvorenie a umiestnenie informačných prvkov do územia.
3.2.1.4	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s tvorbou náučných chodníkov a ich údržba, tvorba informačných miest, lokalít a podobne. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a služieb pre vytvorenie a umiestnenie informačných prvkov do územia, údržba chodníkov.
3.2.1.5	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou publikácií (časopis, brožúry, knihy a podobne). V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup služieb.
3.2.1.6	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s prípravou podkladov pre šírenie informácií cez FB, web stránku, propagácia aktivít a výsledkov práce NP. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup služieb.
3.2.1.7	Suma predstavuje odhadované náklady spojené so spoluprácou s médiami. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup služieb.
<u>Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP</u>	
4.1.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s umiestňovaním nových stavieb v území NP, ako je monitoring a mapovanie územia, vzdávanie stanovísk a iné. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov .

Objasnenie výpočtu a odhadu finančných nákladov jednotlivých opatrení	
4.1.1.2	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s tvorbou územnoplánovacej dokumentácie. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov .
4.1.1.3	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s budovaním prvkov a ponuky mäkkého turizmu.
4.1.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady na mzdy zamestnancov spojené s vydávaním stanovísk.
4.1.3.1	Suma predstavuje odhadované náklady na mzdy zamestnancov a vzdelávanie verejnosti v oblasti podpory hospodárenia v rámci súkromných pozemkov s ornou pôdou a trvalými trávnyimi porastami využívanými na kosenie a sušenie sena a pasenie hospodárskych zvierat
4.1.4.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním starých ovocných stromov, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
4.1.5.1	Suma predstavuje odhadované náklady spojené s mapovaním a monitoringom existujúcich kameňolomov, ktoré zahrňujú najmä mzdy zamestnancov a prípadné technologické vybavenie.
<u>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu</u>	
4.2.1.1	Suma predstavuje odhadované náklady na kontrolu zamestnancami a údržbu chodníka na Blatnický hrad a informačných tabúl v okolí.
4.2.1.2	Suma predstavuje odhadované náklady na areálu hradu v nasledovnom rozsahu: kosenie okolo turistického/náučného chodníka, kosenie nádvoria, odstraňovanie náletových drevín a pňových výmladkov. V odhadovaných nákladoch sú zahrnuté najmä mzdy zamestnancov a nákup služieb.
4.2.2.1	Suma predstavuje odhadované náklady na mzdu zamestnancov pri odbornom dozore pracovníka Správy NP Veľká Fatra.
4.2.2.2	Suma predstavuje odhadované náklady na mzdu zamestnancov pri odbornom dozore pracovníka Správy NP Veľká Fatra.

4.2. Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti

Plnenie aktivít by malo byť kontrolované na úrovni Správy NP Veľká Fatra podľa termínov v harmonograme navrhovaných opatrení (kapitola 3.3.) naplnením výstupu aktivity podľa stanoveného indikátora. Termíny odpočtu budú nastavené logicky v termínoch, kedy je možné kontrolovať výstupy. V tabuľke je vyznačené predpokladané trvanie aktivity znakom x pre príslušný rok, ak je políčko tabuľky červene vyfarbené, je v danom roku pri aktivite predpokladaný kontrolovateľný výstup.

Tab. č. 14 Harmonogram realizácie navrhnutých opatrení s vyznačenými termínmi ich odpočtu

Opatrenie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	
Operatívny cieľ 1.1: Zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A)																															
1.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.1.1.2	X									X										X											
Operatívny cieľ 1.2: Obnova prirodzených lesných ekosystémov (podzóna B1, B2)																															
1.2.1.1		X				X										X											X				
1.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.2.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 1.3: Zlepšenie stavu/odolnosti lesných ekosystémov postupmi prírody blízkeho lesného hospodárstva (zóna C)																															
1.3.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.3.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.3.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.3.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 1.4: Zachovanie nelesných druhov a biotopov s extenzívnym využitím na nezmenšujúcej sa výmere a kvalite, zabezpečenie ich priaznivého stavu																															
1.4.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.4.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.4.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Opatrenie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
1.4.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.2.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.3.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.3.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.4.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.4.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.4.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.5.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4.5.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
<i>Operatívny cieľ 1.5: Zachovanie nezmeneného charakteru a kontinuity mokradí a vodných tokov bez úprav toku po celej dĺžke</i>																														
1.5.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opatrenie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	
Operatívny cieľ 2.1: Zlepšenie poznania chránených a osobitne významných častí prírody a krajiny v NP, ako aj jeho ochrannom pásme																															
2.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.2.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.2.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.1.4.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 2.2: Podpora systematickej vedy a výskumu v NP Veľká Fatra																															
2.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.2.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.2.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 3.1: Formovanie kvalitného zázemia založeného na spolupráci a uplatňovanie manažmentu udržateľného cestovného ruchu pre spravovanie NP Veľká Fatra a vytváranie ponuky produktov v prírodnom cestovnom ruchu založenej na spoznávaní prírody a kultúrnych tradícií																															
3.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.2.1	X							X										X										X			
3.1.2.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.2.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Opatrenie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	
3.1.3.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.3.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.3.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.4.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.4.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.1.4.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 3.2: Realizácia environmentálnej výchovy a vzdelávania rôznych cieľových skupín																															
3.2.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3.2.1.7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Operatívny cieľ 4.1: Zamedzenie urbanizovania územia NP, zachovanie špecifického a charakteristického krajinného rázu poľnohospodárskych častí územia vrátane OP NP																															
4.1.1.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4.1.1.2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4.1.1.3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4.1.2.1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Opatrenie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
4.1.3.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.4.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.5.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Operatívny cieľ 4.2: Zachovanie prírodovedných hodnôt, poloprírodného charakteru lokality a zároveň existujúceho stavu kultúrno-historického a rekreačného využívania kultúrnej pamiatky v areáli Blatnického hradu</i>																														
4.2.1.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.2.1.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.2.2.1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.2.2.2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré obstaráva program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na úpravy programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Program starostlivosti s navrhnutými úpravami nadobudne platnosť po prerokovaní a schválení vládou Slovenskej republiky.

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- BALÁŽ, D., MARHOLD, K., URBAN, P., (EDS.) 2001: Červený zoznam rastlín a živočíchov Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>.
- BALÁŽ, I., AMBROS, M., TULIS, F., VESELOVSKÝ, T., KLIMANT, P., AUGUSTINIČOVÁ, G. 2013. . HLODAVCE A HMYZOŽRAVCE SLOVENSKA. UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE. 328 s.
- BERNÁTOVÁ, D., KLIMENT, J., OBUCH, J., TOPERCER, J. ML., UHLÍŘOVÁ, J., 1995: Regionálny zoznam vzácných a ohrozených taxónov vyšších rastlín Veľkej Fatry, p. 37 – 48. In: Topercer, J. ml (ed.), Diverzita rastlinstva Slovenska, SBS pri SAV, Nitra.
- BOBÁKOVÁ, L. 2002. Zimoviská netopierov Veľkej Fatry. In: Vespertilio 6. 303-308.
- CELÚCH, M., KAŇÚCH, P., 2005: Návrh monitoringu pre druhy netopierov (Chiroptera). Centrum ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 160 s.
- ČEŘOVSKÝ J., FERÁKOVÁ V., HOLUB J., MAGLOCKÝ Š & PROCHÁZKA F.: Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR. 5: Vyššie rastliny, Příroda, 232 s.
- ČAPUTA, A. 1980. Súhrn výsledkov výskumu fauny oblasti Gaderskej doliny a Blatnickej doliny. In: Ochrana prírody; Výskumné práce z ochrany prírody. Příroda Bratislava.
- DANKO, Š. a KARASKA, D. (2002). Výr skalný (*Bubo bubo*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- DEMKO, M., KRIŠTÍN, A., PAČENOVSKÝ, S. 2014. Červený zoznam vtákov Slovenska. SOS/ BirdLife Slovensko. 52 s.
- FUTÁK, J., 1980: Fytogeografické členenie. In: Mazúr, E. et al., Atlas SSR, SAV a SUGK, Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.
- GÚGH, J., TRNKA, A., KARASKA, D., RIDZOŇ, J. 2015. Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica. 105 s. (http://www.sopsr.sk/dokumenty/KnihaA4_Zasady-ochrany-cela.pdf).
- KALIVODA, H. 2007. Vyhodnotenie výskumu motýľov na území NP Veľká Fatra v roku 2007. Dostupné na internete <https://intranet.sopsr.sk/kims/>.
- KLINGA, P., MIKOLÁŠ, M., ŽELEV, P., HÖGLUND, J., PAULE, J. 2015. Genetic differentiation of capercaillie in the Carpathian Mountains: the importance of post glacial expansion and habitat connectivity. Biological Journal of the Linnean society. 873-889.
- KLIMENT, J., 1999: Komentovaný prehľad vyšších rastlín flóry Slovenska uvádzaných v literatúre ako endemické taxóny. Bull. Slov. bot. spol., Bratislava, 21, Suppl. 4, p. 1-434.

KLIMENT, J., 2008, Príroda Veľkej Fatry Lišaníky, machorasty, cievnaté rastliny, Vydavateľstvo Univerzity Komenského Bratislava, 2008., 400 s.

KRIŠTOFÍK, J. a DANKO, Š. (eds). 2012. Cicavce Slovenska. Rozšírenie, bionómia a ochrana. Veda, SAV. 712 s.

KUBALA, J., SMOLKO, P., ZIMMERMANN, F., RIGG, R., TÁM, B., ILKO, T., FORESTI, D., BREITENMOSER-WÜRSTEN, C., KROPIL, R. a BREITENMOSER, U. 2017. ROBUST MONITORING OF THE EURASIAN LYNX LYNX LYNX IN THE SLOVAK CARPATHIANS REVEALS LOWER NUMBERS THAN OFFICIALLY REPORTED. ORYX: 1-9. DOI:10.1017/S003060531700076X.

KUPCOVÁ, A. a BOHAČÍK, L. 1980. Avifauna Gaderskej doliny a Blatnickej doliny CHKO Veľká Fatra. In: Ochrana prírody; Výskumné práce z ochrany prírody. Príroda Bratislava.

MARHOLD, K., HINDÁK, F., (EDS.) 1998: Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, 2008, 688 s.

MIKLÓS, LÁSZLÓ, ED., 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002. 342 s.

POLÁK, P., SAXA, A., (EDS.) 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. prírody a krajiny v znení neskorších predpisov prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002, 344 s.

POLÁK, P. a SAXA, A., (eds.), 2005. Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

RÖSNER, S., BRANDL, R., SEGELBACHER, G., LORENC, T., MÜLLER, J. 2014. Noninvasive genetic sampling allowsestimation of capercaillie numbers and population structure in the Bohemian forest. Springer Verlag Berlin Heidelberg. 92 s.

STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (EDS.) 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – ŠOP SR, Banská Bystrica, 225 s.

VALENČÍK, M. 1980. Chrobáky (Coleoptera) Veľkej Fatry – oblasť Gaderskej a Blatnickej doliny. In: Ochrana prírody; Výskumné práce z ochrany prírody. Príroda Bratislava. 91-142 s.

VESTENICKÝ, K. a ČUBOŇOVÁ, K. (eds). 1983. Prehľad odborných výsledkov XVIII. tábora ochrancov prírody 1982. Okresný národný výbor – odbor kultúry Martin.

VESTENICKÝ, K., VOLOŠČUK, I., A KOLEKTÍV., 1986 : Veľká Fatra chránená krajinná oblasť. Vydavateľstvo: Príroda, Bratislava, 1986. 378 s.

VICENÍKOVÁ, A., POLÁK, P., (EDS.), 2003: Európsky významné biotopy na Slovensku, ŠOP SR, Banská Bystrica , 151 s.

Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 [online]. Dostupné na internete: <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>.

Pútnické miesta[online]. Dostupné na internete: <http://www.putnickemiesta.sk/>.

Minerálne pramene Slovenskej republiky [online]. Dostupné na <http://www.sazp.sk/slovak/struktura/ceev/DPZ/pramene/pramene.html#mapa>.

Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 [online]. Dostupné na internete: <http://mapserver.geology.sk/pu/>.

Pamiatkový úrad SR, Register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, 2015 [online]. Dostupný na internete <https://www.pamiatky.sk/sk/page/evidencia-narodnych-kulturnych-pamiatok-na-slovensku>.

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny [online]. Dostupný na internete: <http://uzemia.enviroportal.sk/>.

Legislatíva

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 194/2010. Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Veľká Fatra

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č.7/2014 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsobe výpočtu finančnej náhrady a spôsobe určenia výšky nájomného a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť pri náhradách za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku

Databázy

ISTB – centrálna databáza ŠOP SR - centrálna databáza taxónov a biotopov

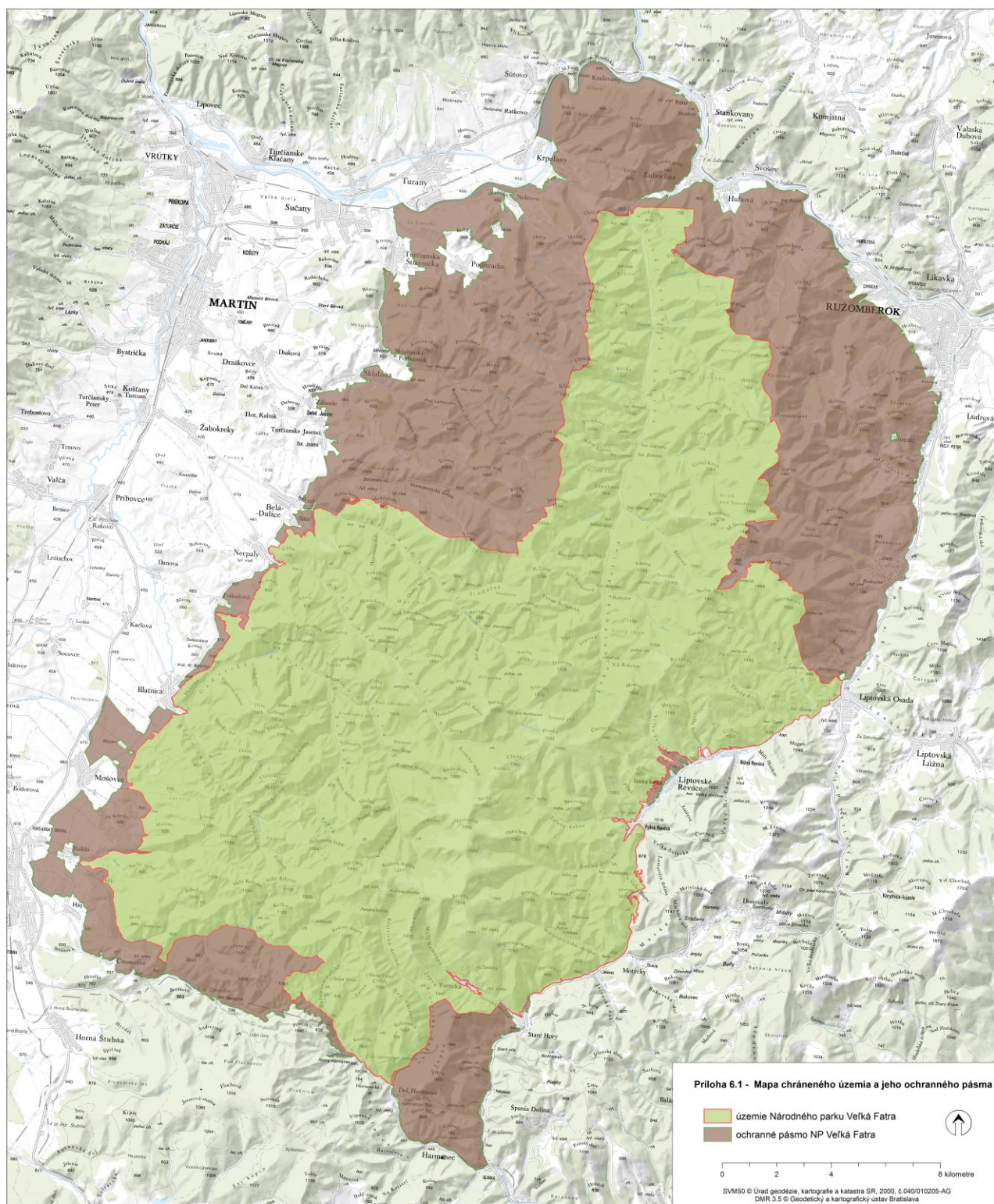
KIMS – centrálna databáza ŠOP SR – centrálna databáza taxónov a biotopov (www.biomonitoring.sk)

Správa, ktorú Slovenská republika predložila v roku 2019 podľa článku 17 smernice o biotopoch (za roky 2013-2018): <https://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/art17/envxrnnda/>

6. PRÍLOHY

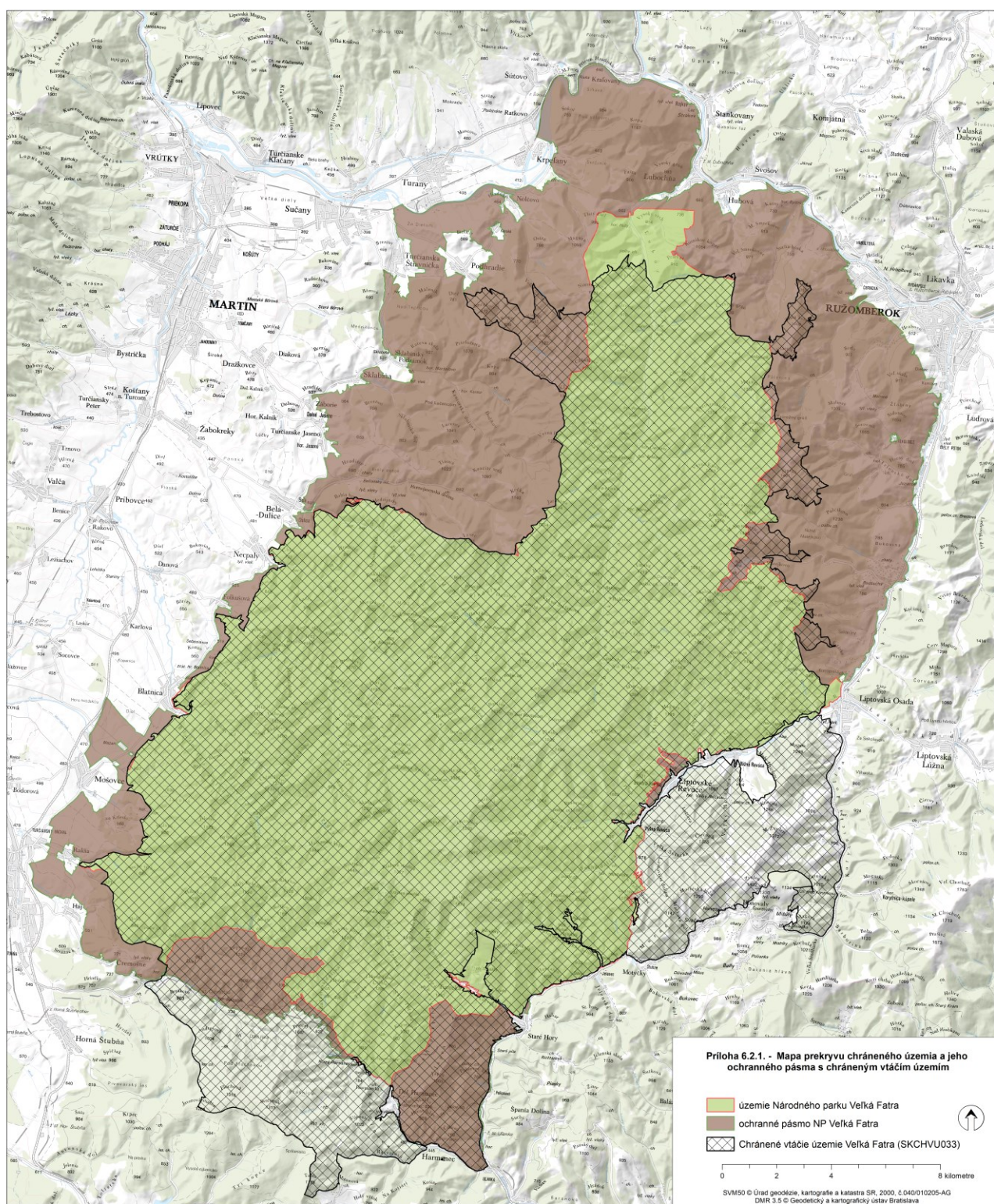
6.1. Mapa chráneného územia a jeho ochranného pásma

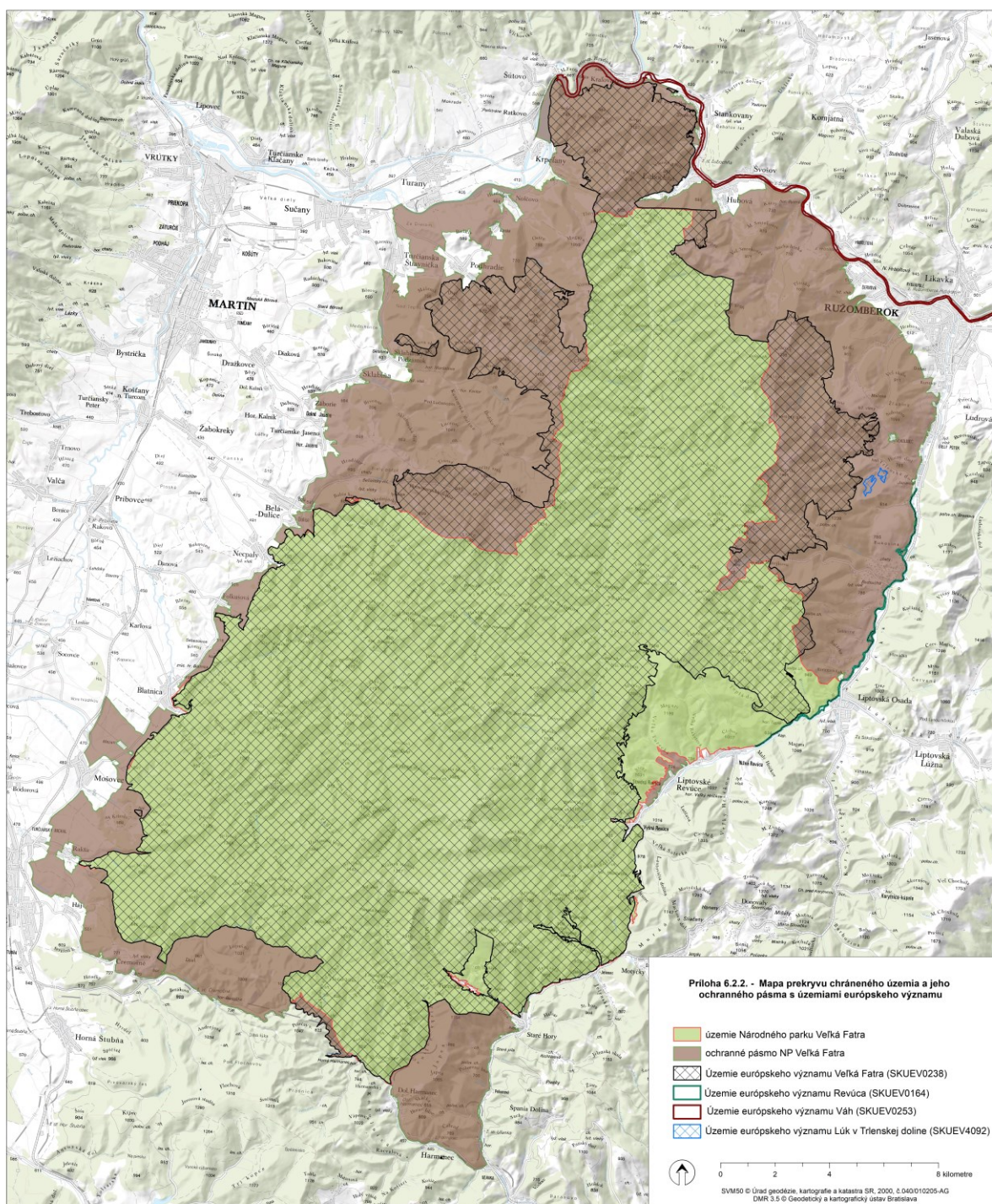
6.2. Mapy prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiaми

6.2.1. Mapa prekryvu chráneného územia a jeho ochranného pásma s chráneným vtáčím územím

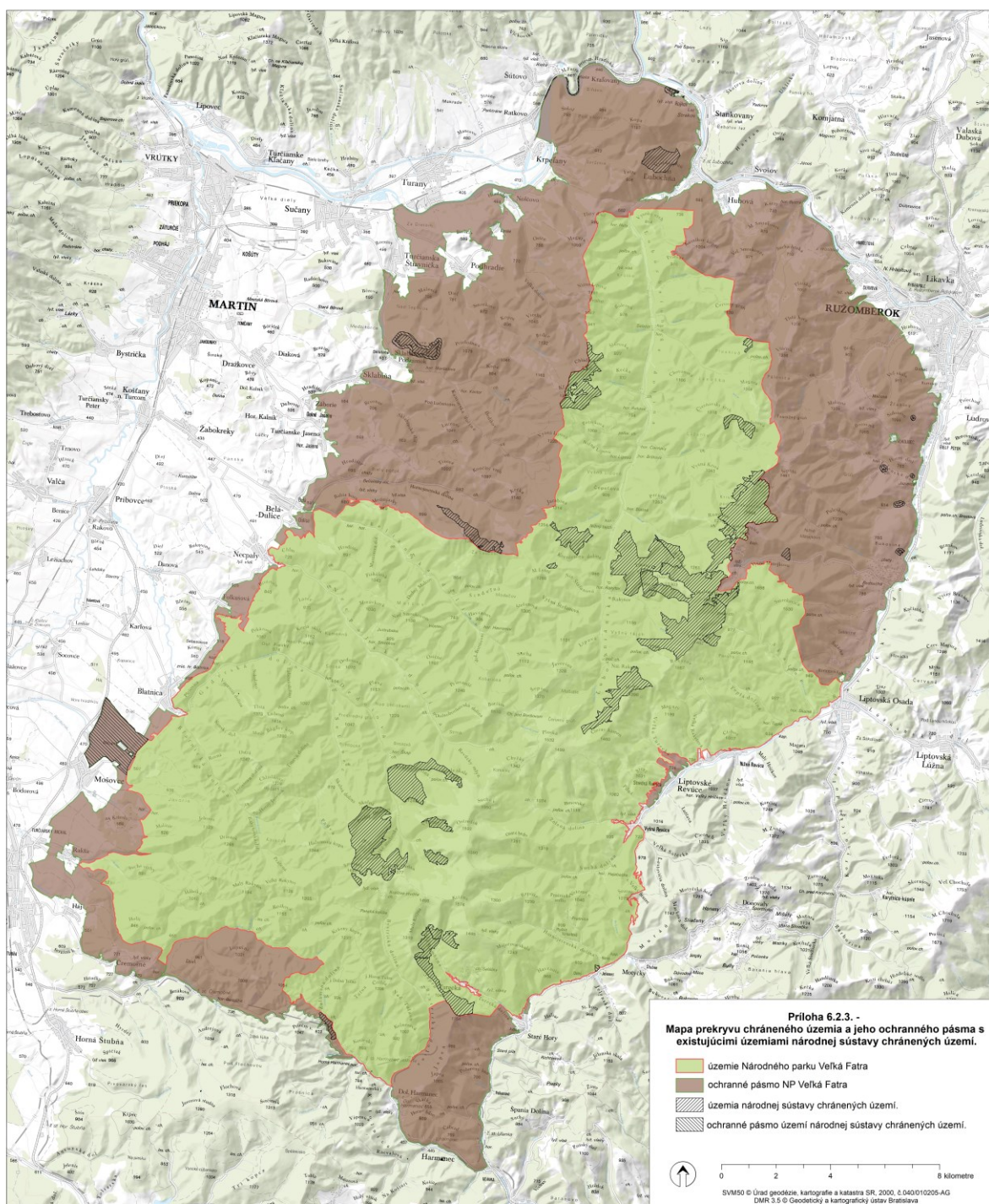

6.2.2. Mapa prekryvu chráneného územia a jeho ochranného pásma s územiaми európskeho významu

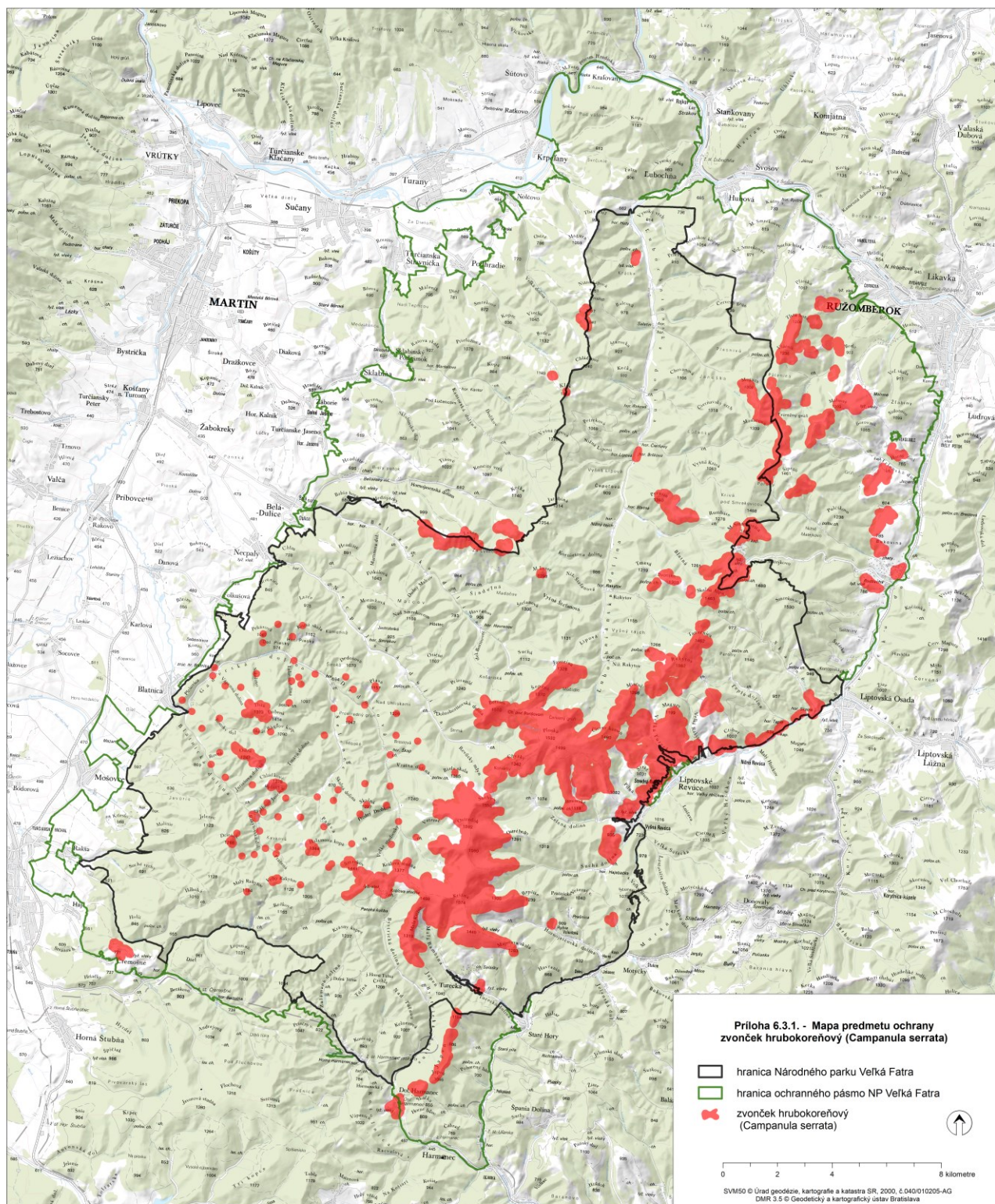
6.2.3. Mapa prekryvu chráneného územia a jeho ochranného pásma s existujúcimi územiaми národnej sústavy chránených území

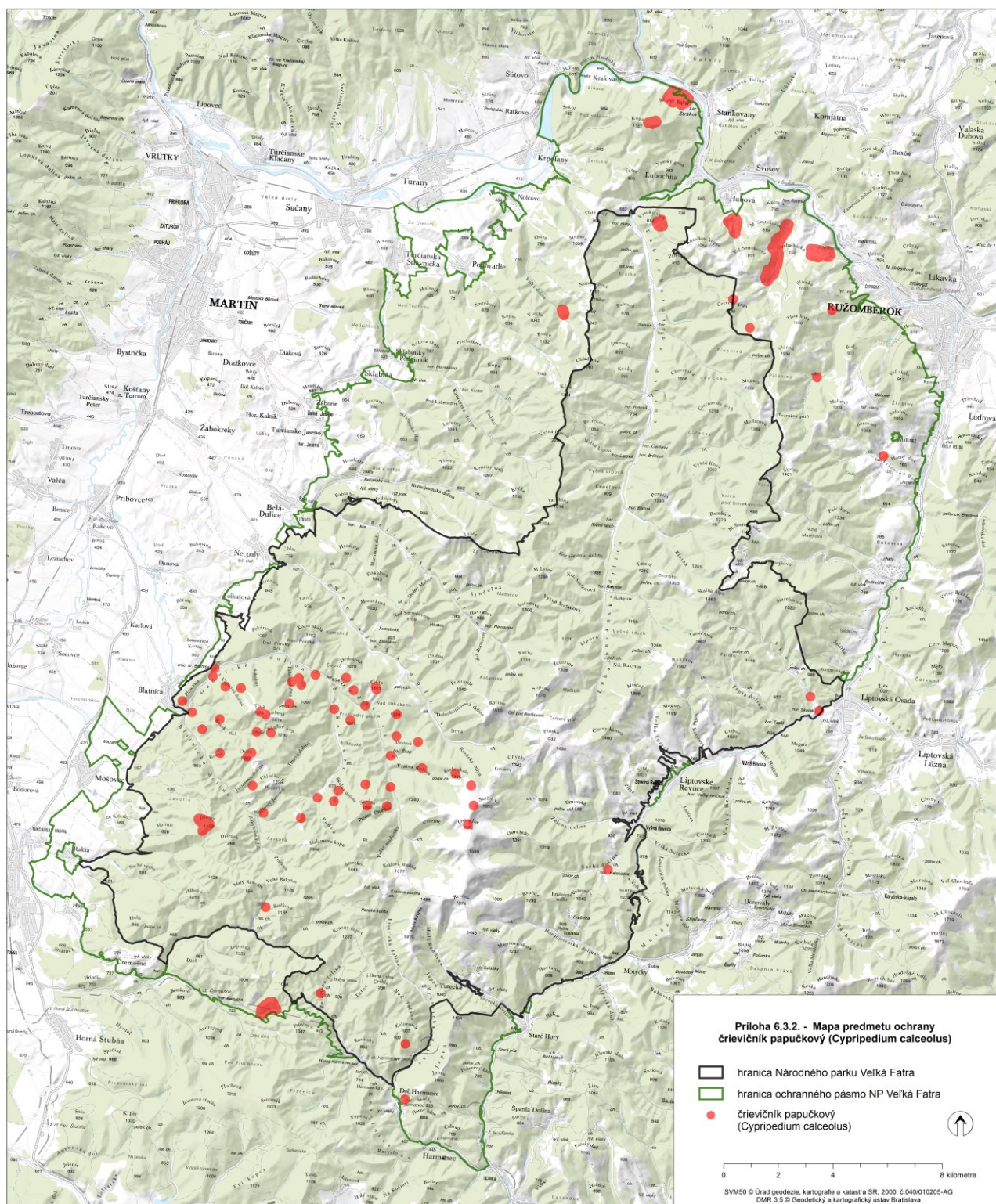
6.3. Mapy predmetov ochrany

6.3.1. Mapa predmetu ochrany – * zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*)

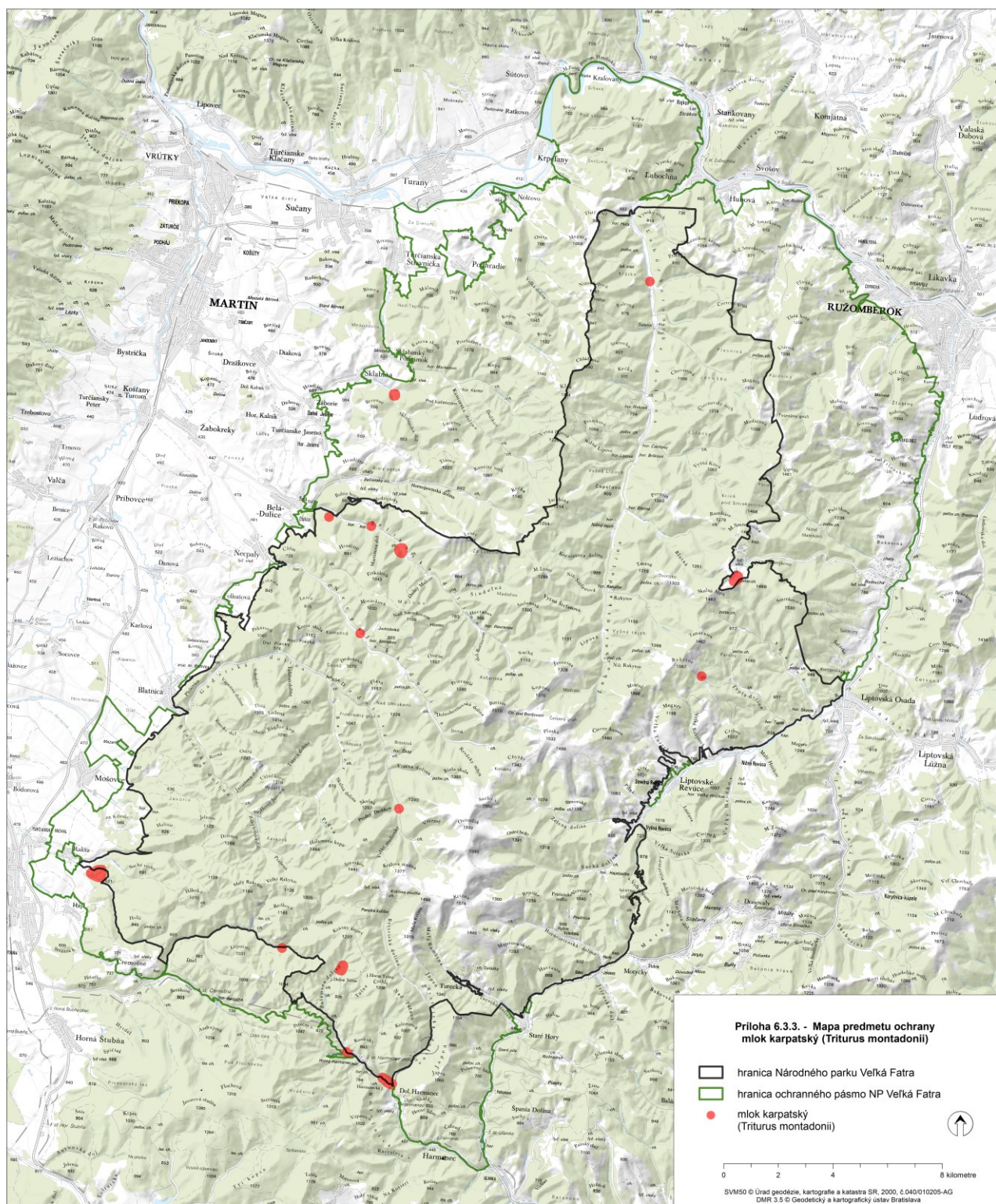

6.3.2. Mapa predmetu ochrany – črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)

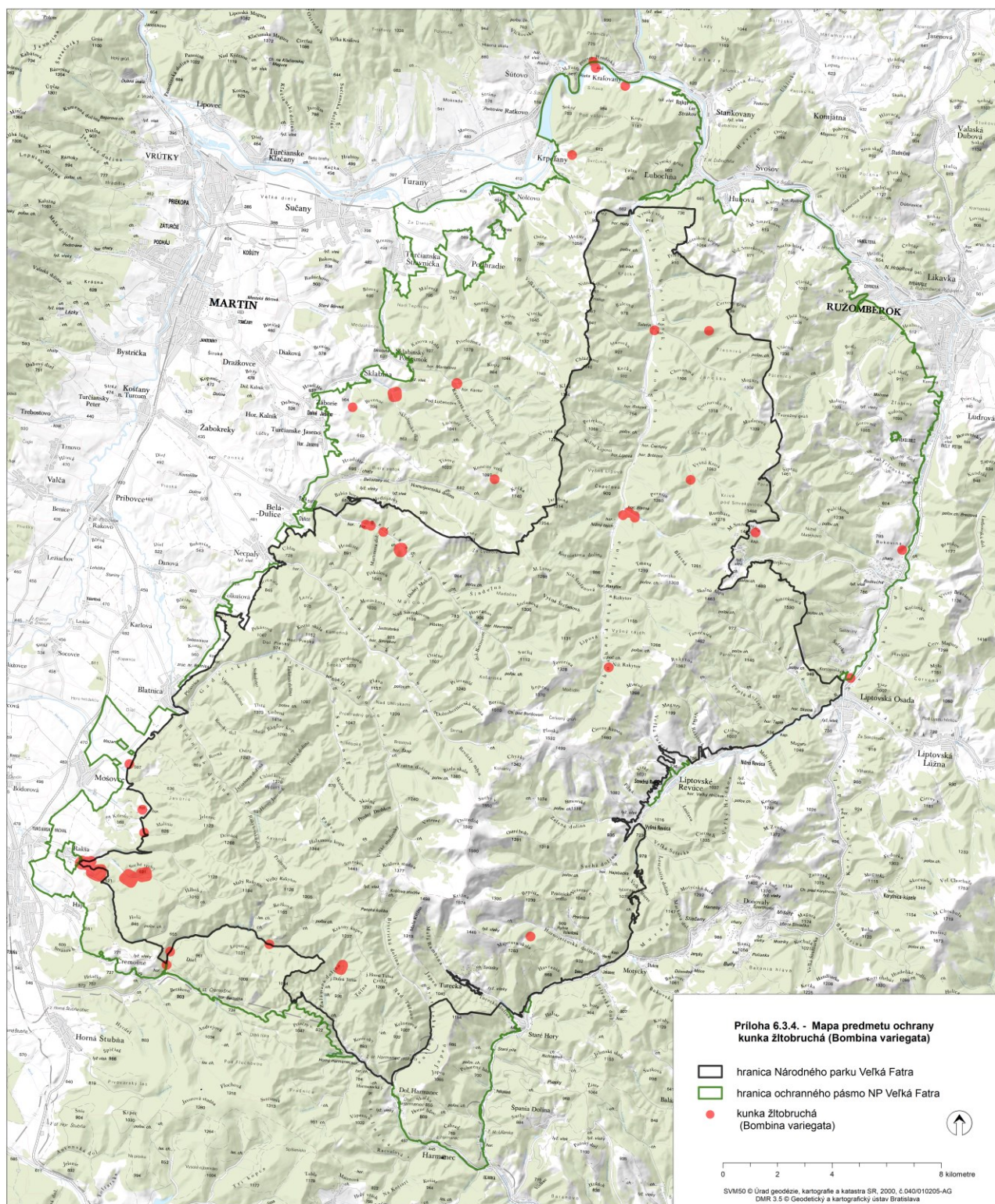

6.3.3. Mapa predmetu ochrany – mlok karpatský (*Lissotriton*(=*Triturus*) *montandonii*)

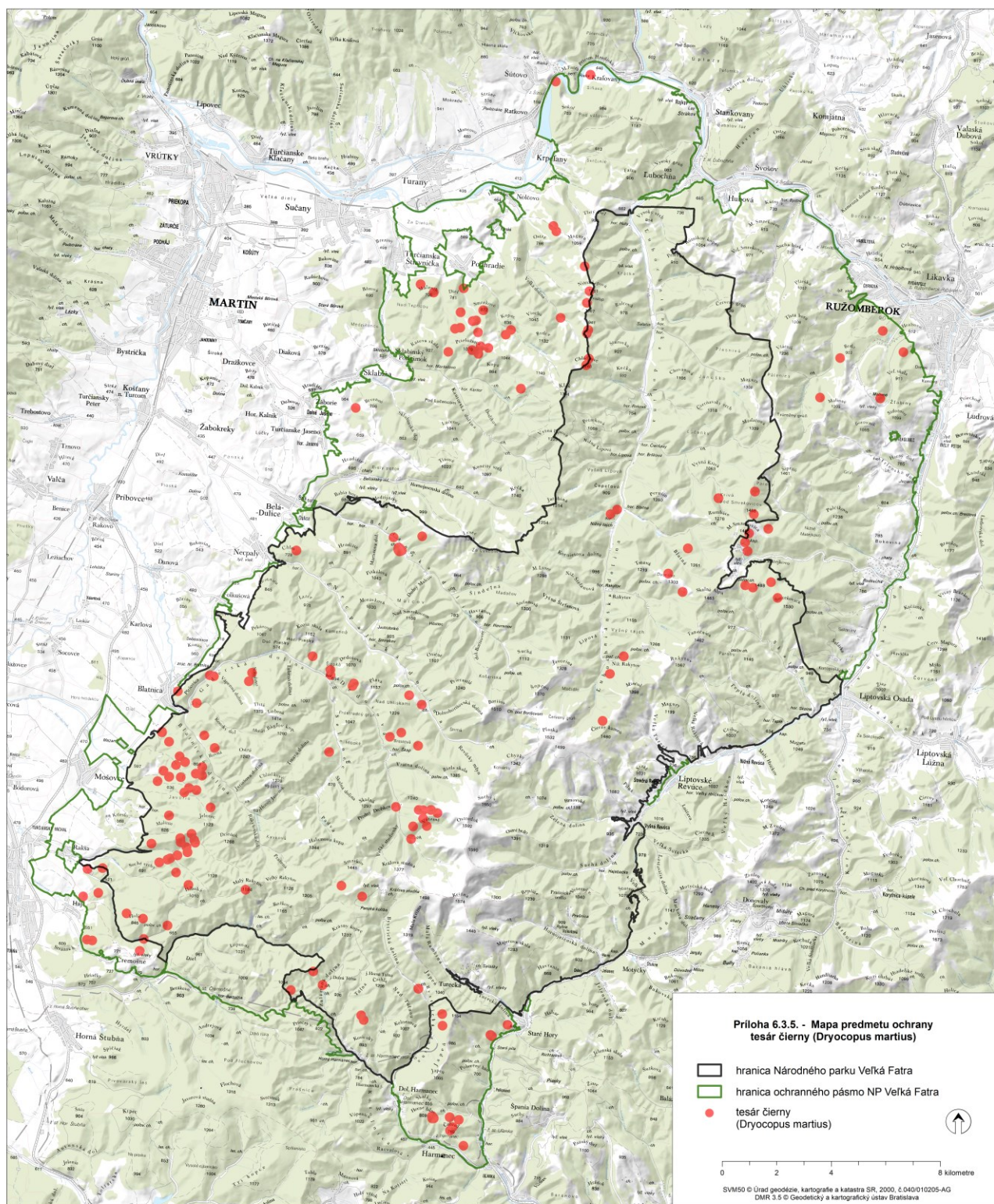

6.3.4. Mapa predmetu ochrany – kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)

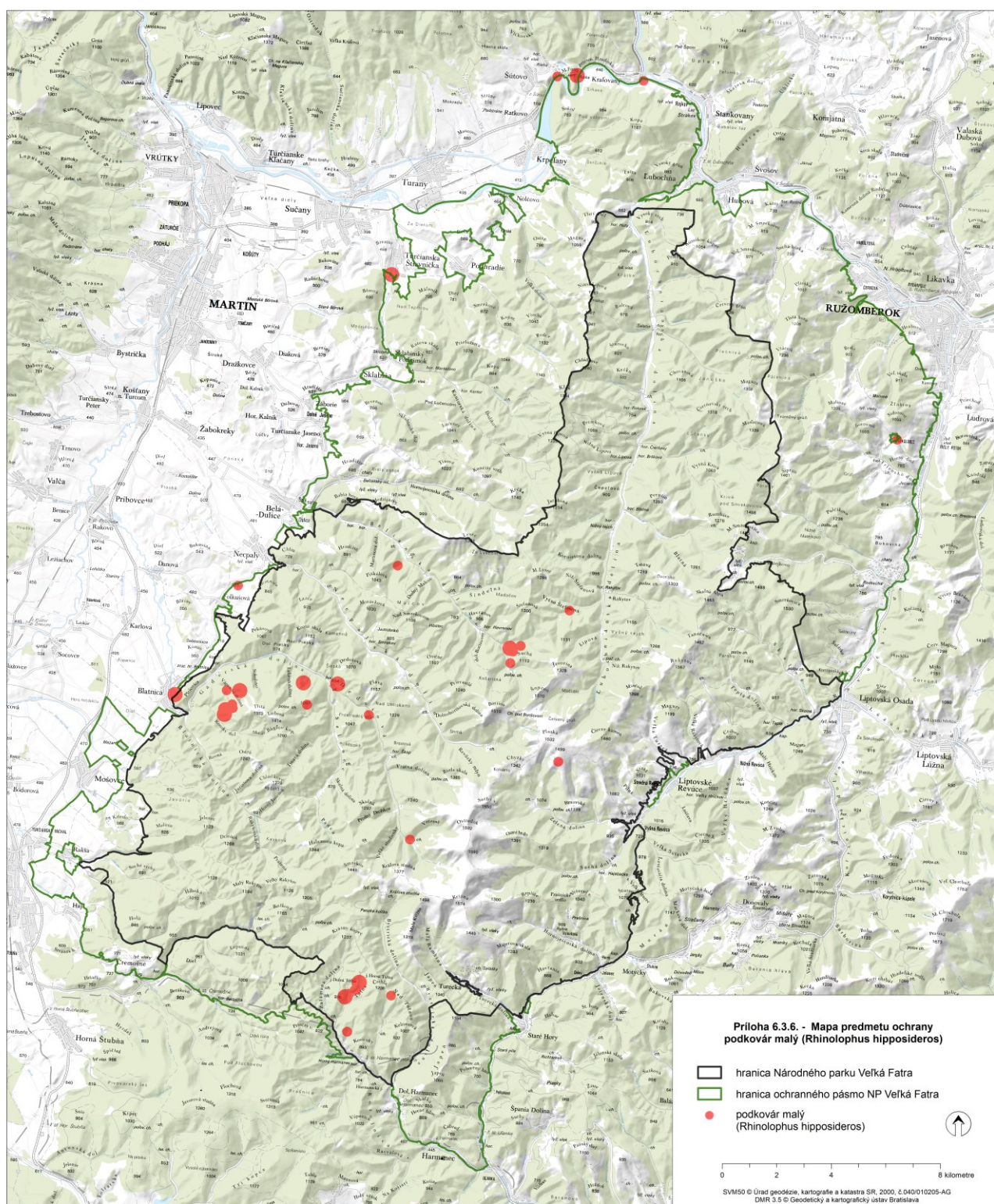

6.3.5. Mapa predmetu ochrany – tesár čierny (*Dryocopus martius*)

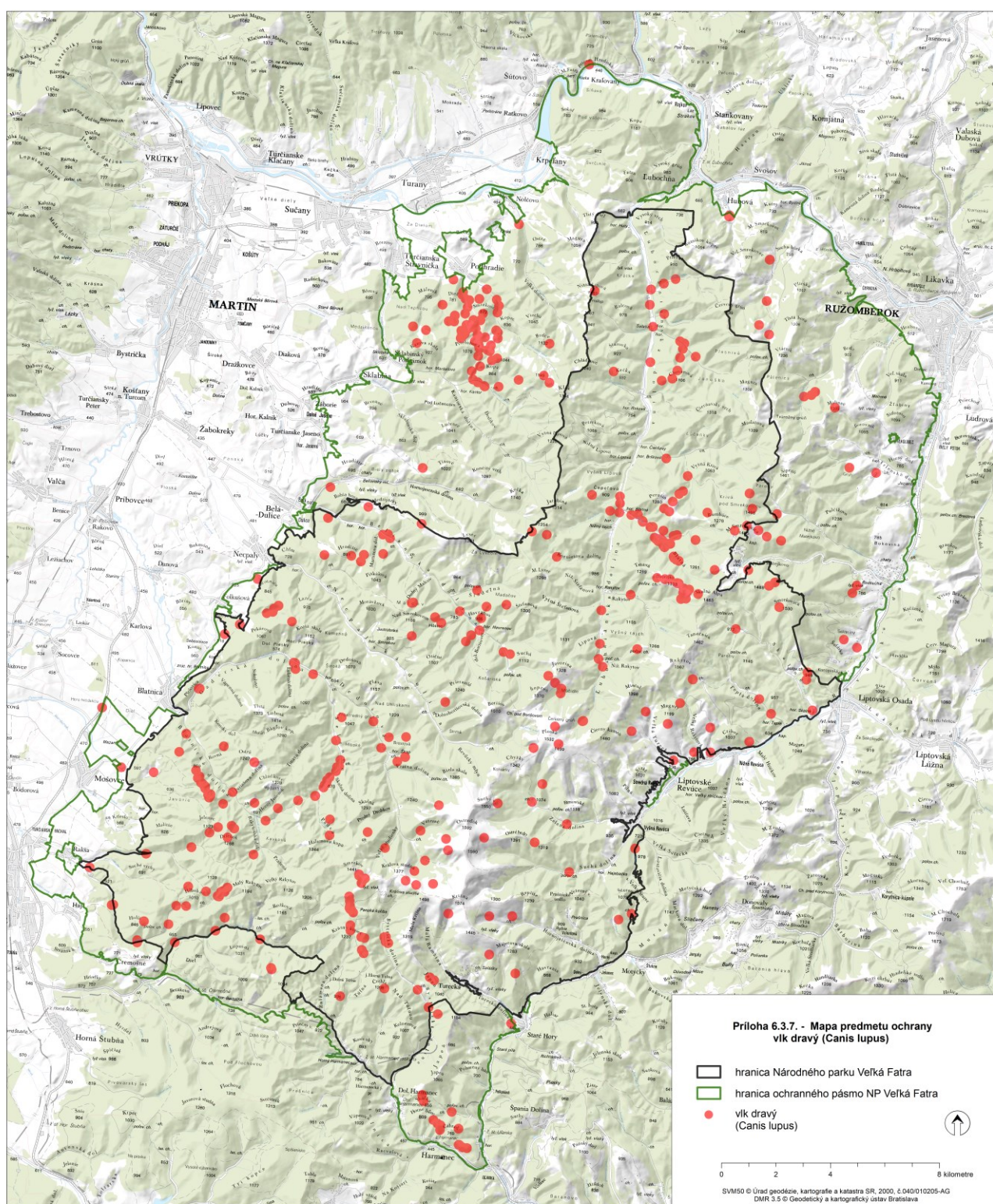

6.3.6. Mapa predmetu ochrany – podkovár malý/podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*)

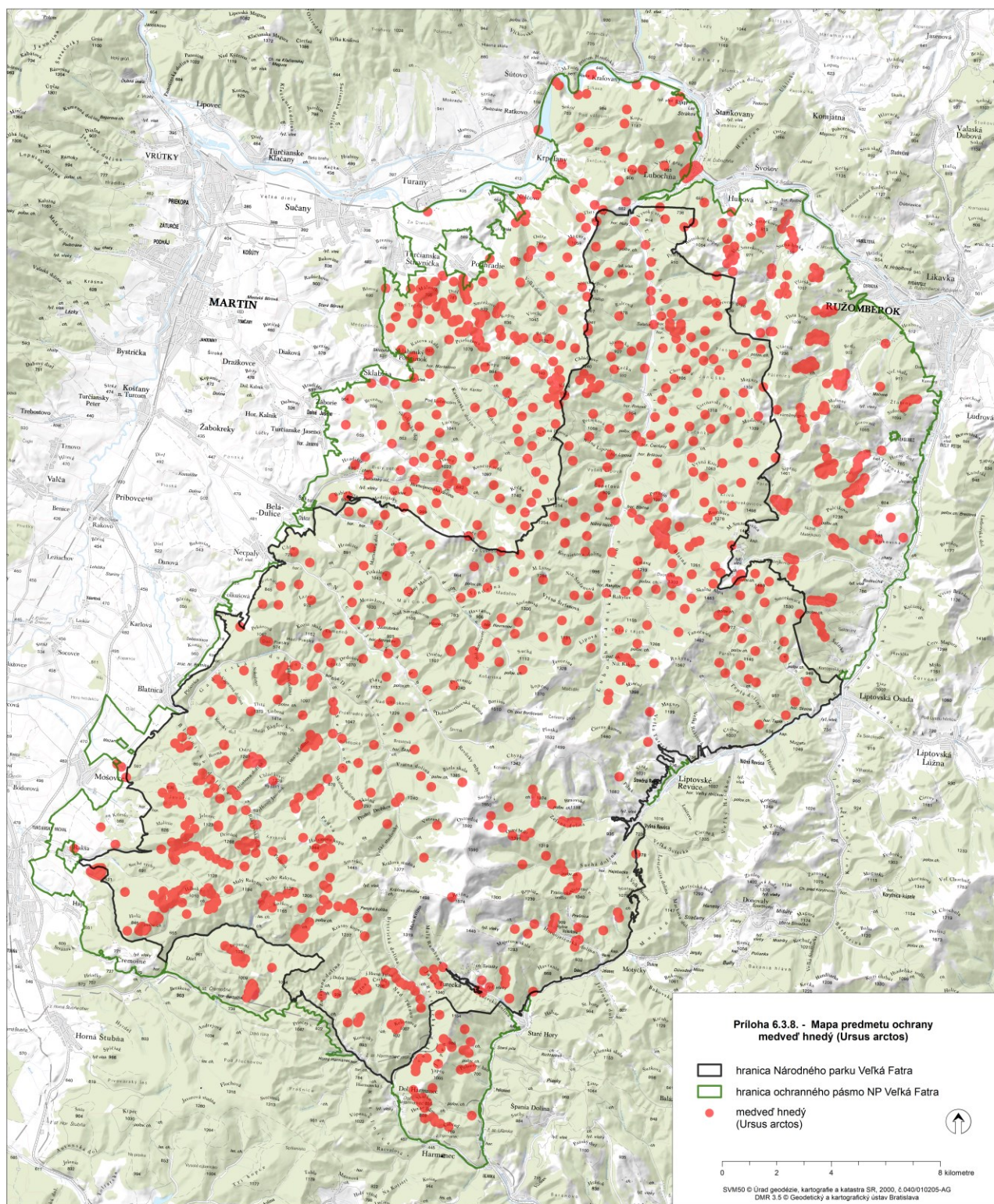

6.3.7. Mapa predmetu ochrany – * vlk dravý (*Canis lupus*)

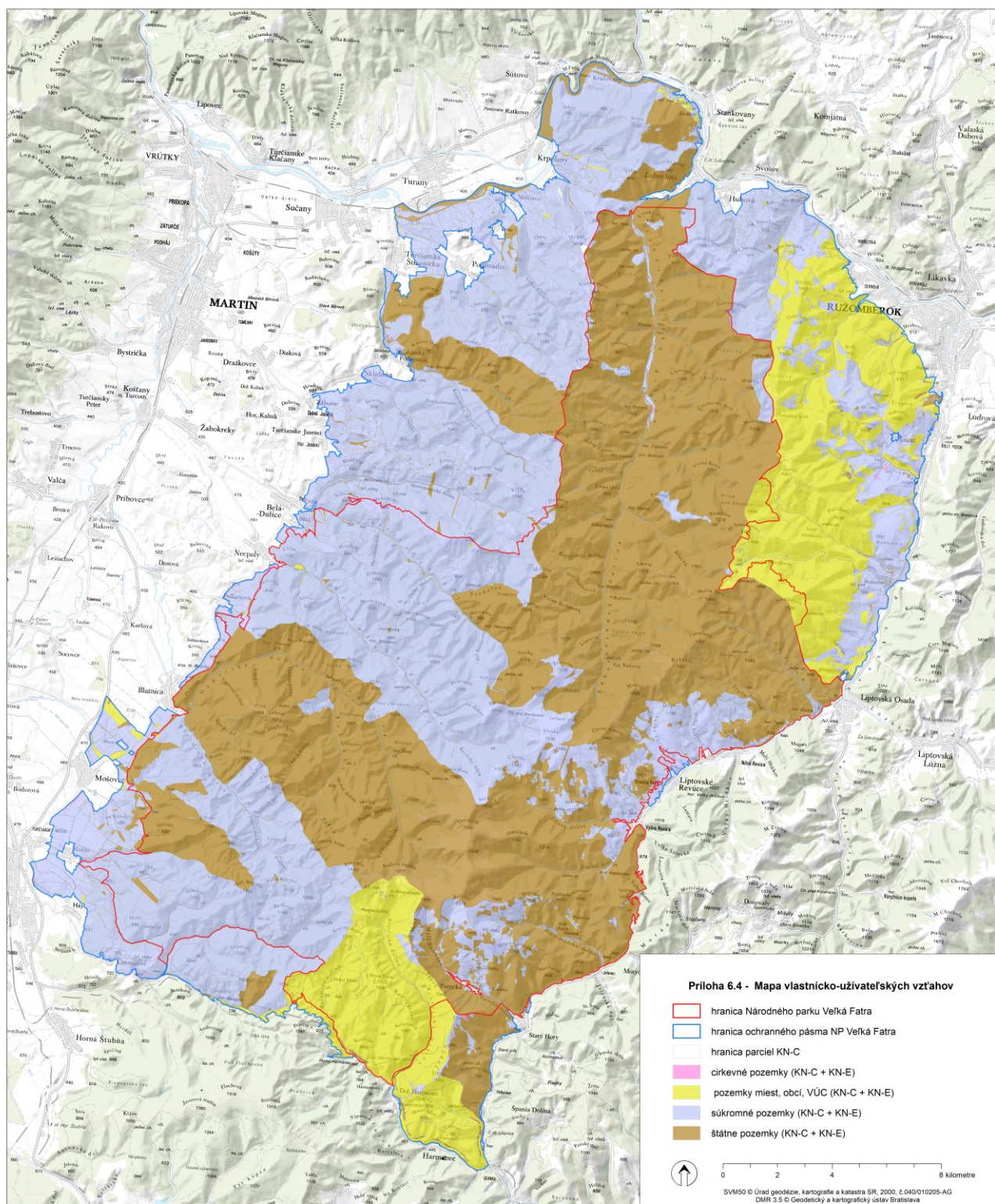

6.3.8. Mapa predmetu ochrany – * medveď hnedý (*Ursus arctos*)

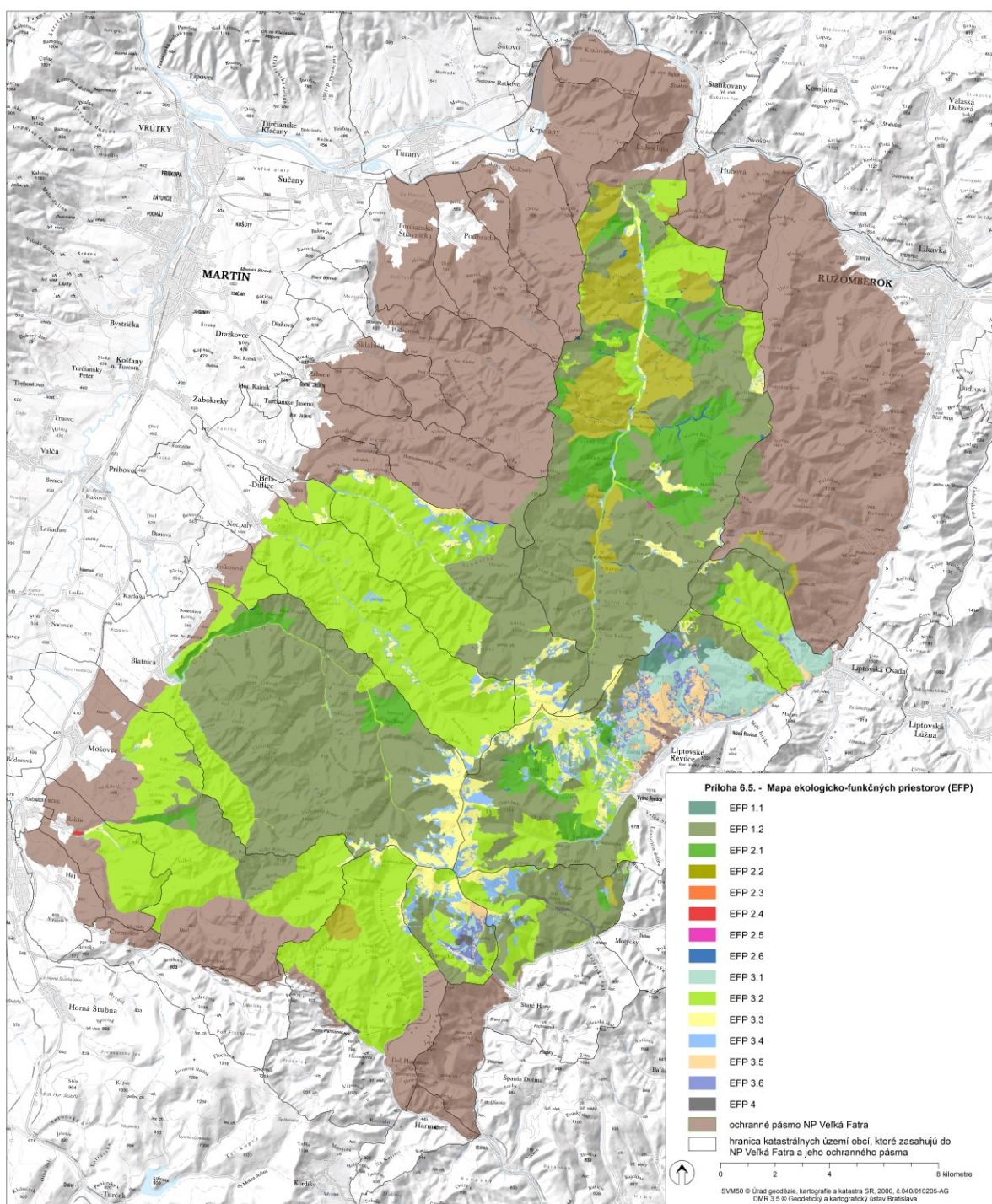

6.4. Mapa vlastnícko-užívateľských vzťahov

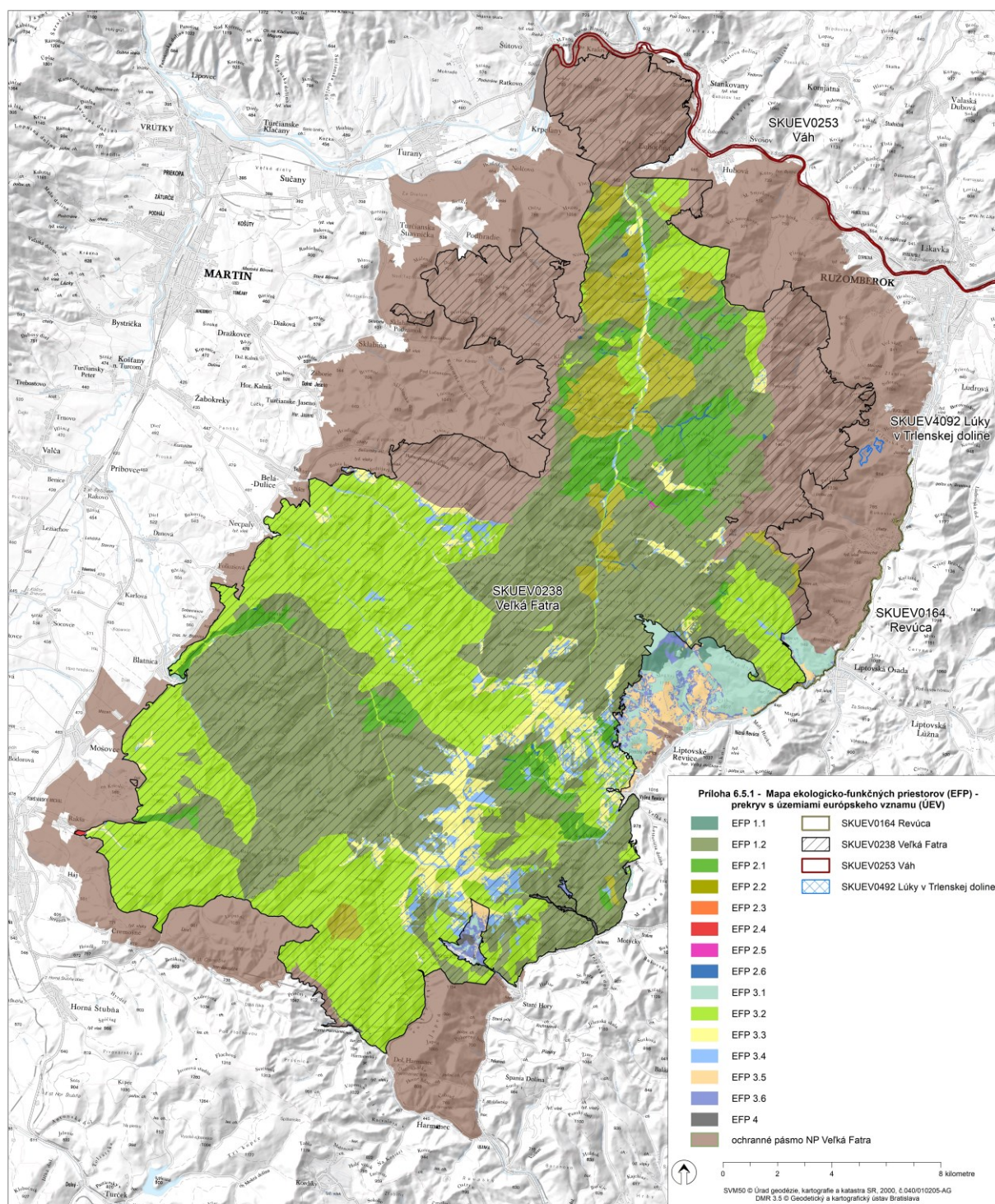

6.5. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

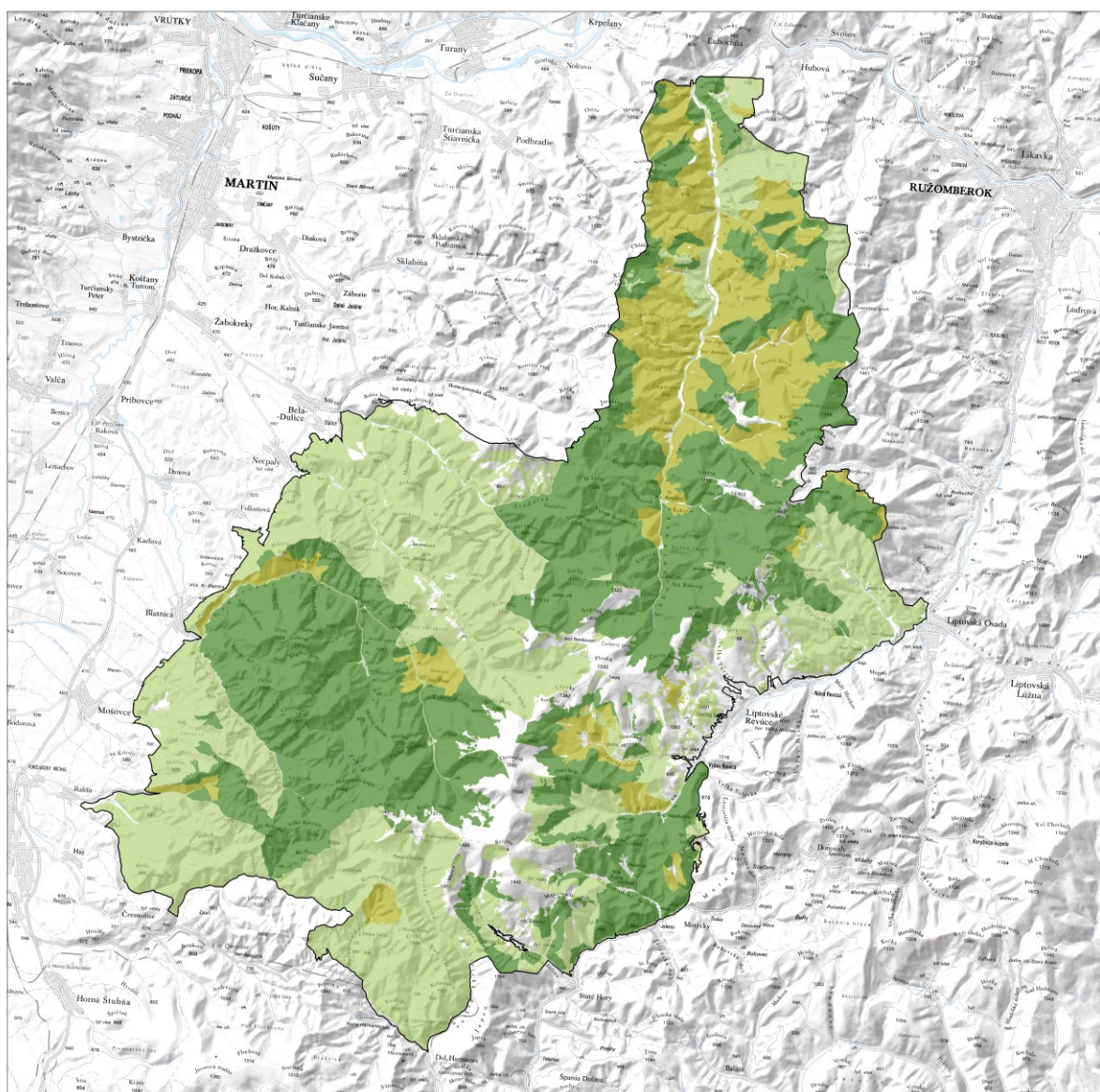

6.5.1 Mapa ekologicko-funkčných priestorov – prekryv s územiaми európskeho významu

6.6.1 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

Príloha 6.6.1 - Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti

- opatrenie 1.1.1 - bezzásahový režim v lesných porastoch
- opatrenie 1.2.1 - lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Kr 10, Ls 1.3, Ls 1.4, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3, Ls 5.4, Ls 6.2, Ls 9.1, Ls 9.2., druhov na ne viazaných v podzône B1 a B2 v EFP 2
- opatrenie 1.3.1 - lesohospodárske opatrenia vedúce k zlepšeniu stavu lesných biotopov Ls 1.3, Ls 2.1, Ls 2.2, Ls 3.1, Ls 3.51, Ls 4, Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.4, k udržaniu a zlepšeniu stavu dravcov, sov, dutinových hniezdičov, bociana čierneho a netopierov v zóne C v EFP 3
- hranica NP Veľká Fatra

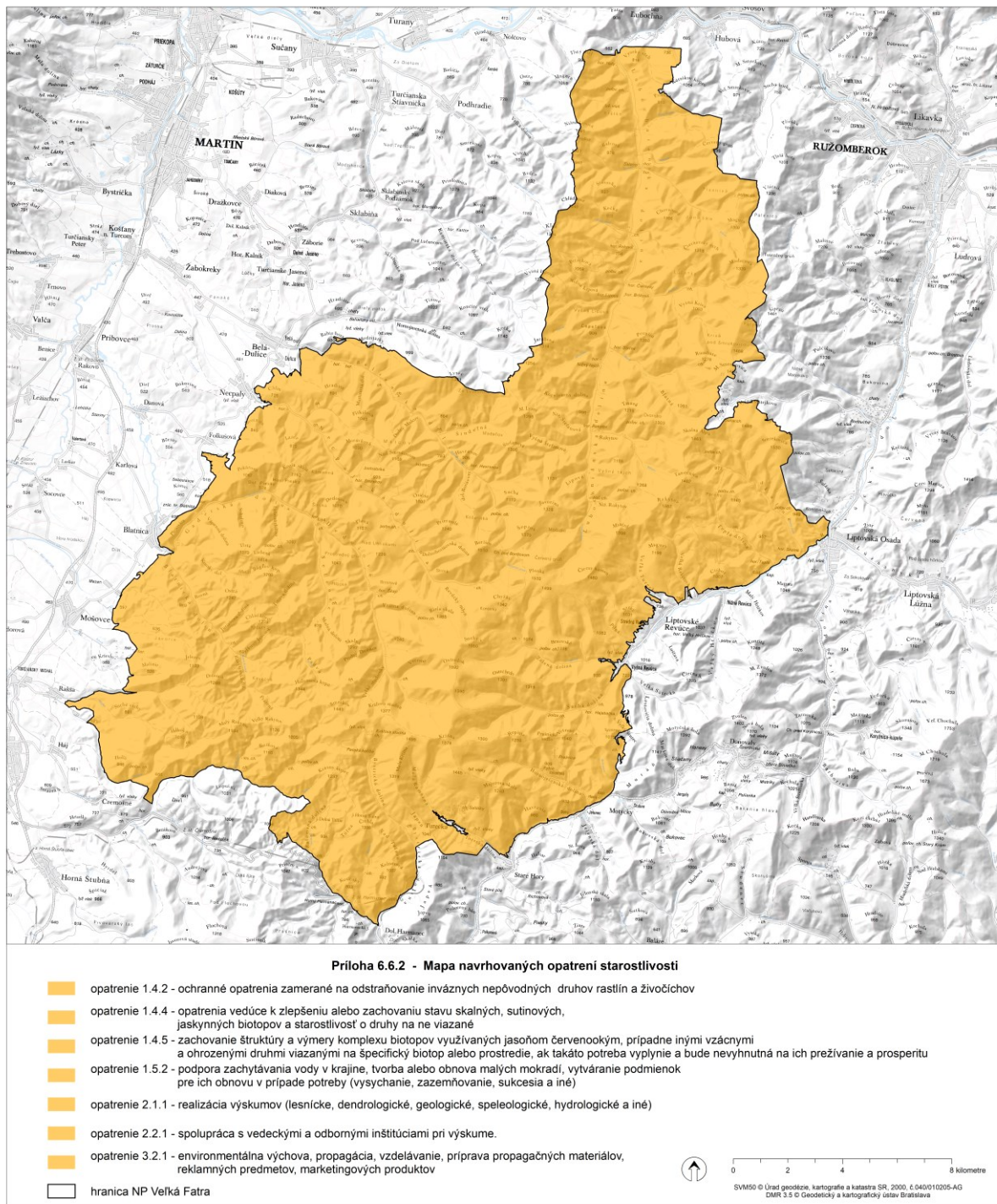

0 2 4 8 kilometre

SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, 0.040010205-AG
DMR 3.5 © Geodetický a kartografický ústav Bratislava

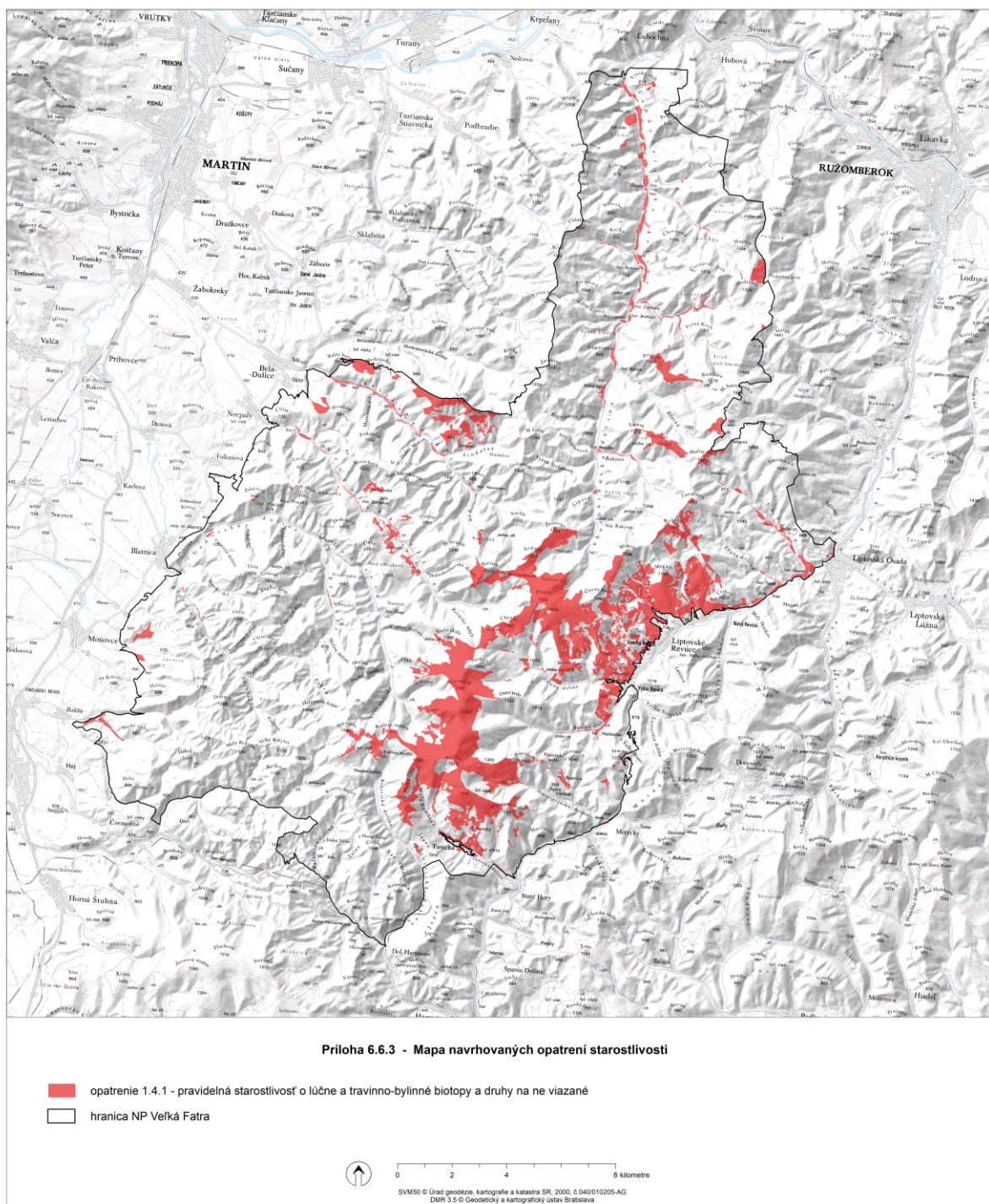

6.6.2 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

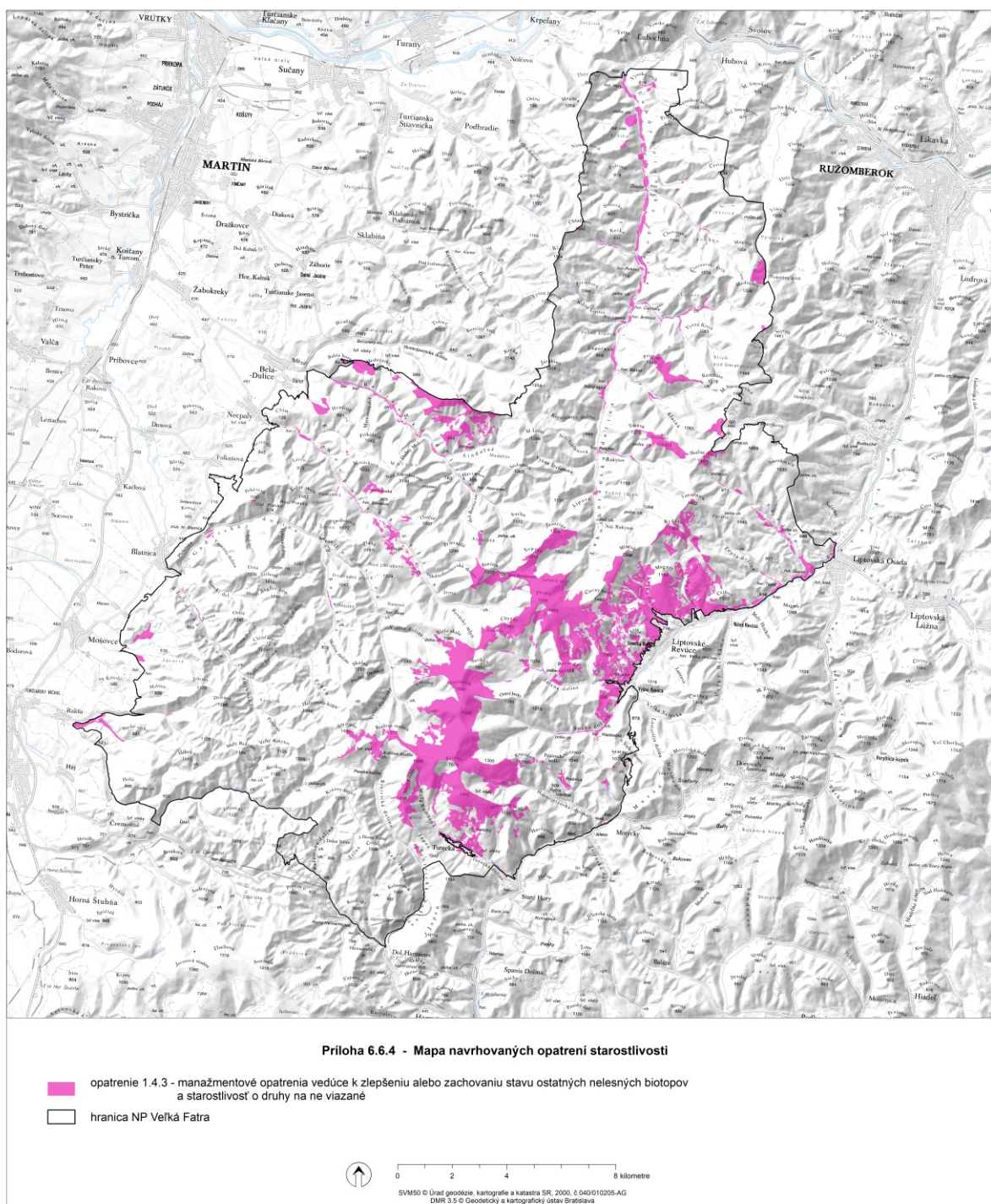

6.6.3 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

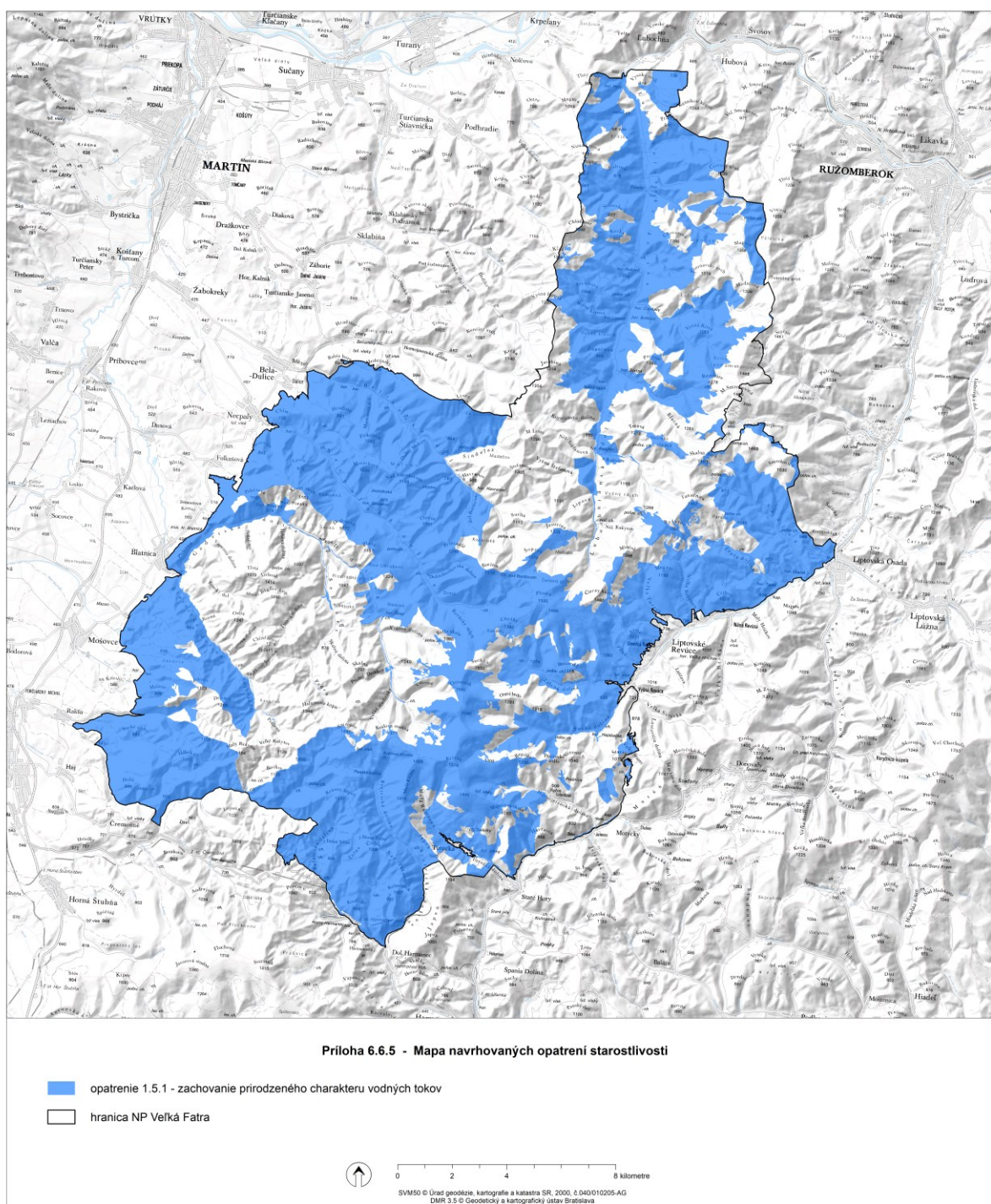

6.6.4 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

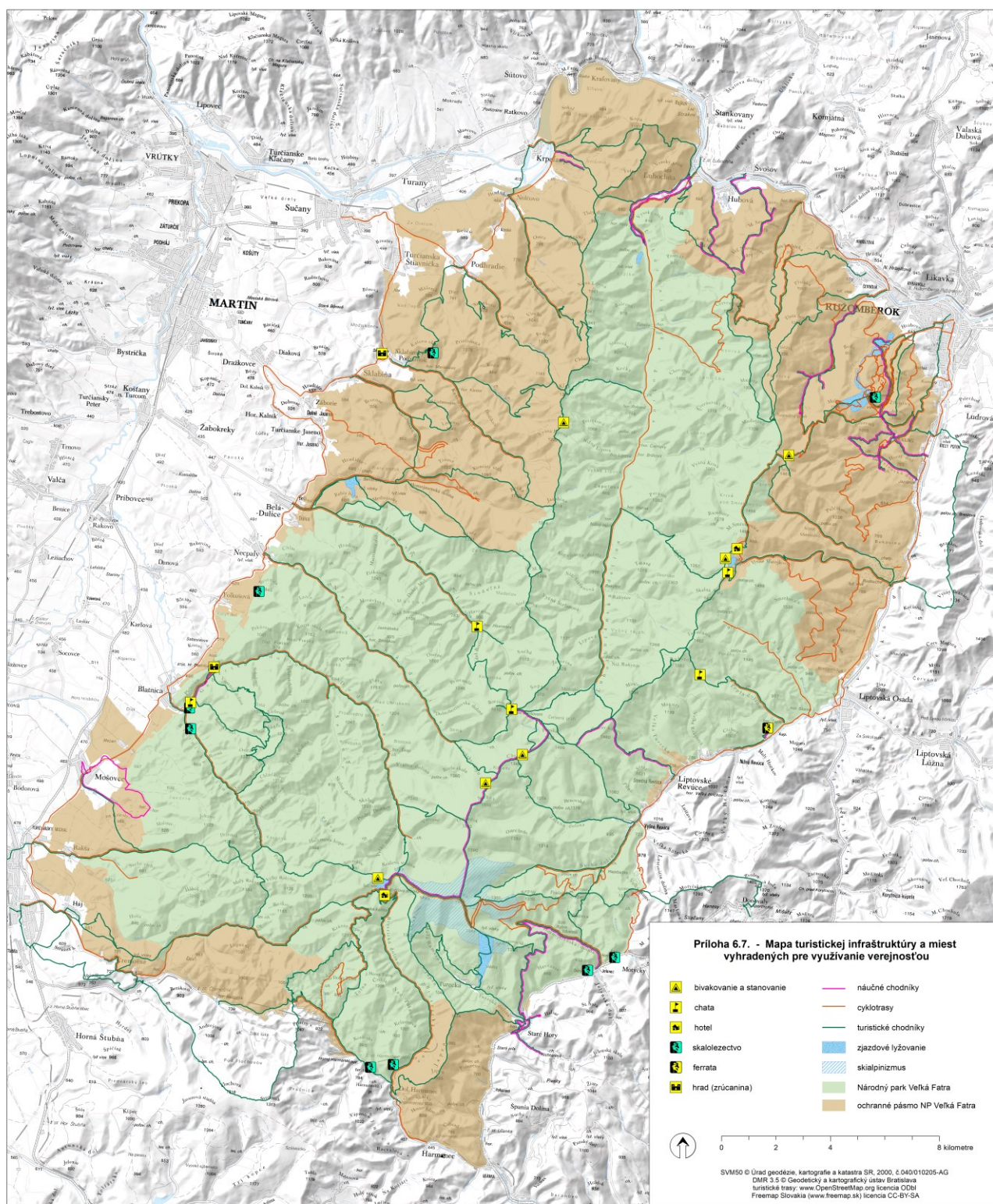

6.6.5 Mapy navrhovaných opatrení starostlivosti

6.7. Mapa turistickej infraštruktúry a miest vyhradených pre využívanie verejnosťou

6.8. Stanovenie cieľov ochrany biotopov a druhov európskeho významu v jednotlivých územiach európskeho významu a v Chránenom vtáčom území Veľká Fatra

Samostatná príloha